

BS 1232

.06

Copy 1

Class PS1238

Book 06

PRESENTED BY

AN
ANALYSIS

128
1888

OF

THE TEXT

OF THE

HISTORY OF JOSEPH,

UPON THE PRINCIPLES OF

PROFESSOR LEE'S HEBREW GRAMMAR.

FOR THE USE OF THE STUDENTS

IN

ST. DAVID'S COLLEGE, LAMPETER.

BY THE

REV. ALFRED OLLIVANT, M.A.

LATE FELLOW OF TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE,

VICE-PRINCIPAL OF ST. DAVID'S COLLEGE,

AND CHAPLAIN TO THE LORD BISHOP OF ST. DAVID'S.

CAMBRIDGE:

Printed by J. Smith, Printer to the University;

DEIGHTONS, CAMBRIDGE; C. & J. RIVINGTON, LONDON;

AND REES, LANDOVERY.

M.DCCC.XXVIII.

BS1232
96

LC Control Number

tmp96 031622

TO THE
REV. LLEWELYN LEWELLIN, B.C.L.

PREBENDARY OF ST. DAVID'S
AND
PRINCIPAL OF ST. DAVID'S COLLEGE,

THESE PAGES
DESIGNED FOR THE USE OF THE COLLEGE
OVER WHICH HE PRESIDES,
ARE INSCRIBED
IN TOKEN OF HIS SINCERE REGARD,
BY HIS FAITHFUL FRIEND AND SERVANT,
THE AUTHOR.

Deinard Collection
Gift of Jacob H. Schiff
1914

PREFACE.

THE following pages are of a very unpretending nature. They contain little more than a grammatical analysis of the History of Joseph, formed upon the basis of Professor LEE's Hebrew Grammar. The Compiler having in the course of his public duties to give lectures to a numerous class upon the structure of that language, thought he could not render them a more essential service than by introducing them to an acquaintance with that excellent work, in which its principles are so fully and clearly explained. He has found in practice that while the short grammars, which are so much in use, are calculated only to give a superficial knowledge, there are few who feel inclined to commence the study with a larger and more philosophical treatise in their hands. They are too often discouraged by its length, and the particularity of its details, of which the reasons do not at first sight present themselves to view. The study of the grammar itself is not sufficiently interesting to attract the generality, and if they attempt to acquire it gradually by beginning at once to con-

strue and investigating the difficulties, as they arise, they are perplexed amidst the multiplicity of rules, and often disappointed in their search. It is to obviate these inconveniences that the following pages are designed. Proceeding upon the supposition that the learner is acquainted only with his letters and vowel points, they explain by reference to the grammar the inflections and anomalies that occur. In this manner the rules of syllabication, the formation of words, and the fundamental principles of the language may be gradually acquired, and the obstacles which retard the progress of the student, eventually overcome. As it was considered desirable as much as possible to avoid repetition, the analysis of the earlier words is of necessity much more copious than that of those which follow. A comparison of them will shew how little besides the mere signification of words will remain to be attained, if these be thoroughly mastered. A certain degree of acquaintance with the accentual system being indispensable to a complete understanding of the inflections of words, it has been alluded to in the earlier chapters so far as was deemed requisite. It may however be expedient for the learner to omit the references upon this subject the first time of reading the work. Whenever an expression occurs, which appeared to illustrate the phraseology of the New Testament, it has been particularly noticed, in order to direct attention to the close connection that exists between

the two.—A few historical and critical remarks have also been introduced, principally taken from the Scholia of Rosenmüller, Eichorn's edition of Simonis' Lexicon, and the Latin Version of Dathe. The numbers included within the brackets refer to Professor Lee's Grammar, the others to the Analysis itself.

The Index will be found to contain almost all the words which are explained or referred to in the course of the work. Those only have been omitted, for which it was conceived that the others furnished a sufficient guide. It has been printed without points, partly to diminish the expense, and partly because it was designed to serve as an exercise for examination in the points, which in this manner it is enabled to do, while its end as an index is equally answered without them.—The words which have the inseparable particles prefixed to them in the text will be sometimes found stripped of them in the index.

The parts of the verb that occur in the history are most of them given under their respective roots. When they are not explained, they may easily be found by comparing them with the tables in the grammar.

It may by some be deemed a needless task to have analysed a portion of the sacred text, when the Clavis Pentateuchi of Robertson is within every

one's reach. But to say nothing of the difference there is between the plan pursued in the present work and that of Robertson, it is obvious that the general adoption of the latter as an elementary treatise, would not direct the student to the Grammar of Professor Lee, which the Compiler considers admirably fitted to further the interests of Hebrew Literature, and sound Biblical learning in this country. Besides which he is of opinion that the number of elementary works in any study is far from being an evil. He has been informed that an analysis of the same portion of scripture, but on the basis of Schroeder's grammar has been executed by Mr. Reay. Of this fact he was not aware till a great part of his own was finished; had he been apprised of it, he might still have been influenced by the considerations above mentioned to adhere to his purpose.

To the Syndics of the University Press, who have liberally defrayed the expense of the publication, he begs to express his sincere acknowledgements.

He will only add, that if it assist at all in facilitating the study of the sacred tongue, or be found of any service to those, for whom it has been more particularly designed, he will consider that circumstance an abundant recompence for his pains.

בראשית

LIBER GENESIS.

CAPUT XXXVII.

- 2 אֵלֶּה תְּלִדֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שִׁבְעֵ־עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה רָעָה
אֶת־אָחָיו בְּצֹאן וְהָיָא נָעַר אֶת־בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נָשֵׁי
3 אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבְתָּם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: וַיִּשְׂרָאֵל
אָהֵב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בִרְזָקָנִים הָיָא לוֹ וַעֲשָׂה לוֹ
4 כְּתֹנֶת פָּסִים: וַיֵּרָאוּ אָחָיו כִּי־אֵתוֹ אָהֵב אֲבִיהֶם מִכָּל־אָחָיו
5 וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלָם: וַיַּחֲלֵם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגִּד
6 לְאָחָיו וַיּוֹסֶפֶּה עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמַע־נָא
7 הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי: וְהִנֵּה אֲנִי חֹנֵן מְאֹלָמִים אֲלֵמִים
בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלַמְתִּי וְגַם־נִצָּבָה וְהִנֵּה תִסָּבֶנָה
8 אֲלַמְתֵּיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּן לְאֲלַמְתִּי: וַיֹּאמְרוּ לוֹ אָחָיו הַמֶּלֶךְ־
תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשׁוֹל תִּמְשׁוֹל בָּנוּ וַיּוֹסֶפֶּה עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ
9 עַל־חֲלַמְתּוֹ וְעַל־דִּבְרָיו: וַיַּחֲלֵם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיּוֹסֶפֶּה אֹתוֹ
לְאָחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ
10 וְאֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי: וַיּוֹסֶפֶּה אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָחָיו
וַיַּגְדֵּר־בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ
11 הַבּוֹא גִבּוֹא אֲנִי וְאִמִּי וְאֶחָיִךְ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָךְ אֶרְצָה: וַיִּמְנָאוּ־
12 בּוֹ אָחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר: וַיֵּלְכוּ אָחָיו לְרַעוּת אֶת־
13 צֹאן אֲבִיהֶם בְּשֶׁכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אֶחָיִךְ

- 14 רָעִים בְּשֹׁכֶם לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְנִי : וַיֹּאמֶר
לוֹ לֵךְ-נָא רֵאֵה אֶת-שְׁלֹם אַחִיךָ וְאֶת-שְׁלֹם הַצֹּאן וְהַשֹּׁבְנֵי דְבָר
15 וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעַמֶּק חֲבֵרוֹן וַיָּבֹא שְׂכֶמָּה : וַיִּמְצְאוּהוּ אִישׁ וְהִנֵּה
16 תַּעֲהָ בַשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה-תִּבְקֶשׁ : וַיֹּאמֶר
אֶת-אֶחָי אֲנֹכִי מִבְּקֶשׁ הַגִּידָה-נָא לִי אִיפֹה הֵם רָעִים :
17 וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֲמָרִים גְּלוּכָה דִּתְיִינָה
18 וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחֵר אֶחָיו וַיִּמְצָאֵם בְּדִתָּן : וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק
19 וַיִּבְטְרֻם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְּנֻכְלוּ אֹתוֹ לַחֲמִיתוֹ : וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
20 אֶל-אֶחָיו הִנֵּה בָעַל הַחֲלָמוֹת הַלֹּזָה בָּא : וַעֲתָה לָכֵי וְנִהְרָגְהוּ
וְנִשְׁלַחְהוּ בְּאֶחָד הַתְּבוֹרוֹת וְאֶמְרֵנוּ חִיָּה רָעָה אֲכָלְתָּהוּ וְנִרְאָה
21 מַה-יְהִי חֲלֹמָתוֹ : וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא
22 נַכְנֹו נַפֶּשׁ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן אֶל-תִּשְׁפְּכוּ-יָדְכֶם הַשְׁלִיכוּ
אֹתוֹ אֶל-תְּבוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וַיֵּד אֶל-תִּשְׁלַחְהוּ-בּוֹ לְמַעַן
23 הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבּוֹ אֶל-אָבִיו : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר-בָּרָא יוֹסֵף
אֶל-אֶחָיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶת-יוֹסֵף אֶת-כִּתְּנֹתָיו אֶת-כִּתְּנֵת הַפָּסִים
24 אֲשֶׁר עָלָיו : וַיִּקְחָהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַתְּבוֹרָה וְהַתְּבוֹר רָק אֵין בּוֹ
25 מַיִם : וַיִּשְׁבּוּ לֵאכֹל-לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אֶרְצַת
יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמֻלֵיהֶם נִשְׂאִים נִכְאֹת וַצְרִי וְלֹט
26 הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִמָּה : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל-אֶחָיו מַה-בִּצַּע
27 כִּי נִהְרַג אֶת-אֶחָינוּ וְכִסִּינוּ אֶת-דָּמוֹ : לָכֵן וְנִמְכְּרֵנוּ לַיִּשְׁמַעְאֵלִים
28 וַיִּדְנוּ אֶל-תְּהִי-בּוֹ כִּי-אֶחָינוּ בְּשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו : וַיַּעֲבִרוּ
אֲנָשִׁים מִדִּינִים סָחָרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת-יוֹסֵף מִן-תְּבוֹר וַיִּמְכְּרוּ
אֶת-יוֹסֵף לַיִּשְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים בָּסָף וַיָּבִיאוּ אֶת-יוֹסֵף מִצְרַיִמָּה :
29 וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל-תְּבוֹר וְהִנֵּה אֵין-יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת-

בגדיו

- 30 בגדיו : וישב אל-אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני-
 31 בא : ויקחו את-כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו
 32 את-הכתנת בדם : וישלחו את-כתנת הפסים ויביאו אל-
 אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר-נא הכתנת בנד הוא
 33 אסל : ויפירה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו
 34 טרף טרף יוסף : ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו
 35 ויתאבל על-בנו ימים רבים : ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו
 לנחמו וימאנו להתנחם ויאמר פי-ארד אל-בני אבל שאלה
 36 ויבך אתו אביו : והמדנים מכרו אתו אל-מצרים לפוטיפר
 סרים פרעה שר הטבחים :

CAP. XXXIX.

- 1 ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר סרים פרעה שר
 הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורדהו שמה :
 2 ויהי יהודה את-יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו
 3 המצרי : וירא אדניו כי יהודה אתו וכל אשר-הוא עשה
 4 יהודה מצליח בידו : ומצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו
 5 ויפקדהו על-ביתו וכל-יש-לו נתן בידו : ויהי מאז הפקיד
 אתו בביתו ועל כל-אשר יש-לו ויברך יהודה את-בית
 המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת יהודה בכל-אשר יש-לו בבית
 6 ובשדה : ויעזב כל-אשר-לו ביד יוסף ולא-ידע אתו מאומה
 כי אס-הלחם אשר-הוא אוכל ויהי יוסף יפה תאר ויפה
 7 מראה : ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת-אדניו את-
 8 עיניה אל-יוסף ותאמר שכבה עמי : וימאן ויאמר אל-
- אשת

- אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אֶתִּי מִה־בֵּית וְכָל אֲשֶׁר־יִשְׁלֹ 9
 נָתַן בְּיָדִי: אֵינְנִי גָדוֹל בְּבֵית הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׁד מִמֶּנִּי
 מֵאוֹמֶה כִּי אִם־אוֹתָךְ בָּאֲשֶׁר אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאִידָא אֶעֱשֶׂה הֲרַעָה
 10 הַגְּדֹלָה חֲזָאת וְחָטֵאתִי לָאֱלֹהִים: וַיְהִי כַּדְּבָרָה אֱלִי־וֹסֶרָה
 11 יוֹם וַיֹּם וְלֹא־שָׁמַע אֱלֹהִים לְשָׁכַב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּה: וַיְהִי
 כַּהֲנִיֹּם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבֵּיתָח לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ וְאִין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי
 12 הַבֵּית שָׁם בְּבֵית: וַתִּתְפָּשְׁחוּ בְּבִגְדֵי לֵאמֹר שָׁכְבָה עִמִּי
 13 וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בִּידָה וַיֵּגַס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַיְהִי כַּרְאוּתָהּ כִּי־
 14 עֹבֵב בְּגָדוֹ בִּידָה וַיֵּגַס הַחוּצָה: וַתִּקְרָא לָאֲנָשִׁי בֵיתָה וַתֹּאמֶר
 לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עֲבָרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי
 15 לְשָׁכַב עִמִּי וְאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל: וַיְהִי כְשִׁמְעוּ כִּי־הִרְמִיתִי
 קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיֵּגַס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַתִּבְחַח
 16 בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ: וַתִּדְּבַר אֵלָיו כַּדְּבָרִים
 17 הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעֲבָרִי אֲשֶׁר־הִבֵּאתָ לָנוּ לְצַחֵק
 18 כִּי: וַיְהִי כַּהֲרִימִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיֵּגַס
 19 הַחוּצָה: וַיְהִי כְשִׁמְעַ אֲדֹנָיו אֶת־דְּבָרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְרָה
 אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עֲבָדָה וַיַּחַר אָפוֹ:
 20 וַיִּקַּח אֲדֹנִי יוֹסֶרָה אֹתוֹ וַיִּתְּנֶהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהֵר מְקוֹם אֲשֶׁר־
 21 אֲסוּרֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהֵר: וַיְהִי יְהוָה
 אֶת־יוֹסֶרָה וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חֵן בְּעֵינֵי שָׂר בֵּית־הַסֹּהֵר:
 22 וַיִּתֵּן שָׂר בֵּית־הַסֹּהֵר בִּיד־יוֹסֶרָה אֶת כָּל־הָאֲסוּרִים אֲשֶׁר בְּבֵית
 23 הַסֹּהֵר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: אִין ו
 שָׂר בֵּית־הַסֹּהֵר רָאָה אֶת־כָּל־מֵאוֹמֶה בִּידוֹ בָּאֲשֶׁר יְהוָה
 אִתּוֹ וְאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מִצְלִיחַ:

CAP. XL.

- 1 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקָה מְלֹךְ-מִצְרַיִם
- 2 וְהָאִפֹּה לְאֹדִינֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם: וַיִּקְצֹף פָּרְעָה עַל שְׁנֵי
- 3 סְרִיסָיו עַל שֵׁר הַמִּשְׁקִים וְעַל שֵׁר הָאוֹפִים: וַיִּתֵּן אֹתָם
- 4 בְּמִשְׁמַר בֵּית שֵׁר הַטְּבָחִים אֶל-בֵּית הַסֹּהֵר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף
- 5 אָסִיר נָשָׂם: וַיִּפְקֹד שֵׁר הַטְּבָחִים אֶת-יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׁרַת
- 6 אֹתָם וַיְהִיו יָמִים בְּמִשְׁמַר: וַיַּחְלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ
- 7 חֲלֹמוֹ בַּלַּיְלָה אַחֲרֵי אִישׁ בְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמִּשְׁקָה וְהָאִפֹּה אֲשֶׁר
- 8 לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אָסִירָם בְּבֵית הַסֹּהֵר: וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם
- 9 יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיֵּרָא אֹתָם וְהֵנָּה זַעֲפִים: וַיִּשְׂאֵל אֶת-סְרִיסֵי
- 10 פָּרְעָה אֲשֶׁר אֹתוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית-אֹדִנֵּי לֵאמֹר מַדּוּעַ פָּנִיכֶם
- 11 רָעִים הַיּוֹם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חֲלַמְנוּ וּפִתָּר אֵין אֹתוֹ
- 12 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלֹא לְאֱלֹהִים פְּתָרִים סִפְרוּ-נָא לִי:
- 13 וַיִּסְפֹּר שְׁרֵי-הַמִּשְׁקִים אֶת-חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בְּחֻלּוֹמִי
- 14 וְהִנֵּה גֶפֶן לִפְנֵי: וַיִּבְנֶפֶן שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִם וְהוּא כְּפָרְחַת עֲלֶתָהּ
- 15 נֹצֵה הַבְּשִׁילֹי אֲשַׁבְּלֶתֶיהָ עֲנָבִים: וְכֹס פָּרְעָה בְּיָדִי וְאָקַח
- 16 אֶת-הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל-כּוֹס פָּרְעָה וְאֶתֵּן אֶת-הַכּוֹס
- 17 עַל-כַּף פָּרְעָה: וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פְּתָרְגִּי שְׁלֹשֶׁת הַשָּׁרִיגִים
- 18 שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בַּעֲדוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים יֵשֶׁא פָּרְעָה אֶת-
- 19 רֹאשׁוֹ וְהִשִּׁיבָהּ עַל-בִּגְדָהּ וְנָתַתָּ כּוֹס-פָּרְעָה בְּיָדוֹ כְּמִשְׁפֹּט
- 20 הָרָאשׁוֹן אֲשֶׁר הִיִּיתָ מִשְׁקָהוּ: כִּי אִם-זָכַרְתָּנִי אֶתָּה בְּאֲשֶׁר
- 21 יֵשֵׁב לֶךְ וְעִשִּׂיתָ-נָּא עִמָּדִי חֶסֶד וְהוֹפְרַתְנִי אֶל-פָּרְעָה וְהוֹצֵאתָנִי
- 22 מִן-הַבֵּית הַזֶּה: כִּי-גִנְנִי גִנְבְּתִי מֵאֶרֶץ הָעֵבְרִים וְגַם-כֹּה לֹא-

עשיתי

(b)

- 16 עָשִׂיתִי מְאוֹמָה כִּי־שָׁמָּה אֶתִּי בְּבוֹר׃ וַיֵּרָא שְׂרֵה־הָאָפִים כִּי־
טוֹב פֶּתֶר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אֶף־אֲנִי בְּהַלּוֹמֹךְ וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
17 סָלִי חֲרִי עַל־רֹאשִׁי׃ וּבִסָּל הֶעֱלִיֹן מִכָּל מֵאָכֵל פֶּרֶעָה
18 מַעֲשֶׂה אִפָּה וְהָעוֹף אָכַל אֶתֶם מִן־הַסָּל מֵעַל רֹאשִׁי׃ וַיַּעַן
יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פֶּתֶרְנִי שְׁלֹשֶׁת הַסָּלִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃
19 בְּעוֹד ׀ שְׁלֹשֶׁת יָמִים יֵשָׂא פֶרֶעָה אֶת־רֹאשִׁי מֵעֲלִיָּה וְתִלָּה
20 אוֹתָהּ עַל־עַץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרָהּ מֵעֲלִיָּה׃ וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלֵּלֶת אֶת־פֶּרֶעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל־עַבְדָּיו
וַיֵּשָׂא אֶת־רֹאשׁוֹ ׀ שֶׁר הַמִּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שֶׁר הָאָפִים בְּתוֹךְ
21 עַבְדָּיו׃ וַיָּשָׁב אֶת־שֶׁר הַמִּשְׁקִים עַל־מִשְׁקָהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־
22 כַּף פֶּרֶעָה׃ וְאֵת שֶׁר הָאָפִים תִּלָּה בְּאֶשֶׁר פֶּתֶר לָהֶם
23 יוֹסֵף׃ וְלֹא־זָכַר שְׂרֵה־הַמִּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ׃

CAP. XLI.

- 1 וַיְהִי כִּמְקוֹ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפֶרֶעָה חָלָם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־
2 הַיָּאֵר׃ וְהִנֵּה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יָפוֹת מְרֻאָה
3 וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וּתְרַעֲנָה בְּאָחוּ׃ וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אַחֲרוֹת
עֹלֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיָּאֵר רָעוֹת מְרֻאָה וְדָקוֹת בָּשָׂר וְתַעֲמֻדָּה
4 אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־שֹׁפֶת הַיָּאֵר׃ וְתַאֲכִלָּה הַפָּרוֹת רָעוֹת
הַמְרֻאָה וְדָקוֹת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יָפֹת הַמְרֻאָה
5 וְהַבְּרִיאֹת וַיִּקְץ פֶּרֶעָה׃ וַיִּשָּׂן וַיַּחֲלֹם שְׁנִית וְהִנֵּה ׀ שֶׁבַע
6 שְׁבָלִים עֹלֹת בְּמִנָּה אֶחָד בְּרִיאֹת וְטִבֵּת׃ וְהִנֵּה שֶׁבַע
7 שְׁבָלִים דָּקוֹת וּשְׂדוּפֹת מְדִים צִמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן׃ וְתִבְלַעְנָה
הַשְּׁבָלִים הַדָּקוֹת אֶת־שֶׁבַע הַבְּרִיאֹת וְהַמְלֵאוֹת
וַיִּקְץ

- 8 וַיִּמְקַץ פְּרָעָה וַהֲנֵה חָלוּם: וַיְחִי בַּבֶּקֶר וַתִּפְּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח
וַיִּקְרָא אֶת-כָּל-חֲרָטְמֵי מִצְרָיִם וְאֶת-כָּל-חֲכַמֶּיהָ וַיִּסְפֹּר פְּרָעָה
9 לָהֶם אֶת-חֳלָמוֹ וְאִין-פּוֹתֵר אוֹתָם לַפְּרָעָה: וַיַּדְבֵּר שֶׁר
הַמִּשְׁקִים אֶת-פְּרָעָה לֵאמֹר אֶת-חֲטָאִי אֲנִי מוֹכִיר הַיּוֹם:
10 פְּרָעָה קִצֵּף עַל-עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמֶר בֵּית שֶׁר הַטְּבָחִים
11 אֹתִי וְאֶת שֶׁר הָאֲפִים: וַנְּחַלְמָה חָלוּם בְּלֵילָה אֶחָד אֲנִי
12 וְהוּא אִישׁ כְּפֹתְרוֹן חֳלָמוֹ חֲלָמְנִי: וְשֵׁם אֶתְנֹנוּ נֶעֱר עַבְדִּי
עֶבֶד לְשֶׁר הַטְּבָחִים וַנִּסְפֹּר-לוֹ וַיַּפְתֵּר-לָנוּ אֶת-חֲלָמֵינוּ אִישׁ
13 כְּחֳלָמוֹ פֶּתֵר: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פִּתְרֵנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הַשִּׁיב
14 עַל-כַּנִּי וְאֹתוֹ תָּלָה: וַיִּשְׁלַח פְּרָעָה וַיִּקְרָא אֶת-יוֹסֵף וַיִּרְצֵהוּ
15 מִן-הַבּוֹר וַיַּגִּלָּה וַיַּחְלֶף שְׂמֹלֵתוֹ וַיָּבֵא אֶל-פְּרָעָה: וַיֹּאמֶר
פְּרָעָה אֶל-יוֹסֵף חָלוּם חֲלָמָתִי וּפֶתֵר אֵין אֹתוֹ וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי
16 עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חָלוּם לִפְתֹּר אֹתוֹ: וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת-
17 פְּרָעָה לֵאמֹר בִּלְעָדִי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלוֹם פְּרָעָה: וַיַּדְבֵּר
18 פְּרָעָה אֶל-יוֹסֵף בְּחֳלָמִי הִנְנִי עֹמֵד עַל-שֹׁפֶת הַיָּאָר: וַהֲנֵה
מִן-הַיָּאָר עֹלֵת שִׁבְעַ פְּרוֹת בְּרִיאֹת בָּשָׂר וַיִּפֹּת תֹּאֵר וַתִּרְעִינָה
19 בָּאָחוּ: וַהֲנֵה שִׁבְעַ-פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלֹת אַחֲרֵיהֶן דָּלוֹת
וְרַעוֹת תֹּאֵר מְאֹד וְרַקוֹת בָּשָׂר לֹא-רָאִיתִי כְהִנָּה בְּכָל-אַרְצַי
20 מִצְרָיִם לָרֹעַ: וַתֹּאכְלֶנָּה הַפְּרוֹת הָרַקוֹת וְהָרַעוֹת אֶת שִׁבְעַ
21 הַפְּרוֹת הָרֵאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת: וַתִּכְבֹּאֲנָה אֶל-קִרְבָּנָהּ וְלֹא נֹדַע
כִּי-בָאוּ אֶל-קִרְבָּנָהּ וּמֵרֵאִיהֶן רָע כַּאֲשֶׁר בִּתְחִלָּה וַאֲיָקֹץ:
22 וְאָרָא בְּחֳלָמִי וַהֲנֵה שִׁבְעַ שְׂבָלִים עֹלֵת בְּקִנָּה אֶחָד מִלֹּאֶת
23 וְטֹבוֹת: וַהֲנֵה שִׁבְעַ שְׂבָלִים צְנֻמוֹת דָּקוֹת שְׂדֵפוֹת קָדִים
24 צְמֻחוֹת אַחֲרֵיהֶם: וַתִּבְלַעַן הַשְּׂבָלִים הַדָּקֹת אֶת שִׁבְעַ
הַשְּׂבָלִים

lee

- 25 הַשְּׁבִלִים הַטְּבוֹת וַאֲמַר אֶל־הַחֲרָטָמִים וְאִין מִנִּיד לִי: וַיֹּאמֶר
 יוֹסֵף אֶל־פֶּרְעָה חֲלוֹם פֶּרְעָה אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
 26 עָשָׂה הַנִּיד לְפֶרְעָה: שֶׁבַע פָּרֹת הַטְּבַת שֶׁבַע שָׁנִים הִנֵּה
 וּשְׁבַע הַשְּׁבִלִים הַטְּבַת שֶׁבַע שָׁנִים הִנֵּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא:
 27 וּשְׁבַע הַפָּרוֹת הַרְקוֹת וְהָרַעַת הָעֵלֶת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים
 הִנֵּה וּשְׁבַע הַשְּׁבִלִים הַרְקוֹת שְׁדָפוֹת הַקָּדִים יִהְיֶה שֶׁבַע שָׁנִים
 28 רָעָב: הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פֶּרְעָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
 29 עָשָׂה הָרָאָה אֶת־פֶּרְעָה: הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שֶׁבַע
 30 גְּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְקָמוּ שֶׁבַע שָׁנִים רָעָב אַחֲרֵיהֶן
 וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשְּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְכָל־הָרָעָב אֶת־הָאֶרֶץ:
 31 וְלֹא־יִוָּדַע הַשְּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־
 32 כָּבֵד הוּא מְאֹד: וְעַל הַשָּׁנֹת הַחֲלוֹם אֶל־פֶּרְעָה פָּעֻמִּים
 כִּי־נִכְּוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהֱרָ הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ:
 33 וַעֲתָה יֵרָא פֶּרְעָה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וַיִּשְׁתַּדּוּ עַל־אֶרֶץ
 34 מִצְרָיִם: יַעֲשֶׂה פֶּרְעָה וַיִּפְקֵד פְּקָדִים עַל־הָאֶרֶץ וַחֲמֹשׁ אֶת־
 35 אֶרֶץ מִצְרָיִם בְּשֶׁבַע שָׁנִים הַשְּׁבַע: וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֶל
 הַשָּׁנִים הַטְּבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיַּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־פֶּרְעָה
 36 אֹכֶל בָּעָרִים וּשְׁמָרוּ: וְהָיָה הָאֹכֶל לְפָקֶדוֹן לְאֶרֶץ לְשֶׁבַע
 שָׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּחְיֶין בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא־תִכָּרֵת הָאֶרֶץ
 37 בְּרָעָב: וַיִּטֵּב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פֶּרְעָה וַיַּבְעִינִי כָל־עַבְדָּיו:
 38 וַיֹּאמֶר פֶּרְעָה אֶל־עַבְדָּיו הִנֵּמְצָא כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר רִוַח
 39 אֱלֹהִים בּוֹ: וַיֹּאמֶר פֶּרְעָה אֶל־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים
 40 אוֹתָהּ אֶת־כָּל־זֹאת אִין־נָבוֹן וְחָכָם כְּמוֹה: אַתָּה תִּתִּיחַ
 עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּידִי יִשָּׁק כָּל־עַמִּי רַק הַפֶּסֶא אֶגְדֹּל מִמֶּךָ:
 וַיֹּאמֶר

- 41 וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֹתְךָ עַל כָּל-אֶרֶץ
 42 מִצְרַיִם: וְיֹסֵף פֶּרְעֹה אֶת-טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל-
 יָד יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי-שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל-
 43 צִנּוּרָיו: וַיִּרְבֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת חֲמִשָּׁנָה אֲשֶׁר-לֹו וַיִּקְרָאוּ
 44 לִפְנֵי אֲבִירָה וַנָּתֹן אֹתוֹ עַל כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה
 אֶל-יוֹסֵף אֲנִי פֶּרְעֹה וּבְלִעְדִּיךָ לֹא-יָרִים אִישׁ אֶת-יָדוֹ וְאֶת-
 45 רִגְלוֹ בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקְרָא פֶּרְעֹה שֵׁם-יוֹסֵף צִפְנָת פַּעֲנִיחַ
 וַיִּתֵּן-לּוֹ אֶת-אֲסֻנַּת בֵּת-פּוֹטִי פֶּרַע כְּהֵן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא
 46 יוֹסֵף עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיּוֹסֶף בְּנֵי-שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעַמְדוֹ
 לִפְנֵי פֶּרְעֹה מִלֶּד-מִצְרַיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פֶּרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל-
 47 אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַ שָׁנִי הַשָּׁבַע לְקִמָּצִים:
 48 וַיִּקְבֹּץ אֶת-כָּל-אֶחָד שְׁבַע שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וַיִּתֵּן-אֶחָד בְּעָרִים אֶחָד שְׁנֵה-הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן
 49 בְּתוֹכָהּ: וַיַּצְבֵּר יוֹסֵף בָּר כָּחֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי-
 50 חָדַל לְסַפֵּר כִּי-אֵין מִסְפָּר: וַלְיוֹסֵף יָלַד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם
 תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יִלְדֶה-לּוֹ אֲסֻנַּת בֵּת-פּוֹטִי פֶּרַע כְּהֵן
 51 אֵוִן: וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת-שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי-נִשְׁנִי אֱלֹהִים
 52 אֶת-כָּל-עַמְּלִי וְאֶת כָּל-בֵּית אָבִי: וְאֶת שֵׁם הַשְּׁנִי קְרָא
 53 אֶפְרַיִם כִּי-הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי: וַתִּכְלִינָה שְׁבַע שָׁנִי
 54 הַשָּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַתַּחֲלִינָה שְׁבַע שָׁנִי
 הָרָעָב לָבוֹא בְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל-הָאֲרָצוֹת
 55 וּבְכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לֶחֶם: וַתִּרְעַב כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּצֵעַק
 הָעָם אֶל-פֶּרְעֹה לֶלֶחֶם וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה לְכָל-מִצְרַיִם לָכוּ אֵל-
 56 יוֹסֵף אֲשֶׁר-יֹאמַר לָכֵם תַּעֲשׂוּ: וַהֲרָעַב הָיָה עַל כָּל-לִפְנֵי הָאָרֶץ
 וַיִּפְתַּח

וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁפֹּר לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֹק הָרָעָב
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וְכָל־הָאֶרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה לְשֹׁפֵר אֶל־יוֹסֵף
 כִּי־חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאֶרֶץ׃

CAP. XLII.

- 1 וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ־שֹׁפֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לֵמָּה
- 2 תֵּתְרָאוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמֹעַתִּי כִּי יֵשׁ־שֹׁפֵר בְּמִצְרַיִם רְדוּ־שָׁמָּה
- 3 וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשֶּׁם וְנָחִיָּה וְלֹא נָמוּת׃ וַיֵּרְדּוּ אַחֲיוֹסֵף עֲשָׂרָה
- 4 לְשֹׁפֵר בָּר מִמִּצְרַיִם׃ וְאֶת־בְּנֵימִין אַחִי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב
- 5 אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאנוּ אֶסּוֹן׃ וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
- 6 לְשֹׁפֵר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיּוֹסֶף
- 7 הוּא הַשְׁלִיט עַל־הָאֶרֶץ הוּא הַפְּשִׁיב לְכָל־עַם הָאֶרֶץ וַיָּבֹאוּ אֶת־
- 8 יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּ־לוֹ אַפַּיִם אֲרָצָה׃ וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיִּבְרָם
- 9 וַיִּתְנַבֵּר אֲלֵיהֶם וַיַּדְּבַר אִתָּם קִשּׁוֹת וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֵאִן בָּאתֶם
- 10 וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן לְשֹׁפֵר־אֶכֶל׃ וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם
- 11 לֹא הִבְרָחוּ׃ וַיִּזְכַּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֻמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר
- 12 אֱלֹהִים מֵרְגָלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־עֵרֹת הָאֶרֶץ בָּאתֶם׃
- 13 וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים מֵרְגָלִים לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מֵרְגָלִים׃ וַיֹּאמֶר
- 14 אֱלֹהִים לֹא כִי־עֵרֹת הָאֶרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵי
- 15 עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים׃ אֲנַחְנוּ בְנֵי־אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה
- 16 חֲקֹטָן אֶת־אֲבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינָנו׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף
- 17 הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מֵרְגָלִים אַתֶּם׃ בָּזֹאת
- 18 תִּבְחָנוּ חַי פְּרֻעָה אִם־תִּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בָּבוֹא אֲחִיכֶם
- 19 דִּקְטָן

- 16 הַקִּטָּן הִנֵּה: שְׁלַח מִכֶּם אֶחָד וַיִּקַּח אֶת־אֲחֵיכֶם וְאֶת־
הָאִסְרוֹ וַיַּבְהִי דְּבָרֵיכֶם הָאֵמֶת אֲתֶכֶם וְאִם־לֹא חַי פְּרָעָה כִּי
17 מְרַגְלִים אַתֶּם: וַיֹּאסֶף אַתֶּם אֶל־מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים:
18 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְזֹאת עָשׂוֹ וְחַיּוֹ אֶת־
19 הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרָא: אִם־כִּנְיִם אַתֶּם אֲחֵיכֶם אֶחָד וַאֲסֹר בְּבֵית
20 מִשְׁמָרְכֶם וְאֶתֶּם לָכוּ הֵבִיאוּ שָׁבֵר רַעְבּוֹן בְּתִיכֶם: וְאֶת־
אֲחֵיכֶם הַקִּטָּן תִּבְיִאוּ אֵלַי וַיֹּאמְנוּ דְּבָרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־
21 כֵן: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אָבֹל אֲשָׁמִים וְאִנְחֵנוֹ עַל־אָחִינוּ
אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עַל־כֵּן
22 בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: וַיַּעַן רָאוּבֵן אֶתֶּם לֵאמֹר הֲלוֹא
אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם וְלֹא תִשְׁמָעוּ בִּילֹד וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְגַם־
23 דָּמּוּ הִנֵּה נִדְרָשׁ: וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַע יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ
24 בֵּינְתָם: וַיִּסָּב מֵעֲלֵיהֶם וַיִּבֶד וַיֵּשֶׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וַיִּקַּח
25 מֵאֲתָם אֶת־שְׁמֹעוֹן וַיֹּאסֶר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וַיֵּצֵא יוֹסֵף וַיַּמְלֵאוּ
אֶת־בְּלִיָּהֶם בָּר וַיִּלְהָשִׁיב בְּסִפֵּיהֶם אִישׁ אֶל־שָׁקוֹ וְלָתֵת לָהֶם
26 צֹדֶה לְהֵרֵךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן: וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־חֲמֻרֵיהֶם
27 וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם: וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת־שָׁקוֹ לָתֵת מִסֻּבּוֹ לַחֲמֹרוֹ
28 בַּמָּלֹן וַיֵּרָא אֶת־כִּסְפוֹ וְהִנֵּה־הוּא בָּכָף אֲמַתְחָתוֹ: וַיֹּאמֶר
אֶל־אָחִיו הַיֹּשֵׁב בְּסִפִּי וְגַם הִנֵּה בְּאֲמַתְחָתִי וַיֵּצֵא לָבָם וַיַּחְרְדוּ
29 אִישׁ אֶל־אָחִיו לֵאמֹר מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ: וַיָּבֹאוּ
אֶל־יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם אֶרְצָה כְּנָעַן וַיִּגִּידוּ לוֹ אֵת כָּל־הַקִּרְתֹּת אֲתֶם
30 לֵאמֹר: דִּבֶּר הָאִישׁ אֲדֹנִי הָאָרֶץ אֲתָנוּ מְשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתָנוּ
31 בְּמִרְגָּלִים אֶת־הָאָרֶץ: וַנֹּאמֶר אֵלָיו כִּנְיִם אִנְחֵנוּ לֹא הָיִינוּ
32 מְרַגְלִים: שְׁנַיִם־עָשָׂר אִנְחֵנוּ אֲחִים בְּנֵי אָבִינוּ הָאֶחָד אִינְנוּ
וְהַקִּטָּן

- 33 וְהִקְטַן הַיּוֹם אֶת־אֲבִינוּ בָּאָרֶץ בְּנֶעֱנָה: וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ
 אֲדֹנִי הָאָרֶץ בְּנֹאת אֲדַע כִּי כְנִים אַתֶּם אֲחֵיכֶם הָאֶחָד הַנִּחְיוֹ
 34 אֹתִי וְאֶת־רַעְבּוֹן בְּתִיכֶם קָחוּ וּלְכוּ: וְהָבִיאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם
 הַקָּטָן אֵלַי וְאֲדַעָה כִּי לֹא מִרְגָּלִים אַתֶּם כִּי כְנִים אַתֶּם
 35 אֶת־אֲחֵיכֶם אֶתְּנוּ לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ: וַיְהִי הֵם מְרִיקִים
 שְׂמֵיחֶם וְהִנֵּה־אִישׁ צָרוּר־כֶּסֶף בִּשְׁקָו וַיֵּרָא אֶת־צָרוֹת
 36 כַּסְפֵיהֶם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם וַיֵּירָאוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם
 אֹתִי שְׁכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשָׁמְעוּן אֵינֶנּוּ וְאֶת־בְּנִימֵן תִּקְחוּ עָלַי
 37 חַיּוֹ כְּלָנָה: וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אֲבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי בְנֵי
 תָמִית אִם־לֹא אֲבִיָּאֵנּוּ אֵלֶיךָ תִּנָּה אֹתוֹ עַל־יָדִי וְאֲנִי אֲשִׁיבֵנּוּ
 38 אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר לֹא־יִירָד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי־אֲחִיו מֵת וְהוּא לְבָדּוֹ
 נִשְׁאָר וּמִקְרָאָהוּ אָסוֹן בְּדִדְּךָ אֲשֶׁר תִּלְכּוּ־בָּהּ וְהוֹרִדְתֶּם אֶת־
 שִׁיבְתִּי בִּיגוֹן שְׂאוּלָה:

CAP. XLIII.

- 1, 2 וְהִרְעֵב כָּבֵד בָּאָרֶץ: וַיְהִי כִּנְאֻשׁ כָּלֹל לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר
 אֲשֶׁר הָבִיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שִׁבוּ שְׁבֵרוּ־לָנוּ
 3 מַעַט־אֶכֶל: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הָעֵד בְּנֵי הָאִישׁ
 4 לֵאמֹר לֹא־תֵרָאוּ פָנַי בְּלֹתִי אֲחֵיכֶם אַתֶּכֶם: אִם־יִשְׁחַךְ מִשְׁלַח
 5 אֶת־אֲחִינוּ אֶתְּנוּ גִדָּה וְנִשְׁבְּרָה לָךְ אֶכֶל: וְאִם־אֵינֶךָ מִשְׁלַח
 לֹא גִדָּה כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ לֹא־תֵרָאוּ פָנַי בְּלֹתִי אֲחֵיכֶם
 6 אַתֶּכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד לְאִישׁ
 7 הָעוֹד לָכֶם אָח: וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלֶדְתָּנוּ
 לֵאמֹר הָעוֹד אֲבִיכֶם חַי הֵיֵשׁ לָכֶם אָח וּפְגַדְלוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה

- 8 הָאֱלֹהִים הַיְדוּעַ גִּדַּע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחֵיכֶם : וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שְׁלַח הַנֶּעַר אֹתִי וְנִקְוָמָה וְנִלְכְּהָ
9 וְנִחַיָּהּ וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־טַפֵּינוּ : אָנֹכִי
אֶעֱרֹבֶנּוּ מִיָּדִי תִבְקָשׁנוּ אִם־לֹא הִבִּיאתִיו אֵלָיִךְ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ
10 וְחָטֵאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים : כִּי לֹא הִתְמַהֲמַהֲנוּ כִּי־עָתָה
11 שָׁבֵנוּ זֶה פַּעַמַּיִם : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אָבִיהֶם אִם־כֵּן
אֶפֹּאֵה זֹאת עָשׂוֹ קַחִי מִזֹּמְרַת הָאָרֶץ בְּכָלֶיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ
מִנְּהָה מַעֵט צָרִי וּמַעֵט דְּבָשׁ נִכְאֹת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׁמָדִים :
12 וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קַחִי בְיָדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמִּשְׁלֵב בְּפִי אֲמַתְחֹתִיכֶם
13 תִּשְׁיִבּוּ בְיָדְכֶם אוֹלֵי מִשְׁנֶה הוּא : וְאֶת־אֲחֵיכֶם קַחִי וְקוּמוּ
14 שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ : וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רְחֻמִּים לְפָנֶי הָאִישׁ
וְשְׁלַח לָכֶם אֶת־אֲחֵיכֶם אַחֵר וְאֶת־בְּנֵימִין וְאֶנִּי כְּאִשֶּׁר שְׁכַלְתִּי
15 שְׁכַלְתִּי : וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֶה־כֶּסֶף
לְקַחוּ בְיָדָם וְאֶת־בְּנֵימִין וַיִּקְמוּ וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמְדוּ לְפָנֶי
16 יוֹסֵף : וַיֵּרָא יוֹסֵף אֹתָם אֶת־בְּנֵימִין וַיֹּאמֶר לְאִשֶּׁר עַל־בֵּיתוֹ
הָבֵא אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבֵּיתָה וּטְבַח טֶבַח וְהָכֵן כִּי אֹתִי יֹאכְלוּ
17 הָאֲנָשִׁים בַּצֹּהֲרִים : וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כְּאִשֶּׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֵא
18 הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף : וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הִיבִיאוּ
בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־דֶּבַר הַכֶּסֶף הַשֵּׁב בְּאֲמַתְחֹתֵינוּ בַּתְּחִלָּה
אֲנַחְנוּ מִיבָאִים לְהִתְגַּלֵּל עָלֵינוּ וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ וּלְקַחַת אֹתָנוּ
19 לַעֲבָדִים וְאֶת־חֻמְרֵינוּ : וַיִּגְשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף
20 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פָּתַח הַבַּיִת : וַיֹּאמְרוּ כִּי אֲדֹנִי יֵרֵד יֵרְדֵנוּ
21 בַּתְּחִלָּה לְשֹׁבֵר־אֶכָּל : וַיְהִי כִּי־בָאוּ אֶל־חֶפְלֹן וַנִּפְתָּחָה
אֶת־אֲמַתְחֹתֵינוּ וְהִנֵּה כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אֲמַתְחֹתוֹ כֶּסֶפְנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ
וְנִשְׁבַּח

- 22 וַנִּשָּׁב אֹתוֹ בַּיָּדָנוּ: וְכִסָּף אַחֵר הוֹרַדְנוּ בַּיָּדָנוּ לְשִׁבְר־אֶכָל
 23 לֹא יָדָעְנוּ מִי־שָׁם בְּסִפְנוּ בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ: וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לָכֶם
 אֶל־תִּירָאוּ אֶל־הֵיכֶם וְאֶל־חַי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִטָּמוֹן בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם
 24 בְּסִפְכֶם בָּא אֵלַי וַיֹּצֵא אֲלֵהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן: וַיָּבֹא הָאִישׁ אֶת־
 הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתְּנוּ־מִים וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא
 25 לַחֲמִירֵיהֶם: וַיְכִינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בַּצְּהָרִים כִּי
 26 שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לֶחֶם: וַיָּבֹא יוֹסֵף חֲבִיתָה וַיְבִיֵּאוּ לוֹ
 27 אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בָּיָדָם הַבֵּיתָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ־לוֹ אָרְצָה: וַיִּשְׁאַל
 לָחֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם אֲבִיכֶם הַזֶּקֶן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם
 28 הַעוֹדְנִי חַי: וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לַעֲבֹדֶךָ לְאֲבִינוּ עוֹדְנוּ חַי וְיִקְדּוּ
 29 וַיִּשְׁתַּחֲוּ: וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־בְּנוֹמָיִן אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ וַיֹּאמֶר
 הִזֶּה אֲחִיכֶם הַקָּטָן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם אֵלַי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַחֲנֹךְ
 30 בְּנִי: וַיִּמָּחֵר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל־אָחִיו וַיִּבְקֹשׁ לִבְבוֹת
 31 וַיָּבֹא חֲחֹדְרָה וַיִּבֶד שָׁמָּה: וַיִּרְחֹץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְּאֲפֹק וַיֹּאמֶר
 32 שִׁימוּ לָחֶם: וַיַּשְׁימוּ לוֹ לִבְדוֹ וְלָחֶם לִבְדָּם וּלְמִצְרִים הָאֹכְלִים
 אֹתוֹ לִבְדָּם כִּי לֹא וַיִּכְלוּן הַמִּצְרִים לֵאכֹל אֶת־הָעֵבְרִים לָחֶם
 33 כִּי־תוֹעֵבָה הוּא לְמִצְרִים: וַיֵּשְׁבוּ לִפְנֵי הַכּוֹר כַּבְּכָרְתוֹ
 34 וַהֲצָעִיר בַּצְּעָרְתוֹ וַיִּתְּמָהּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ: וַיֵּשֶׂא
 מִשְׁאוֹת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב מִשְׁאֵת בְּנוֹמָן מִמִּשְׁאוֹת
 כָּלֶם חֲמֵשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:

CAP. XLIV.

- 1 וַיֵּצֵא אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר מַלֵּא אֶת־אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים
 אֶכָל כָּאֲשֶׁר וַיִּכְלוּן שָׁאֵת וְשִׁים בְּסָף־אִישׁ בְּפִי אַמְתְּחֹתוֹ:
 וְאֵת־

- 2 וְאֶת־גִּבְיָי גִבִּיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי אֲמַתְחַת הַקֶּטָן וְאֵת כֶּסֶף
- 3 שִׁבְרוּ וַיַּעַשׂ כְּדִבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר׃ הַבָּקָר אֹרֹר וְהָאֲנָשִׁים
- 4 שִׁלְחוּ הִמָּה וַחֲמִרֵיהֶם׃ הֵם יֵצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ
- וַיּוֹפֶף אָמַר לְאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוֹם רֹדֶף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשְׁגַּתֶּם
- 5 וְאָמַרְתָּ אֱלֹהִים לָמָּה שְׁלַמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה׃ הֲלוֹא זֶה
- אֲשֶׁר יִשְׁתָּה אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נִחַשׁ וְנִחַשׁ בּוֹ הִרְעַתֶּם אֲשֶׁר
- עָשִׂיתֶם׃ 6, 7 וַיִּשְׁגֹּם וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ
- אֵלָיו לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה חֲלִילָה לַעֲבֹדָיָה מַעֲשֹׂות
- 8 כְּדִבְרֵי הַזֶּה׃ הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מִצְאָנוּ בְּפִי אֲמַתְחַתֵּנוּ הִשְׁיִבְנוּ
- אֵלָיָה מֵאֶרֶע כְּנָעַן וְאִיד נִגְלַב מִבֵּית אֲדֹנִיָּה כֶּסֶף אֹז וְזָהב׃
- 9 אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֹתוֹ מֵעֲבֹדָיָה וְמֵת וְגַם־אֲנַחְנוּ נִהְיָה לְאֲדֹנִי לַעֲבָדִים׃
- 10 וַיֹּאמֶר גַּם־עַתָּה כְּדִבְרֵיכֶם כֹּן־הוּא אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֹתוֹ יִהְיֶה־
- 11 לִי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּתְּחוּ נַקִּים׃ וַיִּמָּהְרוּ וַיֹּרִידוּ אִישׁ אֶת־
- 12 אֲמַתְחָתוֹ אֶרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אֲמַתְחָתוֹ׃ וַיַּחֲפֹשׂ בְּגָדוֹל
- 13 הַחֹל וּבִקְטָן פֶּלֶה וַיִּמָּצֵא הַגִּבִּיעַ בְּאֲמַתְחַת בְּנִימָן׃ וַיִּקְרְעוּ
- 14 שְׂמֹלֹתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל־חֻמְרוֹ וַיִּשְׁבּוּ הָעִירָה׃ וַיָּבֹא יְהוּדָה
- וְאֶחָיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עוֹדְנָו שָׁם וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי אֶרְצָה׃
- 15 וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מִזה־הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הֲלוֹא
- 16 יָדַעְתֶּם כִּי־נִחַשׁ וְנִחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמְנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מִה־
- נֹאמַר לְאֲדֹנִי מִה־דִּבֶּר וּמִה־נִּצָּטְדֵק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת־עֵן
- עֲבֹדָיָה הַנִּגְנו עֲבָדִים לְאֲדֹנִי גַם־אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגִּבִּיעַ
- 17 בִּידוֹ׃ וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשֹׂות זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא
- הַגִּבִּיעַ בִּידוֹ הוּא יִהְיֶה־לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל־
- 18 אֲבִיכֶם׃ וַיָּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֵּר־נָא עֲבֹדָיָה

- דָּבַר בְּאָזְנִי אֲדֹנִי וְאֶל־יִחִיד אִפְּהָ בְּעִבְדֶּךָ כִּי כְמוֹד כְּפָרְעָה :
אֲדֹנִי שְׁאַל אֶת־עֲבָדֶיךָ לֵאמֹר הִישָׁלְכֶם אֵב אוֹ־אֵח : וַנֹּאמֶר 19, 20
אֶל־אֲדֹנִי יִשְׁלַח אֵב זָמָן וְיִלְד זָמָנִים קָטָן וְאֶחָיו מֵת וַיּוֹתֵר
הָיָא לְבָדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אָהָבּוֹ : וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרְדֵהוּ 21
אֵלַי וְאֲשִׁימָה עֵינִי עָלָיו : וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנָּעַר 22
לָעֻזֹּב אֶת־אָבִיו וְעֻזֹּב אֶת־אָבִיו וְמָת : וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־ 23
לֹא יֵרֵד אֶחֱיֶיכֶם הַקָּטָן אֶתְכֶם לֹא תִסָּפֶון לִרְאוֹת פָּנָי : וַיְהִי 24
כִּי עָלִינוּ אֶל־עֲבָדֶךָ אָבִי וַנִּגְדֵּלּוֹ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנִי : וַיֹּאמֶר 25
אָבִינוּ שָׁבוּ שְׁבִרֵינוּ מֵעַט־אֶכֶל : וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת 26
אִם־יֵשׁ אֶחָינוּ הַקָּטָן אֶתְנוּ וַיִּרְדּוּ כִּי־לֹא נוּכַל לִרְאוֹת פָּנָי
הָאִישׁ וְאֶחָינוּ הַקָּטָן אֵינָנוּ אֶתְנוּ : וַיֹּאמֶר עֲבָדֶךָ אָבִי 27
אֵלֵינוּ אַתֶּם יֹדְעִתֶם כִּי שְׁנַיִם יִלְדֵה־לִּי אִשְׁתִּי : וַיֵּצֵא הָאֶחָד 28
מֵאֵתִי וַאֲמַר אֵד טָרַף טָרַף וְלֹא רִאִיתִי עַד־הַנֶּחֱזֶה : וּלְמִחוֹתֶם 29
בְּסִ־אֶת־זֶה מֵעַם פָּנָי וּמְרָהוּ אֶסֶן וְהוֹרְדִתֶם אֶת־שִׁיבְתִּי בְּרָעָה
שְׁאֵלָה : וְעַתָּה כִּבְאִי אֶל־עֲבָדֶךָ אָבִי וְהַנָּעַר אֵינָנוּ אֶתְנוּ 30
וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ : וְהָיָה כִּרְאוֹתֵנוּ כִּי־אֵין הַנָּעַר וְמָת 31
וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שִׁיבַת עֲבָדֶךָ אָבִינוּ בִּיגּוֹן שְׁאֵלָה : כִּי 32
עֲבָדֶךָ עָרַב אֶת־הַנָּעַר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אָבִיאָנוּ
אֵלֶיךָ וְחִטָּאתִי לְאָבִי כָל־הַיָּמִים : וְעַתָּה יִשְׁב־נָא עֲבָדֶךָ 33
תַּחַת הַנָּעַר עֶבֶד לְאֲדֹנִי וְהַנָּעַר יַעַל עִם־אֶחָיו : כִּי־אִידֹ 34
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנָּעַר אֵינָנוּ אֶתִּי כֵּן אֶרְאֶה בְּרָע אֲשֶׁר
יִמָּצֵא אֶת־אָבִי :

CAP. XLV.

- 1 וְלֹא־יָבֵל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנְּצָבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ
כָל־אִישׁ מִעָלָיו וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל־אָחָיו :
- 2 וַיִּתֵּן אֶת־קִלּוֹ בְּבִכְי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה :
- 3 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא־יָבֵלּוּ
4 אָחָיו לַעֲנֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהָלּוּ מִפָּנָיו : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו
בְּשׁוֹנָא אֵלַי וַיִּנָּשׂוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר־מָכַרְתֶּם
5 אֹתוֹ מִצְרַיִמָּה : וַעֲתָה ׀ אֶל־תַּעֲצָבוּ וְאֶל־יֹחֵר בְּעֵינֵיכֶם כִּי־
6 מָכַרְתֶּם אֹתִי הַנֶּה כִּי לְמַחִיָּה שָׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם : כִּי־
זֶה שְׁנַתִּים הָרַעַב בְּמִקְרַב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין
7 חֲרִישׁ וְקָצִיר : וַיִּשְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם שְׂאֵרִית
8 בָּאָרֶץ וּלְהַחְיֹת לָכֶם לִפְלִיטָה גְדֹלָה : וַעֲתָה לֹא־אֶתֶּם
שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁימֵנִי לְאֵב לַפְּרָעָה וּלְאֹדוֹן
9 לְכָל־בֵּיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל־אָרֶץ מִצְרַיִם : מִחֲרֹו וְעָלָו אֶל־אָבִי
וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֶךָ יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֱלֹהִים לְאֹדוֹן לְכָל־
10 מִצְרַיִם רְדֵה אֵלַי אֶל־תַּעֲמֹד : וַיִּשְׁבַּת בָּאָרֶץ־גִּשְׁן וְהָיִיתָ
קְרוֹב אֵלַי אֶתָּה וּבְנֶיךָ וּבְנֵי בְנֶיךָ וְצִאֲנֶךָ וּבְקָרְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־
11 לָךְ : וּכְלִפְלִיתִי אֶתָּה שֵׁם כִּי־עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רַעַב פֶּן־תִּהְיֶה
12 אֶתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ : וְהֵנָּה עֵינֵיכֶם רְאוֹת וְעֵינֵי אָחִי
13 בְּנִימִין כִּי־כִי הַמְדַבֵּר אֵלֵיכֶם : וְהַגִּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי
בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רָאִיתֶם וּמַהֲרַתֶּם וְהוֹרִידְתֶּם אֶת־אָבִי
14 הַנֶּה : וַיִּפֹּל עַל־צִוְּאָרֵי בְּנִימִן־אָחָיו וַיִּבֶדּוּ וּבְנִימִן בָּכָה עַל־
15 צִוְּאָרָיו : וַיִּנָּשֶׁק לְכָל־אָחָיו וַיִּבֶדּוּ עֲלֵהֶם וַאֲחֵרֵי כֹן דִּבְּרוּ אָחָיו
16 אִתּוֹ : וַחֲקָל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אָחֵי יוֹסֵף וַיֵּשֶׁב
בְּעֵינֵי

- 17 בְּעֵינֵי פְרָעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו : וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל-יוֹסֵף אָמֹר
אֶל-אֲחִידָה זֹאת עָשׂוּ טַעֲנוּ אֶת-בְּעִירְכֶם וּלְכוּ-בָאוּ אֶרְצָה
18 כְּנָעַן : וַיִּקְחוּ אֶת-אֲבִיכֶם וְאֶת-בְּתִיכֶם וּבָאוּ אֵלַי וְאֶתְנָה
19 לָכֶם אֶת-טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָכְלוּ אֶת-חֶלֶב הָאָרֶץ : וְאֶתְהַ
צִוִּיתִהּ זֹאת עָשׂוּ קְחוּ-לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְּכֶם
20 וְלִנְשִׁיכֶם וּנְשֵׂאתֶם אֶת-אֲבִיכֶם וּבָאתֶם : וְעֵינֶיכֶם אֶל-תַּחֲסֹם
21 עַל-כְּלִיכֶם כִּי-טוֹב כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא : וַיַּעֲשׂוּ-כֵן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּתֵן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל-פִּי פְרָעָה וַיָּתֵן לָהֶם
22 צִדָּה לְדֶרֶךְ : לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׂמֻלֹת וּלְבִנְיָמִן נָתַן
23 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׂמֻלֹת : וּלְאֲבִיו שָׁלַח כֹּזָאֵת
עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נְשָׂאִים מִטּוֹב מִצְרַיִם וַעֲשָׂר אֶתְנָת נְשָׂאֵת
24 בָּר וּלְחָם וּמִזֶּן לְאֲבִיו לְדֶרֶךְ : וַיִּשְׁלַח אֶת-אֲחִיו וַיִּלְכוּ וַיֹּאמֶר
25 אֱלֹהִים אֶל-תְּרַגְּזוּ בְּדֶרֶךְ : וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן
26 אֶל-יַעֲקֹב אֲבִיהֶם : וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְקַי-הוּא
מִשָּׁל בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּפֵּג לְבָבוֹ כִּי לֹא-הָאֱמִין לָהֶם :
27 וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו אֶת כָּל-דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים וַיֵּרָא אֶת-
הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר-שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב
28 אֲבִיהֶם : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד-יוֹסֵף בְּנִי חַי אֵלַיְכָה וְאֶרְאֶנּוּ
בְּטָרֶם אֲמוֹת :

CAP. XLVI.

- 1 וַיֵּסַע יִשְׂרָאֵל וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ וַיָּבֹא בְּאֶרֶחַ שְׁבַע וַיַּזְבַּח
2 זִבְחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת
3 הַלֵּילָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי : וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הֵאֵל
אֱלֹהֵי אָבִיד אֶל-תִּירָא מִרְדָּה מִצְרִימָה כִּי-לִגְוִי גָדוֹל אֲשִׁימָךְ
שׁ ;

4 שָׁם : אֲנֹכִי אֶרֶר עַמּוֹד מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶה גַם-עֲלֶיהָ וְיוֹסֵף
 5 יֵשִׁית יָדוֹ עַל-עֵינֶיהָ : וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשְׂאוּ בָנָיו
 יִשְׂרָאֵל אֶת-יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת-טַפָּם וְאֶת-נְשֵׁיהֶם בַּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר-
 6 שָׁלַח פְּרָעָה לָשֹׂאת אוֹתוֹ : וַיָּקָחוּ אֶת-מִקְנֵיהֶם וְאֶת-רִכּוּשָׁם
 אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ מִצְרִימָה יַעֲקֹב וְכָל-זֶרְעוֹ אוֹתוֹ :
 7 בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו אוֹתוֹ בְּנֹתָיו וּבָנוֹת בָּנָיו וְכָל-זֶרְעוֹ הֵבִיא אוֹתוֹ
 מִצְרִימָה : * * * * *

* * * * *
 28 וְאֶת-יְהוּדָה שָׁלַח לִפְנֵי אֶל-יוֹסֵף לְהוֹרֹת לִפְנֵי גִשְׁנָה וַיָּבֹאוּ
 29 אֶרְצָה גִשֶׁן : וַיֹּאסֶר יוֹסֵף מֶרְכָּבָתוֹ וַיַּעַל לִקְרַאת-יִשְׂרָאֵל אָבִיו
 גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל-צַוְאָרָיו וַיִּבֶד עַל-צַוְאָרָיו עוֹד :
 30 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף אֲמִיתָה הַפֶּעַם אַחֲרִי רְאוּתִי אֶת-
 31 פָּנֶיךָ כִּי עוֹדֶךָ חַי : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחִיו וְאֶל-בְּנֵי אָבִיו
 אֲעֹלָה וְאֶנִּידָה לְפָרְעָה וְאֹמְרָה אֵלָיו אֲחִי וּבֵית-אָבִי אֲשֶׁר
 32 בְּאֶרֶץ-כְּנָעַן בָּאוּ אֵלָי : וְהָאֲנָשִׁים רָעִי צֹאן כִּי-אֲנֹשִׁי מִקְנֶה
 33 הָיוּ וְצֹאנָם וּבָקָרָם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ : וְהִזִּיה כִּי-יִקְרָא
 34 לָכֶם פְּרָעָה וְאֹמֵר מִה-מַּעֲשִׂיכֶם : וְאָמַרְתֶּם אֲנֹשִׁי מִקְנֶה הָיוּ
 עַבְדֵּיךָ מִנְּעֻרֵינוּ וְעַד-עַתָּה גַם-אֲנַחְנוּ גַם-אֲבֹתֵינוּ בַּעֲבוּר
 תַּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גִּשֶׁן כִּי-תוֹעֵבֶת מִצְרַיִם פֶּל־רָעָה צֹאן :

CAP. XLVII.

1 וַיָּבֹאוּ יוֹסֵף וַיִּנָּד לְפָרְעָה וַיֹּאמֶר אָבִי וְאֲחִי וְצֹאנָם
 וּבָקָרָם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְהֵנִם בְּאֶרֶץ גִּשֶׁן :
 2, 3 וּמִקְנֶה אֲחִיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיִּצְגֹּם לִפְנֵי פְרָעָה : וַיֹּאמֶר
 פְּרָעָה

- פֶּרְעָה אֶל־אָחִיו מִה־מַּעֲשֵׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל־פֶּרְעָה רַעְיָא
 עֲבֹדֶיךָ גַּם־אֶנְחֵנוּ גַּם־אֲבוֹתֵינוּ: וַיֹּאמְרוּ אֶל־פֶּרְעָה לָנוּר 4
 בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי־אֵין מִרְעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעֲבֹדֶיךָ כִּי־כִבֵּד
 הָרַעַב בָּאָרֶץ כִּנְעוּ וְעַתָּה יֵשְׁבוּ־נָא עֲבֹדֶיךָ בָּאָרֶץ גִּשּׁוֹן:
 וַיֹּאמֶר פֶּרְעָה אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ וְאָחִיךָ בָּאוּ אֵלַיךָ: 5
 אֶרֶץ מִצְרַיִם לִפְנֶיךָ הוּא בְּמִיטֵב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת־אָבִיךָ 6
 וְאֶת־אָחִיךָ יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ גִּשּׁוֹן וְאִם־יִדְעָתָּ וְיִשְׁבּוּ בָּם אֲנִישֵׁי־חֵיל
 וְשִׁמְתֶּם שָׂרֵי מִקְנֶה עַל־אֲשֶׁר־לִי: וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אָבִיו 7
 וַיַּעֲמִדְהוּ לִפְנֵי פֶּרְעָה וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פֶּרְעָה: וַיֹּאמֶר פֶּרְעָה 8
 אֶל־יַעֲקֹב כִּמָּה יָמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פֶּרְעָה יָמֵי 9
 שְׁנֵי מְגוּרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאת שָׁנָה מָעַט וְרָעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי
 חַיֵּי וְלֹא הִשְׁיֵגוּ אֶת־יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אָבִתִּי בְיָמֵי מְגוּרֵיהֶם:
 וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פֶּרְעָה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי פֶּרְעָה: וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף 10
 אֶת־אָבִיו וְאֶת־אָחִיו וַיִּתֵּן לָהֶם אֶחָדָה בָּאָרֶץ מִצְרַיִם בְּמִיטֵב
 הָאָרֶץ בָּאָרֶץ רַעֲמֶסֶס כְּאֲשֶׁר צִוָּה פֶּרְעָה: וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף 12
 אֶת־אָבִיו וְאֶת־אָחִיו וְאֶת כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לִפִּי הַטָּף: וְלֶחֶם 13
 אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כִבֵּד הָרַעַב מְאֹד וַתֵּלֶה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ
 כִּנְעַן מִפְּנֵי הָרַעַב: וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצֵא 14
 בָּאָרֶץ־מִצְרַיִם וּבָאָרֶץ כִּנְעַן בְּשֹׁבֶר אֲשֶׁר־הֵם שֹׁבְרִים וַיָּבֹא 15
 יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה פֶּרְעָה: וַיִּתֵּם הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וּמֵאֶרֶץ כִּנְעַן וַיָּבֹאוּ כָּל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר הִבְהֵלֵנוּ לֶחֶם 16
 וְלָמָּה נָמוּת נִגְדָּה כִּי אָפֶס כֶּסֶף: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הֲבִי מִקְנֵיכֶם 17
 וְאֶתְנֶנָּה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֶס כֶּסֶף: וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם
 אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בְּסוּסִים וּבְמִקְנֵה חֲצֹאן וּבְמִקְנֵה

- הַבָּקָר וּבְחֻמֵּי וַיִּנְהֹלֻם בַּלַּחֲם בְּכָל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא :
 18 וַתֵּתֶם הַשָּׁנָה הַהִוא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ
 לֹא־נִכְחַד מֵאֲדֹנֵי כִּי אִם־תֵּם הַבָּסָף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־אֲדֹנֵי
 19 לֹא נִשְׁאָר לַפָּנִי אֲדֹנֵי בְלַתִּי אִם־גִּיְיִתִּנוּ וְאֲדַמְתִּנוּ : לָמָּה
 נָמוּת לַעֲיֹנִיד גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲדַמְתִּנוּ קִנְיַה־אֲתָנוּ וְאֶת־אֲדַמְתִּנוּ
 בַּלָּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאֲדַמְתִּנוּ עֲבָדִים לַפְּרָעָה וְתוֹזָרַע וְנִחְיֶה
 20 וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה לֹא תִשָּׁם : וַיִּקֶּן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲדָמַת
 מִצְרַיִם לַפְּרָעָה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שְׂדֵהוּ כִּי־חֹק עָלֵהֶם
 21 הָרָעָב וַתְּהִי הָאָרֶץ לַפְּרָעָה : וְאֶת־הָעָם הָעֶבְרִי אֹתוֹ לְעָבָדִים
 22 מִקְצֵה גְבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קֶזְהוּ : רַק אֲדָמַת הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה
 כִּי חֹק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת פְּרָעָה וַאֲכָלוּ אֶת־חֲקֵם אֲשֶׁר נָתַן
 23 לָהֶם פְּרָעָה עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־אֲדָמָתָם : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
 אֶל־הָעָם הוּא קִנִּיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת־אֲדָמַתְכֶם לַפְּרָעָה הֵאֱמַרְתֶּם
 24 לָכֵם זֶרַע וְזָרַעְתֶּם אֶת־הָאֲדָמָה : וְהָיָה בַּתְּבוּאָת וּנְתַתֶּם
 חֲמִישִׁית לַפְּרָעָה וְאַרְבַּע הִדָּת יִהְיֶה לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה
 25 וְלֹא־כִלְכֶם וְלֹא־אֲשֶׁר בַּבְּתִּיכֶם וְלֹא־כָל לְטַפְכֶם : וַיֹּאמְרוּ הַחִיתִּינוּ
 26 נִמְצָא־חוֹ בְּעֵינֵי אֲדֹנֵי וְהֵינּוּ עֲבָדִים לַפְּרָעָה : וַיִּשָּׂם אֹתָהּ
 יוֹסֵף לְחֹק עַד־הַיּוֹם הַזֶּה עַל־אֲדָמַת מִצְרַיִם לַפְּרָעָה לְחֹמֶשׁ
 27 רַק אֲדָמַת הַכֹּהֲנִים לִבְדָּם לֹא הָיְתָה לַפְּרָעָה : וַיָּשָׁב
 יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֶּשֶׁן וַיֵּאחָזֵוּ בָּהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ
 28 מְאֹד : וַיְהִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְחִי
 יִמֵּי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חָמֵשׁ שִׁבְעַ שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת שָׁנָה :
 29 וַיִּקְרְבוּ יִמֵּי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לְבָנָיו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־
 נָא מִצָּאֹתִי חַוֹּ בְּעֵינֶיךָ שְׁיִם־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ

- 30 עֲמִדִי חֶסֶד וְאֵמֶת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם׃ וְשִׁכַּבְתִּי עִם־
אֲבֹתִי וְנִשְׁאַתְנִי מִמִּצְרַיִם וְקִבְרַתִּי בְּקִבְרָתָם וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי
31 אֲעֲשֶׂה כַדְבָּרָה׃ וַיֹּאמֶר הַשִּׁבְעָה לִּי וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמָּטָה׃

CAP. XLVIII.

- 1 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִידָה
חִלָּה וַיִּקָּה אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם׃
2 וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלַיָּה וַיַּתְחִזֵּק יִשְׂרָאֵל
3 וַיֵּשֶׁב עַל־הַמָּטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף אֵל שְׁדֵי נִרְאָה־אֵלַי
4 בָּלוּ בָאָרֶץ כָּנְעוּ וַיִּבְרָךְ אֹתִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנֵּנִי מִפְּרֶה
וְהַרְבִּיתִּיהָ וַנִּתְּנִיהָ לְמַחֲלָ עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזֶרְעָךָ
5 אַחֲרָיָה אַחֲזֶת עוֹלָם׃ וְעַתָּה שְׁנֵי־בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לָךְ בָּאָרֶץ
מִצְרַיִם עַד־בָּאִי אֵלַיָּה מִצְרִימָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כְּרֹאשֹׁנִי
6 וְשִׁמְעוֹן יְהוּדָה׃ וּמְלֻלָּתָךְ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לָךְ יְהוּ
7 עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקְרָאוּ בְּנַחֲלָתָם׃ וְאֲנִי בָבֹאִי מִפְּדוֹן מָתָה
עָלִי רָחֵל בָּאָרֶץ כָּנְעוּ בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד כְּבֶרֶת־אָרֶץ לָבֹא
8 אֶפְרַתָּה וְאֶקְבְּרָהָ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת הוּא בֵּית לָחֶם׃ וַיֵּרָא
9 יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו
בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בְּזֶה וַיֹּאמֶר קָח־סֵנָא אֵלַי
10 וְאֶבְרָכֶם׃ וַעֲיֵנִי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזְּמֹן לֹא יוֹכֵל לִרְאוֹת וַיַּגֵּשׁ
11 אֹתָם אֵלָיו וַיִּשָּׁק לָהֶם וַיַּחֲבֹק לָהֶם׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף
רְאֵה פָנֶיךָ לֹא פָלַתִּי וְחַיָּה הָרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת־
12 זֶרְעָךָ׃ וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעַם בְּרַכְּיוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְאַפְּיוֹ אֶרֶצָה׃

- 13 וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת־אֶפְרַיִם בְּיָמֵינוּ מִשְׁמָאל יִשְׂרָאֵל
- 14 וְאֶת־מְנַשֶּׁה בְּשִׁמְאֵלוֹ מִיָּמִין יִשְׂרָאֵל וַיִּגַּשׁ אֵלָיו: וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־יָמֵינוּ וַיֵּשֶׁת עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הִצְעִיר וְאֶת־שִׁמְאֵלוֹ עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שֶׁכָּל אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה הִבְכּוֹר:
- 15 וַיְבָרֶךְ אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אֲבֹתִי לִפְנֵי אֲבֹרָהִם וַיִּצְחָק הָאֱלֹהִים הֲרַעָה אֹתִי מִעוֹדִי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה: הַמְּלֹאךְ הַנָּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע וַיְבָרֶךְ אֶת־הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתִי אֲבֹרָהִם וַיִּצְחָק וַיִּדְּגוּ לָרֹב
- 17 בְּמִדְבַּר הָאֶרֶץ: וַיֵּרָא יוֹסֵף כִּי־יֵשֶׁת אָבִיו יַד־יָמֵינוּ עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיִּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמָךְ יַד־אָבִיו לְהִסִּיר אֹתָהּ מֵעַל רֹאשׁ־אֶפְרַיִם עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו לֹא־כֵן אָבִי כִּי־זֶה הִבְכֹּר שֵׁם יְמִינָךְ עַל־רֹאשׁוֹ: וַיִּמָּאֵן אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי בְנִי יָדַעְתִּי גַם־הוּא יִהְיֶה־לָּעַם וְגַם־הוּא יִגְדֹּל וְאוֹלָם אָחִיו הִקְטִין יִגְדֹּל מִפְּנֵי וַיִּרְעוּ וַיִּהְיֶה מְלֹא־הַגּוֹיִם: וַיְבָרְכֵם בְּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר בָּרֹךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וַיִּשְׁמַךְ אֱלֹהִים כָּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה וַיֵּשֶׁם אֶת־אֶפְרַיִם לִפְנֵי מְנַשֶּׁה: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הִנֵּה אֲנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים עִמָּכֶם וַיְחַיֵּב אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם: וְאֲנִי נָתַתִּי לָךְ שְׂכָם אַחֵד עַל־אֶחָד אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי:

CAP. XLIX.

- 1 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל־בָּנָיו וַיֹּאמֶר הָאֲסֹפוּ וְאֲנִידָה לָכֶם אֶת־אֲשֶׁר־יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים: הִקְבְּצוּ וְשִׁמְעוּ בְנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם: רְאוּבֵן בְּכֹרִי אֹתָהּ כָּחִי וְרֵאשִׁית

- 4 וְרֹאשִׁית אוֹנִי יִתֵּר שְׂאת וַיִּתֵּר עֹז: פָּחוּ כַּמִּים אֱלִיתוֹתֶר
- 5 כִּי עָלִית מִשְׁכְּבִי אֲבִידָה אִזּו חֲלָלָה יִצְעָקִי עָלָה: שְׁמַעוֹן
- 6 וְלוֹי אֲחִים כָּלִי חֲמֵס מִכְרִיתֵיהֶם: בְּסֻדָּם אֱלִיתָבָא בְּפִשִׁי
- בְּמִהְלָם אֱלִיתִתְּחַד כְּבֹדִי כִּי בְּאַפִּס הִרְגִּנִי אִישׁ וּבִרְצֹנָם עֲקָרוֹ-
- 7 שׁוֹר: אָרוֹר אַפִּס כִּי עֹז וְעִבְרָתָם כִּי מִשְׁתָּה אֲחֻלָּקָם
- 8 בִּיעֲקֹב וְאַפִּיצָם בְּיִשְׂרָאֵל: יְהוּדָה אִתָּה יוֹדִידָה אֲחִידָה יִדָּה
- 9 בְּעֶרְפָּה אֲבִידָה יִשְׁתַּחֲוֶה לָהּ בְּנִי אֲבִידָה: גִּיד אֲרִידָה יְהוּדָה
- מִטְרָפָה בְּנִי עָלִית כְּרַע רַבֵּץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יִמְיָנוּ:
- 10 לֹא־יִסּוֹר שְׁבֹט מִיְהוּדָה וּמְחַקֵּק מִבֵּין רִגְלָיו עַד כִּי־יָבֹא
- 11 שִׁילָה וְלוֹ יִקְהַת עַמִּים: אֲסֹרִי לִגְפֹן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנִי
- 12 אֲתַגֵּן כַּבֵּס בֵּין לְבָשׁוֹ וּבְרֵס־עֲנָבִים סוּתָה: חֲכָלִילִי עֵינָם
- 13 מִיָּין וּלְבֹן־שָׁנִים מִחֻלָּב: זְבוּלֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוּף
- 14 אֲנִית וַיִּרְכְּתוּ עַל־צִידוֹן: יִשְׁשַׁכָּר חֲמֹר גֵּרֵם רַבֵּץ בֵּין
- 15 הַמִּשְׁפָּתִים: וַיֵּרָא מִנְּחָה כִּי טוֹב וְאַת־הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט
- 16 שְׁכֻמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לָמָס עֶבֶד: דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שְׁבֹטֵי
- 17 יִשְׂרָאֵל: וְהִי־דָן נָחַשׁ עַל־דֶּרֶךְ שְׁפִיפֹן עַל־אֶרֶח חֲנֻשָּׁה
- 18, 19 עֲקָב־יִסּוֹס וַיִּפֹּל רַכְבּוֹ אַחֲזֹר: לִישׁוּעָתָה מִנִּיתִי יְהוָה: גִּד
- 20 גִּדּוֹד יְגִידָנִי וְהוּא יִגֵּד עֲקֹב: מֵאֲשֶׁר שְׁמַנָּה לַחֲמוֹ וְהוּא
- 21 יִתֵּן מַעַד־מִלֶּחֶם: נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחָה חֲפָתוֹ אֲמִרִי־שֹׁפָר:
- 22 בֶּן פָּרַת יוֹסֵף בֶּן פָּרַת עַל־עֵצוֹ בְּנוֹת צַעֲדָה עַל־שׁוֹר:
- 23 וַיִּמְרָרְהוּ וּרְבּוֹ וַיִּשְׁטַמְהוּ בְּעַלֵּי חֲצִים: וַתֵּשֶׁב בְּאִיתָן מִשְׁתֹּו
- 24 מֵאֵל אֲבִידָה וַיַּעֲזֹרֶךְ וְאֵת שְׂדֵי וַיִּבְרָכֶךְ בִּרְכַּת שָׁמַיִם מַעַל
- 25 בִּרְכַּת תְּהוֹם רַבָּצַת תַּחַת בִּרְכַּת שָׁדִים וְרַחֵם: בִּרְכַּת אֲבִידָה
- גִּבּוֹ

- 26 גָּבְרוּ עַל-בְּרִכַּת הוֹרֵי עַד תִּאֲוֹת גִּבְעַת עוֹלָם תְּהִינָן לְרֹאשׁ
 27 יוֹסֵף וּלְמִדְקַד נְזִיר אַחִיו: בְּנִימִין וְאַבְיָט יִטְרֹף בַּבֶּקֶר וְיֹאכֵל
 28 עַד וְלָעֶרֶב יִחַלֵּק שָׁלָל: כָּל-אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר
 וְזֹאת אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיִּבְרָךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר
 29 כִּבְרָכְתּוֹ בָּרַךְ אֹתָם: וַיֵּצֵא אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי נֹאסֵף
 אֶל-עַמִּי קִבְּרוּ אֹתִי אֶל-אֲבֹתִי אֶל-הַמֶּעְרָה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
 30 עָפְרוֹן הַחֲתִי: בַּמֶּעְרָה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר-עַל-פְּנֵי
 מִמְּרָא בְּאֶרֶץ בְּנֵעַן אֲשֶׁר קָנָה אֲבֹרָהִם אֶת-הַשָּׂדֶה מֵאֵת
 31 עָפְרוֹן הַחֲתִי לְאַחֻזַּת-קִבְּר: שָׁמָּה קִבְּרוּ אֶת-אֲבֹרָהִם וְאֵת
 שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קִבְּרוּ אֶת-יִצְחָק וְאֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה
 32 קִבְּרֹתִי אֶת-לֵאָה: מִקְנֶה הַשָּׂדֶה וְהַמֶּעְרָה אֲשֶׁר-בּוֹ מֵאֵת
 33 בְּנֵי-חֵת: וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוֹת אֶת-בָּנָיו וַיֹּאסֵף רַגְלָיו אֶל-
 הַמִּטָּה וַיָּגַע וַיֹּאסֵף אֶל-עַמּוּי:

CAP. L.

- 1, 2 וַיָּפֹל יוֹסֵף עַל-פְּנֵי אָבִיו וַיִּבֶךְ עָלָיו וַיִּשְׁקֻלוּ: וַיֵּצֵא
 יוֹסֵף אֶת-עַבְדָּיו אֶת-הַרְפָּאִים לַחֲנֹט אֶת-אָבִיו וַיַּחֲנֹטוּ הָרְפָאִים
 3 אֶת-יִשְׂרָאֵל: וַיִּמְלֹאוּ-לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי בֹן יִמְלֹאֵי יָמֵי
 4 הַחַנְּטִים וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצָּרִים שְׁבָעִים יוֹם: וַיַּעֲבְרוּ יָמֵי בְּכִיתוֹ
 וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל-בְּרִית פְּרָעָה לֵאמֹר אִם-נָא מִצָּאֹתִי הוּא בְּעֵינֵיכֶם
 5 דִּבְרוּ-נָא בְּאָזְנֵי פְּרָעָה לֵאמֹר: אָבִי הַשְׁבִּיעָנִי לֵאמֹר הִנֵּה
 אֲנֹכִי מֵת בְּקִבְּרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ בְּנֵעַן שָׁמָּה תִקְבְּרֹנִי
 6 וְעֵתָה אֶעֱלֶה-נָּא וְאֶקְבְּרָה אֶת-אָבִי וְאֲשׁוּבָה: וַיֹּאמֶר פְּרָעָה
 7 עֲלֶה וְקִבֵּר אֶת-אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעָה: וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבֵּר
 אֶת-

- אֶת־אָבִיו וַיַּעַל אֹתוֹ כָּל־עַבְדֵי פַרְעֹה וְקָנָה בֵּיתוֹ וְכָל זְמָנוֹ
 8 אֶרֶץ־מִצְרַיִם׃ וְכָל בֵּית יוֹסֵף וְאָחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם
 9 וְצִאֲנָם וּבְקָרָם עֲזָבוּ בָאָרֶץ גִּשְׁשׁ׃ וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם־רֶכֶב גַּם־
 10 פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כְּבֹד מְאֹד׃ וַיָּבֹאוּ עַד־גֶּרֶן הָאֹמֶד אֲשֶׁר
 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁם מִסֹּפֶד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו
 11 אָבֶל שְׁבַע־יָמִים׃ וַיֵּרָא וַיֵּשֶׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵל
 בְּגֶרֶן הָאֹמֶד וַיֹּאמְרוּ אֲבֹל־כְּבֹד זֶה לְמִצְרַיִם עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
 12 אָבֶל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃ וַיַּעַשׂוּ בָנָיו לֹא כֹן כְּאֲשֶׁר
 13 צִוָּם׃ וַיִּשְׁאוּ אֹתוֹ בָנָיו אֶרְצָה כְּנָעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעְרַת
 שֹׁנָה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר קָנָה אֲבֹרָהָם אֶת־הַשְּׂדֵה לְאַחֲזֹת־קֶבֶר
 14 מֵאֵת עַפְרֹן הַחֹתֵי עַל־פְּנֵי מִמְּרָא׃ וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף מִצְרַיִמָּה
 הוּא וְאָחָיו וְכָל־הָעָלִים אֹתוֹ לְקֶבֶר אֶת־אָבִיו אַחֲרֵי קְבָרוֹ
 15 אֶת־אָבִיו׃ וַיֵּרָא אֶחָיו־יוֹסֵף בִּיָּמֹת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ
 יִשְׁטַמְּנוּ יוֹסֵף וְהַיֵּשֶׁב יֵשֵׁב לָנוּ אֵת כָּל־הָרְעָה אֲשֶׁר גִּמְלָנוּ
 16 אֹתוֹ׃ וַיֵּצִיאוּ אֶל־יוֹסֵף לְאֹמֶר אֲבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃
 17 כְּהֵ־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אֲנֵנָּה שָׂא נָא פָּשַׁע אֲחִיד וְחַטָּאתָם כִּי־
 רָעָה גִמְלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לִפְשַׁע עַבְדִּי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וַיִּבֹרַךְ
 18 יוֹסֵף בְּדִבְרָם אֵלָיו׃ וַיִּלְכוּ גַם־אָחָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנָיו וַיֹּאמְרוּ
 19 הִנֵּנוּ לְךָ לְעַבְדִּים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף אֶל־תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת
 20 אֱלֹהִים אָנִי׃ וְאַתֶּם חַשְׁבֹּתֶם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חַשְׁבָּה לְטוֹבָהּ
 21 לַמַּעַן עֲשֶׂה בַּיּוֹם הַזֶּה לְהַהֲרֹת עַם־רַב׃ וְעַתָּה אֶל־תִּירָאוּ
 אֲנֹכִי אֶכְלָל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְכֶּם וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃
 22 וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וְעֶשְׂרִי
 23 שָׁנִים׃ וַיֵּרָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שְׁלֹשִׁים גַּם בְּנֵי מְכִיר בֶן־

- 24 מִנְשֵׁה יָלְדוּ עַל־בְּרֵכֵי יוֹסֵף : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אֲנֹכִי
 מֵת וְאֱלֹהִים פָּקַד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהִעֲלֶה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ
 חַיָּאת אֶל־חֶאֱרָץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב :
 25 וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקַד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
 26 וְהִעֲלֶתֶם אֶת־עַצְמוֹתַי מִזֶּה : וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים
 וַיַּחְנֹטוּ אֹתוֹ וַיִּשֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם :

- 26 גָּבְרוּ עַל-בְּרַכַּת הוֹרֵי עַד תָּאוֹת גִּבְעַת עוֹלָם תְּהִינָּה לְרֹאשׁ
 27 יוֹסֵף וּלְמֻדָּקָד נְזִיר אֶחָיו: בְּנִימִין וְאַבְיָרָה בְּבִקְרָה יֵאָכֵל
 28 עַד וְלַעֲרֵב יִחַלֵּק שָׁלָל: כָּל-אֵלֶּה שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר
 וְזֹאת אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיִּבְרָךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר
 29 כִּבְרָכְתּוֹ בִּרְךָ אֹתָם: וַיֵּצֵא אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי נֹאסֵף
 אֶל-עַמִּי קִבְּרוּ אֹתִי אֶל-אֲבֹתַי אֶל-הַמֶּעְרָה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
 30 עָפְרוֹן הַחֲתִי: בַּמֶּעְרָה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר-עַל-פְּנֵי
 מִמְּרָא בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר קָנָה אֲבֹרָהִם אֶת-הַשָּׂדֶה מֵאֵת
 31 עָפְרוֹן הַחֲתִי לְאַחֻזַּת-קֶבֶר: שָׁמָּה קִבְּרוּ אֶת-אֲבֹרָהִם וְאֵת
 שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קִבְּרוּ אֶת-יִצְחָק וְאֵת רַבֵּקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה
 32 קִבְּרֹתַי אֶת-לֵאָה: מִקְנֶה הַשָּׂדֶה וְהַמֶּעְרָה אֲשֶׁר-בּוֹ מֵאֵת
 33 בְּנֵי-חֵת: וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוֹת אֶת-בָּנָיו וַיֹּאסֵף רַגְלָיו אֶל-
 הַמֶּטָּה וַיָּנוּעַ וַיֹּאסֵף אֶל-עַמּוּי:

CAP. L.

- 1, 2 וַיָּפֹל יוֹסֵף עַל-פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְכֶּה עָלָיו וַיִּשְׁקְלוּ: וַיֵּצֵא
 יוֹסֵף אֶת-עֶבְדָּיו אֶת-הַרְפָּאִים לְחַנֹּט אֶת-אָבִיו וַיַּחֲנֹטוּ הַרְפָּאִים
 3 אֶת-יִשְׂרָאֵל: וַיִּמְלְאוּ-לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי בֵן יִמְלְאוּ יָמָיו
 4 הַחֲנֻטִּים וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצָּרִים שְׁבָעִים יוֹם: וַיַּעֲבְרוּ יָמָיו בְּכִיתוֹ
 וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל-בְּרִית פְּרָעָה לֵאמֹר אִם-נָא מִצָּאֹתַי הוּא בְּעֵינֵיכֶם
 5 דַּבְּרוּ-נָא בְּאָזְנֵי פְרָעָה לֵאמֹר: אָבִי הַשְׁבִּיעָנִי לֵאמֹר הִנֵּה
 אֲנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר פָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ כְּנָעַן שָׁמָּה תִקְבְּרֵנִי
 6 וְעֵתָה אֵעֲלֶה-נָּא וְאֶקְבְּרָה אֶת-אָבִי וְאֲשׁוּבָה: וַיֹּאמֶר פְּרָעָה
 7 עֲלֶה וְקִבֵּר אֶת-אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעָה: וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבֵּר
 אֶת-

- אֶת-אָבִיו וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ כָּל-עַבְדֵי פַרְעֹה וְקָנָה בֵּיתוֹ וְכָל זִמְנֵי
 8 אֶרֶץ-מִצְרַיִם: וְכָל בֵּית יוֹסֵף וְאָחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם
 9 וְצֹאנָם וּבִקְרָם עֲזָבוּ בְּאֶרֶץ גִּשְׁשׁ: וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם-רֹכֶב גַּם-
 10 פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כְּבֹד מְאֹד: וַיָּבֹאוּ עַד-גִּזְרֵן הָאָמָד אֲשֶׁר
 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ-שָׁם מִסֵּפֶד גָּדוֹל וּכְבֹד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו
 11 אָבֶל שְׁבַעַת יָמִים: וַיֵּרָא וּשְׁבַע הָאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת-הָאָבֶל
 בְּגִזְרֵן הָאָמָד וַיֹּאמְרוּ אֲבֹל-כְּבֹד זֶה לְמִצְרַיִם עַל-כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
 12 אָבֶל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶד הַיַּרְדֵּן: וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר
 13 צִוָּם: וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָּנָיו אֶרֶץ כְּנַעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעַרַת
 שֹׁדָה הַמִּכְפֹּלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת-הַשְׂדֵּה לְאַחֲזֹת-קֶבֶר
 14 מֵאֵת עֶפְרוֹן הַחִתִּי עַל-פְּנֵי מִמְרָא: וַיָּשֶׁב יוֹסֵף מִצְרַיִמָּה
 הוּא וְאָחָיו וְכָל-הָעָלִים אֹתוֹ לִקְבֹר אֶת-אָבִיו אַחֲרֵי קִבְּרוֹ
 15 אֶת-אָבִיו: וַיֵּרָא אַחֲרֵי-יוֹסֵף כִּי-מָתָה אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ
 יִשְׁטַמְנֵנוּ יוֹסֵף וְהַשֵּׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל-הַרָעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ
 16 אֹתוֹ: וַיִּצְוֶה אֶל-יוֹסֵף לֵאמֹר אֲבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר:
 17 כִּהְיֶה-תָאמְרוּ לְיוֹסֵף אֲנִי אֵלֶּה שָׂא נָא פֶשַׁע אֲחִיד וַחֲטֹאתֶם כִּי-
 רָעָה גָמְלוּהָ וְעַתָּה שָׂא נָא לִפְשַׁע עַבְדִּי אֱלֹהֵי אֲבִיד וַיִּבֶד
 18 יוֹסֵף בְּדַבָּרָם אֵלָיו: וַיֵּלְכוּ גַם-אָחָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנָיו וַיֹּאמְרוּ
 19 הִנֵּנוּ לְךָ לְעַבְדִּים: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אֶל-תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת
 20 אֱלֹהִים אָנִי: וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשַׁבָה לְטֹבָה
 21 לְמַעַן עֲשֶׂה כִּיּוֹם הַזֶּה לְהַהִיט עִסְרָב: וְעַתָּה אֶל-תִּירָאוּ
 אֲנֹכִי אֶכְלָפֵל אֶתְכֶם וְאֶת-טַפְכֶּם וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל-לִבָּם:
 22 וַיָּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְהִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר
 23 שָׁנִים: וַיֵּרָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שְׁלֹשִׁים גַּם בְּנֵי מִכַּיִל בֶּן-

- 24 מְנַשֶּׁה יָלְדוּ עַל-בְּרֵכֵי יוֹסֵף : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו אֲנֹכִי
 מֵת וְאֱלֹהִים פָּקַד וַיִּפְקֹד אֶתְכֶם וַהֲעֵלָה אֶתְכֶם מִן-הָאָרֶץ
 הַזֹּאת אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַעֲקֹב :
 25 וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקַד וַיִּפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
 26 וַהֲעֵלְתֶם אֶת-עַצְמוֹתַי מִזֶּה : וַיָּמָת יוֹסֵף בְּן-מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים
 וַיַּחְנֹטוּ אֹתוֹ וַיִּשֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם :

ANALYSIS,

&c.

1. אֵלֶּה eál,le, *these*. Demonstrative pron. pl. c. g. with def. article הָאֵלֶּה ch. xxxix. 7. The vowel (..) is named *Tzēré*, having the sound of *ea* in great. The other is called *Sēgól*, and has that of *e* in bed. The first is of that class, which are called perfect, the other is imperfect. All syllables in Hebrew begin with a consonant. A perfect vowel is one, which with the preceding consonant is capable of making a complete syllable, and is never followed by a consonant, unless it is accompanied with an accent. An imperfect vowel is one that does not, generally speaking, form a syllable, unless it be followed by a consonant or an accent (33, 34).

The point in the ׀ is called *Dāgēsh*, having the effect of doubling the letter (51).

The letter ׀ is one of those called quiescents (24), but only at the end of a word.

The accent (◌) is called *Mūnákḥ*; it here marks the tone syllable; when it occurs alone it is a con-

junctive accent, or one which indicates a connection between the word, under which it is placed, and that which follows. The tone is always on the last or penultimate syllable (73). The line (◌) when it follows *Mūndakh* is called *Lĕgarmé* (76), and is dis-junctive, or separates the word from what follows.

2. תִּלְדוֹת *tō,ledóth*, *generations* or *histories*. ◌ *Khōlém*, a perfect vowel is often written without the ◌ as in this case (56). The word has two syllables, the first of which ends with the perfect vowel. If it did not, it would of necessity have the tone accent (45), which it has not. The mark (◌) being the euphonic accent (70. 74.) is inserted according to the rule (134. 2. 35). The *Shĕvā* does not constitute a syllable, (see note, p. 12).

The *Dāgēsh* in ת takes away its aspiration, and gives it the sound of *t* instead of *th* (31. 51. 52). The general rule for its insertion is given (116). That for the present case (116. 1), see 94. Did the second syllable begin with (◌), it would have *Dāgēsh* inscribed (51).

The word is n. pl. f. (148) in construction (151) with the following noun. Its singular is תולדה *an Hē,emanti* or augmented noun (164) derived from יָלַד or יָלַד (168), by prefixing ת (165. 12), changing the quiescent letter ◌ (24) with the *Páthakh* into ◌ (93. 1), and adding the feminine termination ה (143. 2). From the same verb is formed מוֹלֶדֶת (43. 7. 48. 6.) *place of nativity, offspring, family*.

3. יַעֲקֹב Yā,ăkôv, (of) Jacob. עָקַב *to be behind, to supplant* (600). The imperfect vowel *Páthakh* is sustained by the euphonic accent, because it is followed by (־), one of the substitutes of *Shěvā* (29. 136.), the sound of which is a very short *a*.

This word, if regular, would be of the form יַעֲקֹב (167. 1.), the *Shěvā* being quiescent, or closing the syllable (47.), but the guttural letter ע (22.) being in this instance the final consonant, the *Shěvā* is turned into its substitute (113.), and in consequence the imperfect vowel (ֿ) changed into (־), the vowel with which *Shěvā* is in this case compounded (113. 3).

The accent over the word is called *Rěviah*, and marks a pause.

4. יוֹסֵף Yō,séf, Joseph. *Adding*: see Gen. xxx. 24. from יִסְרָאֵל (41). The accent is *Gěrāsháim* or double *Géresh*, a disjunctive.

5. בֶּן-בְּנֵי ben, son. “*Exstructio familiæ*,” from בָּנָה *to build*. The original form of this noun was בְּנֵיהֶם, the third species (158.) of segolate nouns (155. 1. 6.), contracted into בְּנֵי chap. xlix. 22. by the loss of the quiescent ה (80). It is here written בְּנֵי, because it is followed by the euphonic accent *Makkáph* (139.), the effect of which is to deprive the previous word of its tone, in order to connect it closely with what follows. The perfect vowel is then of necessity changed into the imperfect.

The plural of this noun is בְּנֵי in construction בְּנֵי (151. 7.), ver. 2. The following instances will

shew the mode in which it takes the pronominal affixes (153. 6). בְּנֵי xxxvii. 33. בְּנֵי xxxvii. 32. בְּנֵי xxxvii. 34. בְּנֵי xlvi. 9. בְּנֵי xl. 10. בְּנֵי xxxvii. 35. See (187).

6. שֶׁבַע shēvāh, m. numeral *seven*. The construct form for שֶׁבַע ch. xli. 2. (p. 184). The feminine is שְׁבַעַת in const. שְׁבַעַת. pl. שְׁבַעִים *seventy*, ch. l. 3. (186. 5.) the decimal termination. It is common for two or more words to be joined by *Makkáph* (140).

7. עֶשְׂרֵה es,ré, *ten*, and עֶשְׂרֵה ch. xliii. 3. f. עֶשְׂרֵה m. These words preceded by an unit, are used to express the numbers between ten and twenty. שֶׁבַע-עֶשְׂרֵה being *seventeen*, ch. xlvii. 27. so אֶחָד עֶשְׂרֵה *eleven*, ver. 9. שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה *twelve*, ch. xlii. 13. (194. 7). Hence בְּעֶשְׂרִים *for twenty*, ver. 28. (186. 5). On the use of the numerals see (238, 239).

The accent is *Mahpák*. It is distinguished from *Yēthiv* which occurs 62, by not being prepositive (66).

8. שָׁנָה shā,nah, f. *a year*. In const. שָׁנָה ch. xli. 50. dual שְׁנָתַיִם ch. xli. 2. (See 298). Pl. שָׁנִים with m. termination, ch. xli. 26. שְׁנֹת the f. is also found. In ch. xli. 20. we have the masc. followed by a fem. participle.

When a number above ten is spoken of, the noun is always put in the singular, from three to ten inclusive in the plural (194. 13).

The accent *Pashtá* is disjunctive. It is one of

those called Postpositive (64, 65. 67.), and therefore does not of necessity mark the tone syllable, but in this case it coincides with it.

9. הָיָה *hā,yáh, was.* Verb 3. p. s. *Kal* (195. 6.) pret. The verb used by the old grammarians to exemplify the conjugation being פָּעַל, and all others being compared with it as a standard, such a form as הָיָה was technically called a verb ע"י and ל"ה, i. e. having its second radical י, and its third ה. It differs in form from the regular verb by having *Kāméts* instead of *Páthakh* for its second vowel.

In verbs of this class the letter ה is a substitute for ו or י, which the Hebrews did not suffer to stand at the end of a word as a moveable consonant. This should be carefully borne in mind, as it will explain almost all their deviations from the regular paradigm. Inf. הָיוּ ch. xxxix. 10. יְהִי xli. 27. תְּהִי xli. 36. תִּהְיֶה xli. 40. הָיוּ xli. 48. הֵיוּ xlii. 31. הִיטָה xlv. 10.

10. רָעָה *rō,héh, feeding, part. act.* (205.) רָעָה a verb ל"ה, see No. 98. Regular form פָּקַד. In const. רָעָה ch. xlvii. 3. pl. רָעִים ver. 13. In const. רָעִי ch. xli. 32. From this verb we have וַתְּרַעֲנָה xli. 2. 18. 2. p. pl. f. pres., and מְרַעֶה *pasture*, xlvii. 4. n. m.

11. אֶת *eth, with.* For אֶת in consequence of *Makkáph*, see No. 5. On this particle read (179, 11, 12. 241. 8, 9, 10). It is in general used to mark the object spoken of, and does not admit of translation,

but has here the force of a preposition, see ch. xxxix. 2. xlii. 4. with the particle מִן prefixed it becomes מֵאַת , and means *from*, ch. xlix. 31. It also takes affixes, of which instances will occur No. 32, and in that case also has the force of a preposition, as אֵתוֹ ch. xxxix. 6. *with him*. אֵתָנוּ xli. 12. *with us*. מֵאַתָּם xlii. 24. *from among them*.

12. אֶחָיו \bar{e} ,kháv, *his brethren*. This word consists of two parts, a noun and a fragment of a pronoun. אָח n. m. *a brother*, ch. xliii. 6. is an apocopated form for אָחִי or אָחִיךָ , having for its plural אָחִים or אָחִיךָ (147), in const. אֶחָיו , ch. xlii. 3. To express the possessive pronoun *his*, when in connection with a pl. noun, the final syllable of the noun is elided, and the letters יו affixed, (Table 153. 6).

The vowel (ָ) or (-) is changed into (ֶ) for euphony. The (ֶ) is an imperfect vowel, but here stands in an open syllable, i. e. without a consonant following it, *Dāgēsh* being implied (115.) though not expressed. The last syllable is generally pronounced *kháv*, not *khaiv*, with a diphthongal sound, (note, p. 18.) No. 69.

A reference to the table of affixes will explain the following forms: אָחִי ch. xlii. 4. אָחִיךָ xlv. 12. אֶחָיו xxxvii. 26. אֶחָיוֹךָ xxxviii. 8. אֶחָיוֹכֶם xlii. 15. אָחִי xxxviii. 9. אָחִיךָ xxxvii. 16. אֶחָיוֹךָ xxxvii. 14. אֶחָיוֹכֶם xlviii. 6. The י which the singular noun takes when it has an affix or noun following, as ch. xlii. 4. is in fact the last letter of the primitive form.

13. בַּצֹּן bats, tsón for בְּהֶצֵן in the sheep. This consists of the prefix בְּ (182.), the definite article ה (193.), and the substantive צֹן. The article is regularly prefixed with (-) and puts *Dāgēsh* in the following letter (193, 4, 5). The preposition ב when it precedes the article, excludes it, and takes its vowel (182. 9.) instead of the *Shěvā*, which it regularly has. The principle of this contraction is explained (79). Thus בְּבוֹר ver. 29. בְּרֶם ver. 31. בְּסֵל ch. xl. 17. see 129. 411.

צֹן for צֹן (79.) sheep. The preposition ב cannot be expressed here in English. It is used with רָעָה in the same manner, 1 Sam. xvi. 11. xvii. 34.

The accent is *Zākéf kătón* (little), a pause accent, see No. 47.

14. וְהוּא vĕhú, and he (was), וְהוּא ch. xli. 11. ו an inseparable particle prefixed with (:) (181. 1, 2). Before (:), or a labial letter, it becomes ו (311). For the derivation of it, see note (p. 374).

הוּא personal pronoun, third pers. sing. (153. 2.) ch. xlii. 14. it has the force of *this*. The pronouns often stand in the place of the logical copula (227. 6.), as is the case with הוּא in ver. 27. See 104.

15. נָעַר ná, har, a youth, or servant, ch. xli. 12. segolate noun of first species from נָעַר, the furtive vowel assumed in the second syllable being (-), because the second letter is guttural (114. 156. 9). It is known to be a segolate by its being *Milhél* (123). Hence נְעִירִים boyhood, ch. xlix. 34. (150. 4). See No. 26.

16. בִּלְהָה vil, háh. ב though initial does not take *Dāgēsh*, because it is preceded by ' quiescent (116).

The accent *Tēvhír* is a disjunctive.

17. נָשִׁי nēshé, *wives*, const. form of נָשִׁים, which is only found in the plural (149. 2.), and with a masculine termination. It is probably a defective noun for אִנְשִׁים, belonging to a root אָנַשׁ, and not to נָשָׂה.

18. אָבִיו ā, vív, (*of*) *his father*. אָב of the same form as אָה No. 12. originally אָבִי, from a root אָבָה, see No. 9. resumes the ' when it has an affix. (153. 9). It forms an irregular plural אֲבוֹת ch. xlvii. 3. xlix. 34. with a feminine termination.

For אָבִי ch. xlv. 3, אָבִינִי xlii. 13, אָבִיךָ xlv. 3, אֲבִיכֶם xlv. 18, אֲבִיכֶם xxxvii. 2, אֲבוֹתַי xlvii. 9, אֲבוֹתֵינוּ xlv. 34, אֲבוֹתֵיכֶם xlviii. 21, see the table of affixes (153).

19. וַיָּבֵא vay, yā, vé, *and he brings*. בֹּיָא to come in.

The prefix Vau when it has (-) and puts *Dāgēsh* in the succeeding letter of the verb before which it stands, is called *illative* (181. 10.), and connects it in such a way with the foregoing verb, as to give it in a measure the same tense, the narrative being so constructed as though the reader were supposed to be present at the transaction (244. 12. 229).

וַיָּבֵא is pres. tense third pers. sing. fifth conjugation or species (196. 7.) called *Hiphhíl* (196. 7.) be-

longing to the root בּוּא, which is an irregular verb of form ע"ו and ל"א, see No. 9. The form of the third pers. pres. *Hiph.* being יִפְקֹד or יִפְקֹד (208. 7.), this, if regular, would have been יִבּוּא, but the ו with the preceding (:) being cast out, and the (·) transferred to the first radical (215. 2.), it becomes יִבּא, when the second syllable beginning of necessity with ב, (see No. 1.), the imperfect vowel (-) is changed into the homogeneous perfect vowel' (·) (102. 103.), and the word finally assumes the form יִבּא.

The form יִפְקֹד is itself contracted for יִהֲפֹקֵד (79), the present tense being derived from a certain ground form, which in this case is הֲפֹקֵד by prefixing certain letters, which regularly take (:), (202, 17). The preformant in this case is a fragment of the pronoun הִיא *he*, (202).

Verbs of this species have generally a causative signification (165, 3 ... 8). Thus בּוּא *to enter, Hiph. to bring, or cause to come*. The other parts of this verb that occur in these chapters are as follows. Pret. *Kal* בָּא xxxvii. 23. בָּאָה xlii. 21. בָּאָה xli. 57. בָּאתָם 2 p. pl. xlii. 7. בָּאָנוּ 1 p. pl. xliii. 21. Pres. יִבּוּא xxxvii. 14. תִּבּוּא xli. 50. נִבּוּא 1 p. pl. xxxvii. 10. יִבּוּאוּ xlii. 5. תִּבּאָנָה 2 p. pl. xli. 21. Inf. בּוּא v. 10. xxxix. 16. with prefixes as בִּבּוּא xlii. 15. לִבּוּא xli. 54. with affixes as בָּאִי xlv. 17. Part. בָּא xxxvii. 19. pl. בָּאִים xlii. 5. בָּאָה xxxvii. 25. בָּאוֹת xli. 29. *Hiph.* Pret. הִבּיֵא xxxix. 14. הִבָּאתָ xxxix. 17. הִבּיֵאתִי 1 p. with affix xliii. 9. הִבּיֵאוּ xliii. 2. Imp. הִבּא xliii. 16. הִבּיֵאוּ xlii. 19. Pres. אֶבּיֵאנוּ 1 p. with affix. xlii. 37.

תָּבִיאַו xlii. 20. יָבִיאַו xxxvii. 28. *Hoph.* הוֹבִיאַו xliii. 18. Part. pl. מוֹבִיאִים xliii. 18. For the conjugation of this verb, see (219. 10). For the principle of its grammatical construction, see (241. 12).

The accent is *Merká*, a conjunctive.

20. דִּבְתָּם dib, bā, thám, *evil rumour of them.* לָרֶבֶב *to creep.* דִּבְתָּ n. f. *rumour*, always in a bad sense. In the construct. form דִּבְתָּ becomes דִּבְתָּ (151. 3.), but on the assumption of the asyllabic affix ם (153. 6.) the (ַ) of necessity is restored (99).

The vowel preceding the ם is called the union vowel, and takes the tonic accent (153. 7).

21. רָעָה rā, háh, *evil*, adjective f. or attributive noun, (note, p. 105.) מ. רָע ch. xlviii. 16. from רָע *to be wicked* (430). With def. article הָרָעָה xxxix. 9. רָעִים pl. m. xl. 7. רָעִית f. xli. 3. Hence לָרָע *for badness*, xli. 19. The accent is *Tiphká*, it generally follows *Merká*, No. 19. and is disjunctive.

22. אַבִּיהֶם: avī, hém, see No. 18. הֶם is the plural affix to a singular noun. In consequence of its being a grave affix (153. 14.), the (ַ) of אֶב is changed into *Shěvā* (105). The substitute (ֶ) is used instead of (ֶ), because א is a guttural letter (112. 4).

The accent (ֶ) is called *Sillúk*, and corresponds in power to our full stop.

23. וַיִּשְׂרָאֵל vëis, rā, él, not vëyis, rā, el (14.), and (as for) *Israel*. יִשְׂרָאֵל from שָׂרָה *to be eminent*, and אֵל (226). See ch. xxxii. 29.

The distinctive accent, see No. 3. indicates that the noun is to be construed as a nominative absolute (259. 15). The fact is that *the real nominative* is always supposed to be included in the verb, and the noun thus expressed to be in apposition with it (229). Sometimes we have the nominative omitted by ellipsis as in **וַיֹּאמֶר** ch. xlviii. 1. *that one tells*, for *it was told*. **וַיִּקְרָא** xlviii. 2. **קָרָא** l. 11. *one calls* (242, 12).

24. **אָהַב** ā,háv, *loved*, 3 p. pret. *Kal* regular form. It also occurs in the form **אַהַב**, as in Gen. xxvii. 14. **אַהַבְוּ** xlv. 20. with affix.

25. **מִכָּל** mic,col, *from all*, i. e. *more than all*, comparison being expressed by the preposition **מִן** (220), ch. xli. 40. xliii. 34. xlviii. 19. It is put for **מִן כּוֹל**. The preposition loses its final letter, and doubles the following consonant (179. 14.) exactly as in the English *subtle*, pronounced *sut,tle*, the Latin *colligo*, and the Greek *πάλλευκος*. So **מִכֶּם** ch. xlii. 16. *one of you*. This process is called *Assimilation*, (124. 136. 143. 175.) **כּוֹל** becomes **כָּל** in consequence of losing its tone (140. 2.), No. 5.

The preposition **ב** before a guttural takes (..) (180. 4.) as **בְּמֵאֵת**.

The word **כּוֹל** is in fact a substantive meaning *universality*, from **כָּלֵל** *to perfect*, and takes affixes as such. Thus **כָּלֵלְנָה** ch. xlii. 36. **כָּלֵלְנִי** xlii. 11. in which cases it has *Dāgēsh* in the **ל** to shew its origin (83), see 30. 81. 116.

26. **כִּי-בֶן-זְקֻנִּים** kī,ven,zekun,ním, *for the son*

of old age. Words thus connected by *Makkáph* are considered as one. The *Métheg* (74) is put on the fourth syllable from the tone, the third being impure (134).

כִּי is a particle *for*, originally of the form כִּי (79.) often followed by אִם (213). It has also the sense of *that*, ch. xl. 16. *as a reason why*, xl. 15, see (253).

זָקִים n. pl. masc. *age*. Nouns of this signification generally appear in this form (150. 4.), see No. 15. It is also written זָקִים (161. 7.) and without *Dāgēsh*, ch. xliv. 20. Root זָקַן *to be old*; זָקֵן *an old man*, xliii. 27. זָקֵן *old age*, m. sing. xlviii. 10.

27. לוֹ ló, *to him*, לְ a prefix, *to* (179. 7. 182. 3. 7, 8.), and י the affix. Thus לִי ver. 9. לָהֶם ch. xxxix. 14. לָנוּ ibid. לָךְ xl. 14. in pause for לְךָ.

It is prefixed with (·) in לָעָרִים xlvii. 21.

28. וַעֲשֶׂה vĕhásāh, *and he made*. עָשָׂה verb הָיָה, see No. 9. The 3 p. pret. is regularly *Milráh*. It is here *Milhél* (123), to avoid the concurrence of two tone syllables (127).

From this verb we have pret. *Kal* 2 p. m. עָשִׂיתָ ch. xl. 14. 1 p. עָשִׂיתִי xl. 15. 2 p. pl. m. עָשִׂיתֶם xliv. 5. Part. עֹשֶׂה xxxix. 3. Pl. עֹשִׂים xxxix. 22. Inf. absol. עֲשֵׂה l. 20. Constr. עֹשֶׂה xxxix. 11. with affix and prefix לַעֲשֹׂתוֹ xli. 32. Inf. 2 p. pl. m. עֲשִׂי xlii. 18. Pres. 1 p. s. אֶעֱשֶׂה xxxix. 9. 3 p. s. m. יַעֲשֶׂה xli. 34. apocopated with ו illative וַיַּעַשׂ xl. 20. f. וַתַּעַשׂ xli. 47. 2 p. pl. m. תַּעֲשִׂי xli. 55. used as imperative 3 p. pl. תַּעֲשִׂי xlii. 20. See the table

(225). Hence מַעֲשֶׂה n. m. *work, employment*, in constr. xl. 17, form VII. (169)..

29. כְּתֹנֶת cěthó, neth, *a tunic*, χιτῶν, n. f. (142. 5), see 135.

The initial letter has *Dāgėsh* because of the preceding disjunctive accent (116. 1).

30. פָּסִים pas,sím, *of parts* פָּס. This being a defective noun, the ס is doubled by *Dāgėsh*, when the word is augmented, as in כָּל, 25. This phrase has been variously interpreted. “Tunica particularum, i. e. ex variis particulis versicoloribus consuta,” or “cui varia frusta sive fimbriæ assutæ erant,” or “tunica manicata,” from a supposed signification of the Chaldee פָּס *the hand*. χιτῶνα ποικίλον, LXX. It occurs also 2 Sam. xiii. 18, 19.

31. וַיִּרְאוּ vai,ir,ú, *and see*. רָאָה *to see*, verb ל"ה. 3 p. pl. pres. *Kal*. The regular form being יִרְאוּ (Table 202.), this would be יִרְאוּ (216. 9.), which becomes יִרְאוּ (79). From this verb we have in pret. *Kal* 1 p. רָאִיתִי ch. xli. 19. with affix, רָאִיתִי ch. xlv. 28. 2 p. pl. m. רָאִיתֶם xlv. 13. 1 p. רָאִינוּ xlviii. 21. Part. רֹאֶה xxxix. 23. Pl. f. רְאוּת xlv. 12. Inf. רֹאֶה xlviii. 11. f. with prefix, לְרְאוּת xlii. 9. with affix רְאוּתִי xlv. 30. with both פְּרְאוּתוֹ *when he sees*, xlv. 31. פְּרְאוּתָהּ the same with fem. affix, xxxix. 13. Imp. רְאֵה xxxvii. 14. Pl. רְאוּ xxxix. 14. Pres. 1 p. אֶרְאֶה xlv. 34. apocopated with Vau וְאֶרְאֶה xli. 22.; with affix אֶרְאֶנִּי xlv. 28. 3 p. apoc. יֵרָא xli. 33. same with ו יֵרְאוּ xl. 6.

1 p. pl. וְנִרְאָה xxxvii. 20. 2 p. תִּרְאֵי xliii. 3. 3 p. יִרְאֵי xlii. 35. *Niph.* 3 p. pret. נִרְאָה xlvi. 3. *Hiph.* 3 p. pret. הִרְאָה xli. 28. תִּתְרְאֵי xlii. 1. 2 p. pres. *Hithp.*

This verb is construed with ב xlv. 34.

32. אֹתוֹ o,thó, *him*. One of the forms assumed by אָת when it takes the affix (179. 11.), see No. XI. so אֶתָּה *thee*, xxxix. 9.

33. וַיִּשְׁנְאוּ vai,is,něú, *and they hate*, 3 p. pres. *Kal* שָׁנְאָה *to hate*, of which the 3 p. pret. has (..) (195. 7.), No. 43.

34. וְלֹא vėló, *and not*. לֹא for לוֹא (79.) is a noun (179. 251, 4.) used as an adverb, “a לוֹא flexit, flectendo vertit in partem oppositam, et hinc est.” Schröder. Reg. 93. הֲלוֹא *whether not*, ver. 13. No. 63.

35. יָכְלוּ yā,kělu, *could they*, 3 p. pl. pret. *Kal* יָכַל which takes י as its last vowel (195. 7. 201. 2.) ch. xlv. 1. The pres. is יִכְבֵּל xlv. 22. 1 p. pl. נִיכְלוּ xlv. 26. וַיִּכְלוּ xliii. 32. 3 p. pl. with י.

Métheg is used, because the tone syllable beginning with (:) immediately follows it, as in No. 2.

36. דַּבֵּר דָּבָר dab,běró, *speak to him*. דַּבֵּר inf. of 3d species called *Pihél*.

On the general force of this conjugation, see (162. 7, 8, 9). The expression here is elliptical for עָמַד דַּבֵּר, see 202. When an infinitive follows the verb יָכַל, as it does here, it frequently has ל prefixed to it. It is construed with the preposition אֶל ch. xxxix. 10. כַּדְּבָרָהּ אֶל-יוֹסֵף *according to her speaking*

with Joseph; and with אַתְּ xli. 9. אֶת־פַּרְעֹה וַיְדַבֵּר
and he speaks with Pharaoh (241. 2, 3, 4).

From this verb we have *Pihél* pret. 3. p. דִּבֶּר
ch. xlii. 30. f. דִּבְרָה xxxix. 19. 1 p. דִּבַּרְתִּי xli. 28.
3 p. pl. דִּבְרוּ xlv. 15. Part. כֹּדֶבֶר xlv. 12. Inf. with
affix דִּבְרֵם l. 17. Imp. pl. דִּבְרוּ l. 4. Pres. 3 p. יִדְבֹּר
xliv. 7. f. תִּדְבֹּר xxxix. 17. 1 p. pl. נִדְבֹּר xliv. 16.
3 p. pl. יִדְבְּרוּ.

37. לְשָׁלֵם lěshā,lóm, *for peace, peaceably.* שָׁלֵם
n. s. m. form x. (161. 8.), in constr. שָׁלוֹם ver. 14.
Some render this clause, *so that they could not even
salute him*, the Oriental salutation being “peace be
to you,” which occurs ch. xliii. 23. See 468.

38. וַיַּחְלֵם vai,ya,khălóm, *and (he) dreams.* 3 p.
pres. חָלֵם ch. xlii. 9.

The regular form would be יַחְלֵם (202), which is
changed on account of the guttural ח (113. 3.) 117.
we have חָלַמְתָּ 2 p. pret. ver. 10. 1 p. חָלַמְתִּי ch. xli.
15. 1 p. pl. חָלַמְנוּ xl. 8. Pres. 3 p. pl. יַחְלְמוּ xl. 5.
1 p. pl. with ה paragogic וַיַּחְלְמוּ xli. 11.

Métheg before comp. *Shěvā* (136).

39. חֲלֹם khălóm, *a dream*, n. eleventh form
(161. 8.) with definite article ה (193). הַחֲלֹם *the
dream*, where ה does not insert *Dāgēsh* (193. 5.) in
ה, because it is a guttural (115). חָלַמְתִּי ver. 8. pl.
with affix.

40. וַיַּגֵּד vai,yag,géd, *and tells*, for יַגֵּד for יִגְדֹּר
by assimilation, No. 25. 3 p. pres. *Hiph.* The *Kal*

נָגַד does not occur, but is found in Arabic with the sense to be manifest. אָנְיָדָה ch. xlv. 31. 1 p. pres. with ה parag. see 90. וַנָּגַד xliii. 7. יָנְיָדוּ xlii. 30. הִנְיָדָתָם ch. xlv. 13. הִנְיָדָה imp. with ה ver. 16. מָנְיָד xli. 24. part. לְהִנְיָד xliii. 6.

Hence also נִנְיָדָה xlvii. 15. *before thee*, from נָגַד n. segol. used as a particle.

41. וַיֹּסְפוּ vai, yō, sí, phu, *and they add*. יָסַף 3 p. pl. *Hiph*. The 3d sing. is of the form יוֹסִיף for יוֹסִיף (214. 4.), (-) not being homogeneous with ו (93). The י characteristic of the *Hiphhil* is often omitted (208. 7).

42. עוֹד hód, *again*, s. m. used as a particle (179. 251, 8.), properly, “*Reditus continuus ad eundem actum, duratio, continuatio.*” *Simonis Lex.*

It has an intensitive signification ch. xlv. 29. עוֹד ... וַיִּבְדֵּךְ καὶ ἐκλαυσε κλαυθμῶ πρίονι. LXX. We find it with affixes and prefixes הָעוֹד xliii. 7. (176.) *whether yet?* בָּעוֹד xl. 13. *yet within*. מֵעוֹד xlviii. 15. *ever since I was*. עוֹדָךְ xlv. 30. *yet thou*. הָעוֹדָנִי xliii. 27. *is he yet*.

43. שֵׁנָא sěnó, No. 33. Const. form of inf. *Kal* (203. 6.), which is in fact a verbal noun (203), subject to construction, and capable of the varieties of gender. This, though it may appear a peculiarity, is in fact what we are accustomed to in other languages, as in Persius, “*Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciet alter ;*” see Harris’s *Hermes*, c. viii.

The meaning of this clause is, *they hated him*

still more. The idiom is imitated in the Gr. Test. as καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον, Luke xx. 11. (234. 4.), see xliv. 23. and compare Acts xx. 38. ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν.

44. וַיֹּאמֶר vai, yōmēr, *and he says*, 3 p. pres. from אָמַר ch. xli. 54. contracted for יֹאמַר (79). In consequence of the illative Vau drawing back the accent (125. 3.), the perfect vowel becomes of necessity imperfect. יֹאמַר ch. xli. 55. אָמְרָה xlv. 31. וַתֹּאמֶר xxxix. 7. 3 p. f. וַנֹּאמֶר xlii. 31. 1 p. pl. אָמְרִים ver. 17. part. pl. See 62. 120.

This verb is often followed by the particle כִּי, as in ver. 35, where the LXX. have λέγων ὅτι καταβήσονται, a construction frequent in the New Testament.

45. אֲלֵיהֶם alē, hēm, *to them*. אֶל n. s. used as a preposition, pl. אֲלֵים, and with *the grave affix* (153. 14). אֲלֵיהֶם (109).

The circumstance of the particle being found in a plural form is one of the proofs that they are originally nouns (179. 6). The י which makes part of the pl. affix, called by some grammarians Yod multitudinis, is occasionally omitted, as in this word, ver. 22. אֵלָיו ch. xxxix. 17. *to him*. אֵלֶיהָ xxxix. 10. *to her*, with *Makkáph* following it is אֵלָּ, as in ver. 10.

46. שִׁמְעוּ shim, hū, *hear ye*. שָׁמַע *to hear*, 2 p. pl. m. imp. Kal. שָׁמַעְתִּי 1 p. s. pret. ver. 17. שָׁמַעוּ 3 p. pl. ch. xliii. 25. שָׁמַעְתֶּם 2 p. pl. xlii. 21. שָׁמַעְנוּ 1 p. pl. xlii. 21. Part. שֹׁמַע xlii. 23. Inf. שִׁמְעַן xxxix. 19. שִׁמְעוּ xxxix. 15. same' with affix. Pres.

2 p. m. תְּשַׁמַּע xli. 15. יִשְׁמַע xxxv. 22. 3d p. יִשְׁמַע xlv. 2. 3d p. pl.

47. נָא ná, *now*, or, *I pray*; a particle of entreaty, ver. 14. It is part of the compound *Hosanna*. נָא הוֹשַׁע *save now* (255. 2). See (255).

The accent is the distinctive *Zākéf gādól* (*great*). See No. 13. It has no clause, or governs no word but that on which it is placed.

48. הֵנָּה haz,zéh, *this*, pron. demonstr. (189), with definite article 174. בֵּהֶנָּה ch. xlviii. 9. *here*, for בְּהֵנָּה 13. *in this place*; another form is הִלָּנָה ver. 19. כֵּנָּה xli. 38. *like this*, 133. 106.

49. אֲשֶׁר āshér, *which*, pron. rel. (190). *when*, ch. xl. 13. xlii. 21. See 133. 258. (242. 6).

50. חֲלַמְתִּי khā,lám,ti, *I have dreamed*, 38. (-) changed into (ַ) because of the pause accent (127. 5). So חֲלַמְתָּ ver. 10.

The accent is on the penult. of those parts of the verb which terminate in תָּ, תִּי, נִי, נָה (123. 3).

51. וְהִנֵּה vëhin,néh, *and behold*, הִנֵּה from הִן ch. xxxix. 8. a particle used to direct special attention to an object. Hence in Gr. Test., καὶ ἰδοὺ, which so often occurs. It takes affixes as הִנֵּם *behold them*, xl. 6. הִנֵּנוּ *behold us*, l. 19. הִנֵּנִי *behold me*, ver. 13, which is also written without *Dāgēsh* (179. 10).

The accent *Tēlīshá Gēdōlá* is prepositive, and therefore does not of necessity mark the tone (68). *Tēlīsha Kētanná*, No. 158. is postpositive.

52. אָנַחְנוּ ānakh,nū, *we*, pron. pers. (153. 2).
So נָחַנו ch. xlii. 11.

The accent *Géresh* is disjunctive.

53. מֵאַלְמִים mēal,lēmím, *binding*, part. pl. *Pihél* אֵלִים. The verb is not used in *Kal*.

54. אֲלֻמִּים ālum,mím, *sheaves*, pl. masc. termination from sing. fem. אֲלֻמָּה, whence אֲלֻמָּתִי, with affix of 1 p. sing. *my sheaf*. The fem. form אֲלֻמֹּת also occurs (149) as in ver. 7. אֲלֻמֹּתֶיכֶם with the grave affix (153. 14.) יֶכֶם of the 2nd p. pl.

55. בְּתוֹךְ bēthók, *in (the) midst*. בְּתוֹכָהּ ch. xli. 48. *in the midst of it*. ב *in* is regularly prefixed with (:) (182. 3). תּוֹךְ a segolate noun 1st sp. (156. 5.) in construction. The form תּוֹכָהּ occurs Gen. xv. 10.

When one noun precedes another in construction, the def. art. is not prefixed to the last, the word being considered as sufficiently defined (233. 9).

56. הַשָּׂדֶה has,sā,déh, (of) *the field*. Nouns having this termination are masculine (142. 3). In const. שָׂדֶה ch. xli. 49. בְּשָׂדֶה ver. 15. for בְּהַשָּׂדֶה No. 13.

57. קָמָה ká,māh, *arose*, 3 p. f. perf. קָם, verb עָו (paradigm, 225.), the regular form of which would be קָם (81. 215. 2). Vau with its preceding vowel being omitted, and the vowel made perfect because of the accent (note, p. 243.), it becomes קָם, 186.

In verbs of this class the tone in *Kal*, *Niphal*, and *Hiphil* rests on the penult. in those persons, which

have asyllabic affirmants. In the regular verb on the ult. (124. 4).

58. וַיִּסְּבּוּ-נִצָּבָה vëgam,nits,tsábā, *and also stood erect*. גַּם “proprie additio,” Simonis. n. s. used as a particle. נִצָּבָה 3 p. f. perf. *Nip̄hál* (196). The *Kal* נִצַּב does not occur, but appears to have meant *to be placed*. From נִצָּבָה (paradigm 225.) is formed by assimilation, No. 25. נִצָּבָה, and in consequence of the pause accent נִצָּבָה הַנִּצָּבִים ch. xlv. 1. part. pl. m. *those that stood*.

59. תִּסְבִּינָה thësub,bē,náh, *surrounded*, 2 p. pl. f. pres. סָבַב. The general principle of contraction in this class of verbs, which are called ע"ע is given (218. 8). By this principle יִסְבֵּב will become יָסַב ch. xlii. 24. The letter ס being then required to commence the second syllable, the (·) is of necessity changed into a perfect vowel, which in *Kal* is (ַ), whence the form is יָסַב. When the word receives an increment, this is again changed into (:) (218. 11.), the tone syllable being the penult. (123. 3.) No. 50. Hence also the ִ is changed into (ֶ), with which it is homogeneous by oblique correspondence (102). See 368.

Neither of the accents on the word indicate the tone, the first being used for *Métheḡ* (138.), which precedes the *Dāḡésh* (135), the last being postpositive (68).

60. אֱלֻמִּיתִּיכֶם ālum,mó,thē,kém, No. 54.

When two accents of a different kind occur in

the same word, the last marks the tone. See 54. *Mūnāch* is used for *Métheḡ* (133. 138).

61. וַתִּשְׁתַּחֲוּיִן vat,tish,tá,khävé,nā, and prostrated themselves to the ground, 3d p. pl. pres. of 7th species, called *Hithpāḡhel* (197. 9.), from שָׁחָה for שָׁחָה to be low (93. 2).

The force of this species is generally reflective (165. 13). By the analogy of the regular verb this word ought to be הִתְשַׁחֲוּיָה (paradigm 225.), or הִתְשַׁחֲוּיָה the form assumed by verbs ל"ה (216. 13. note); and in consequence of the guttural ה not taking *Dāḡesh* הִתְשַׁחֲוּיָה, and with the apocopated form of the affix הִתְשַׁחֲוּיָה. But in words beginning with a sibilant, the ה of the preformant is transposed with it for the sake of euphony (89), which would make it הִשְׁתַּחֲוּיָה. The 3d p. s. of this verb appears under the irregular form הִשְׁתַּחֲוּהָ, the last radical being doubled, and assuming its original shape (216. 9.), which will account for the further anomaly. This form of verb is sometimes called *Hith,pāḡh,lél*. See (198. 13). The euphonic accent is used with תִּ, because of (־) that follows it (113. 2.), as in No. 38. From this verb we have יִשְׁתַּחֲוּוּ ch. xlii. 6. 3 p. pl. יִשְׁתַּחֲוּוּ xliii. 28. the same.

The form יִשְׁתַּחֲוּוּ xlvii. 30. is explained (93. 2). מִשְׁתַּחֲוּוּם xxxvii. 9. is part. pl. m. See also No. 82.

62. וַיֹּאמְרוּ vai,yo,měru, and they say, 44.

The accent is *Yěthiv* (66).

63. הַמָּלֵךְ hamā,lók. ה is the interrogative

particle (192) regularly prefixed. מִלְךָ infin. absolute of מִלְךָ to reign; whence מֶלֶךְ a king, ch. xxxix. 20. segolate 1.

64. תִּמְלֹךְ tim, lók, thou reignest, 2 s. m. pres. Kal; the first letter being a fragment of תָּא thou (202), prefixed to the form מִלְךָ with (:), which is changed into (·) (112). The other persons of this tense are formed in like manner, those of the other by affixing fragments of the pronouns. See (201, 202).

The present has here the force of a future, the event being considered certain (244. 11). The infinitive absolute is taken with the finite verb to denote certainty. See (234). *Reigning shalt thou reign*, for *shalt thou surely reign*, No. 67. 79. 178. 284. 428. This is the origin of such expressions as ἐπιθυμία ἐπεθύμησα, Luke xxii. 15. παραγγελία παρηγγείλαμεν, Acts v. 28. ἰδὼν ἰδὼν, vii. 34.

65. עָלֵינוּ hā, lé, nu, over us. עָל and עָל n. s. altitude, from עָלָה 163. used as a particle denoting superiority. Also on account of, against, ch. xl. 2.; concerning, xli. 15.; by, xlv. 1. It occurs with prefixed particles as מֵעַל from above, and from, xli. 42. We have here the plural עָלֵי, with the pl. affix (179. 9. 15). It is used in construction with nouns, as in xlix. 17, and takes affixes as עָלָיו ver. 23. upon him. מֵעָלֶיךָ from thee, xl. 19. מֵעָלֵיהֶם xlii. 24. With בֵּן 321. it means therefore, xlii. 21.

66. אִם im, whether, if, no. On the origin and

force of this particle, see (252. 5, 6, 7). It is often used by aposiopesis in adjurations, and expresses a strong negation. So Heb. iv. 5, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

67. מִשּׁוֹל תִּמְשָׁל mā,shól tim,shól, *shalt thou surely have dominion*, No. 64. מִשָּׁל to rule. מוֹשֵׁל ch. xlv. 8. part. *Kal, a ruler*.

68. בָּנוּ bá,nū, *amongst or over us*, בְּ No. 13. It has (ַ) because of the monosyllabic affix נו (182. 6).

69. דְּבָרָיו dēvā,ráv, see No. 12. *his words*. דְּבַר n. s. m. of form II. (161.) with def. art. הַדְּבַר ver. 11. pl. דְּבָרִים in construction with the asyllabic affix, (161. 2). דְּבָרֶיךָ ch. xlii. 16, the accent being on the last syllable. See 54.

It must often be rendered *things*, see ch. xxxix. 7, as is the case with ῥῆμα in the Gr. Test. Thus we have οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα, Luke i. 37. עַל־דְּבַר xliii. 18. *on account of*.

70. אֲחֵר ā,khér, *another*. Dāgēsh is implied (115). אַחֵר also occurs. See No. 108. אַחֲרֹת f. pl. xli. 2.

71. וַיִּסְפֹּר vai,sap,pér, *and he tells*. 3. s. pres. Pihél from סָפַר to *write, number, recount*, with illative Vau, and Dāgēsh omitted (181. 11). The present of this species and its passive Pūhál may be known by the preformant having (:), and the second radical Dāgēsh. The preformants may be considered as having (:) in all the species, which is changed, owing

to circumstances (202. 17). See 19. לִסְפֹּר ch. xli. 89. inf. with ל to number. Hence also מִסְפָּר number. סִפְרוּ xl. 8. imp. 2 p. נִסְפֹּר xli. 12.

72. הַשֶּׁמֶשׁ hash, shé, mesh, *the sun*. שֶׁמֶשׁ n. e. g. segolate of iv. sp. (159).

73. וְהַיָּרֵחַ vehai, yā, ré, akh, *and the moon*. יָרֵחַ n. m. *Métheḡ* with initial *Shěvā* (137. 2).

74. וְאַחַד vĕa, khád, *and one*, see 70. 7. in constr. for אַחַד ch. xl. 5. with art. הָאֶחָד xlii. 27.

75. כּוֹכָבִים cō, cā, vīm, *stars*. כּוֹכֵב m. The ו being immutable is not rejected in the plural, as it would otherwise be (105). On this form of noun, see (163. 3. 177. 8, 9). *Métheḡ* supports the long vowel in the 3d place from the tone (133).

76. אָבִיו No. 18. The accent is *Zarká* (258). That upon אָחִיו *Sěgoltá*, both distinctive.

77. וַיִּנְעֲרֵהוּ vai, ig, har, bó, *and he rebukes him*. נָעַר is sometimes followed by a noun without a particle, sometimes with כִּי, which, as in many other cases, it is impossible to translate (251. 15, 16). The original sense of the verb will sometimes account for it. That of נָעַר probably was *to cry out*, whence *to cry out against* or *rebuke*.

This form of the present is derived from the ground form נָעַר (202). See 91. 111. 166.

78. מָה háh, *what*. Pron. interrog. (191) before *Makkáph* מַה ver. 15, where it puts *Dāgēsh* in the next word, 123. לָמָּה for *what, why*, ch. xlii. 1. the

prefix taking (ַ) (182. 6.), also without *Dāgēsh*, xliii. 6. So מִכָּה according to *what*, xlvii. 8. מִי *who*, xliii. 22. which is used also of the plural, xlviii. 8. (191).

79. הָבֹא נָבֹא hā,vó nā,vó, *shall we surely come*. See 19. 64.

80. אֲנִי ānī, *I*, pron. pers. 102.

81. וְאִמִּי vēm,měká, *and thy mother*. אִם f. s. *mother*, when augmented it doubles מ, being defective for אִמָּם (83), No. 25. and changes (ֿ) into the corresponding vowel (102. 2). אִמּוֹ ch. xliii. 29. אִמּוֹ xliv. 20, where the force of the particle is to be observed, as the mother was not herself alive.

י is the affix 2 p. pl. m. for sing. noun. יִ for pl. noun (153. 6.), as in the next word. The first is *Milráh*, when (:) precedes it, *Milhél*, when a vowel.

82. לְהִשְׁתַּחֲוֹת lēhish,tā,khāvóth, *to prostrate ourselves*. Feminine inf. (216. 14). No. 61. The particle ל is often prefixed in this manner, where the English does not require one. See 87. 113, 141. 151. 188.

83. אֶרֶץ á,rětsāh, *to the ground*. אֶרֶץ a segolate n. (156. 5. 7). pl. אֲרָצוֹת ch. xli. 54. The affix ה implies motion to a place (193. 15, 16. 372. 18). It does not take the accent, which distinguishes it from the feminine termination (193. 17). Other instances are to be found, ver. 14. שְׁכֶמָה *to Shechem*. דֹּתָנָה ver. 17. *to Dothan*. הַבְּרָה ver. 25. *into the pit*. See 170. 199. 233. A noun in constr. may take this increment ביתָה יוֹסֵף xliii. 17. No. 499. By the addition of this

particle the noun becomes אֶרְצָה (156. 7.), and in the pause אֶרְצָה.

84. וַיִּקְנְאוּ-בּוֹ vai, kan, ō, vó, *and they are jealous of him.* קָנָא not used in *Kal*. It is construed with אֶת or בּ prefixed to the object, see 77. *Dāgēsh* is here omitted after the illative Vau, which generally takes it (181. 11). By analogy it ought also to be in the נ (119. 207. 6). “Litteras Schevatas dagesh forte sæpissime respuere, Yod schevatum vero rarissime admittere præterquam in vocibus יְהוּדִים יְהוֹדָה docent Grammatici.” Schrœder. *Heb. Gram.* §. 111. Reg. 28. b. See No. 143.

85. שָׁמַר shā, már, *kept*, No. 24. 257. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διетήρει πάντα τὰ ρήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, Luke xi. 51. וְשָׁמְרוּ ch. xli. 15. in pause, *and they shall keep it.*

86. וַיֵּלְכוּ vai, yē, lēkú, *and they go.* 3. p. pl. pres. *Kal* יֵלֵךְ 150. The present tenses of this class of defective verbs פֿ are found in the two forms יֵלֵךְ and יֵלֵךְ. With Vau וַיֵּלֶךְ ver. 17. תֵּלְכוּ ch. xlii. 28. (213. 4. 5). Of those which take the latter, a list is given (213. 6). See 90. 107. 140. 282. 306, 307.

87. לִרְעוֹת lir, hóth, *to feed.* Inf. 82. רָעָה 10. with ל, 82. It has (·) instead of (:) because *Shévā* follows (112). No. 89.

88. אֶת־צֶאֱן XI. XIII. The circle over אֶת is to direct attention to a marginal note אֶת, i. e. pointed over the אֶת, viz. with two dots. The meaning of these symbols is not known. There are

14 other passages marked in the same manner, which Vander Hooght cites in his Preface, §. 37. 2.

89. בִּשְׁכֶם bish,kém, *at Shechem*, בְּ No. 87. *Dāgēsh* is **not** inscribed in כ, because the word begins with (:) (117. 2). The place probably took its name from the prince mentioned ch. xxxiv. 2.

90. לָכֵה lě,cáh, *go*. The imperative of יִלָּךְ 86. is לָךְ, before *Makkáph* לָךְ, the initial י being dropt (213. 9. 82.), which, taking the paragogic ה No. 38. 40, becomes לָכֵה (184. 5). לָכֵי 2 pl. v. 27. in pause לָכֵי ch. xlii. 33.

91. וְאַשְׁלַחְךָ veesh,lá,khacá, *and I send thee*. 1 p. s. pres. *Kal* אֶשְׁלַח ch. xlii. 4. with י. The preformant א from אָנִי *I* takes (·) (202. 17). The present of this verb being derived from the form פָּקַד No. 77. would be אֶשְׁלַח. In consequence of the asyllabic affix אֶ (·) becomes (·) (223. 2.). See No. 38. for (·) and *Métheg*. Hence we have יִשְׁלַח 3 p. s. pres. ch. xli. 8. וְיִשְׁלַחְהוּ ver. 14. with affix תִּשְׁלַחוּ 2 p. pl. ver. 22. שְׁלַחְהָ imp. with ה paragog. xliii. 8. מְשַׁלַּח xlii. 4. part *Pihél*. שְׁלַחְהָ xlix. 21. *set free*, fem. part. pass. *Kal*. יִשְׁלַחוּ 3 p. pl. pres. ver. 32.

92. רָאָה, see 31. 37. εἰ ὑγαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, LXX.

93. וְהֵשִׁבְנִי vá,hăshī,vé,ni, *and bring me back*, 2 p. s. imp. *Hiph*. with illative Vau, and affix of 1 p. שׁוּב *to return*, verb עָוָה 165. The imperative הֵשִׁב (225) is contracted from הֵשִׁיב (215. 2. Note). The (·) becomes (·), the accent being drawn down,

No. 59. It is to be remarked, that the imperfect vowel (·) is here used to make a syllable. וַיֵּשֶׁב *and he restores*, 3 p. pres. ch. xl. 21. אֲשִׁיבָנִי xlii. 37. 1 p. s. with affix. וַנָּשֶׁב xliii. 21. הִשְׁיִבְנִי xliv. 8. שָׁב xliii. 18. part. הָשִׁיב xlii. 25. הוֹשֵׁב xlii. 28. 3 p. pret. *Hoph*. מוֹשֵׁב part. xliii. 12.

94. דָּגֶשׁ though preceded by a quiescent, has *Dāgēsh* in ד, because of the distinctive accent on the last (116. 1.) No. 2.

95. מֵעֵמֶק *mē, hé, mek, from the valley*. עֵ No. 25. before a guttural takes (·) 115. 109. עֶמֶק 3d form segolate (158). עָמַק *to be deep*.

96. וַיִּמְצָאֵהוּ *vai, im, tsā, é, hu, and (there) meets him*. 3 p. s. pres. *Kal*. לָא מָצָא *to find*, with affix, so וַיִּמְצָאֵם ver. 17. מִצָּאֵנִי ver. 32. 1 p. pl. pret. הִנְמָצָא *Hiph*. pret. with הָ *whether is there*, ch. xli. 38.

The vowel of union in the present tense is (·), in the pret. (-), 99. 117. 204.

97. אִישׁ *ísh, a man*, n. m. with art. הָאִישׁ ver. 15. אִשָּׁה ch. xli. 45. and אִשְׁתּוֹ f. xxxix. 7. אִשְׁתּוֹ xxxix. 9. *his wife*. See No. 159. It often has the force of *each*, xl. 5. xlii. 21, 25. xliv. 11.

98. תָּעָה *thō, héh, (he was) wandering*, part. *Kal* תָּעָה No. 10.

99. וַיִּשְׁאַלְהוּ *vai, ish, ā, lé, hu, and he asks him*, 96. שָׁאֵל ch. xl. 7. שָׁאֵל xliii. 7. infin. abs. where it is followed by לְ *of the thing enquired*, which is used xliii. 27. *of the person* also.

The accent is *Dargá*, a conjunctive.

100. לֵאמֹר *lē, mór, saying, inf. from אָמַר* 44. with ל. It is put for לֵאמֹר, and this for לֵאמֹר (93. 5. 112. 5.) 141. 226.

101. תִּבְקֶשׁ *seekest thou, 2 p. s. pres. Pihél.* 71. Part. מִבְקֶשׁ *ver. 16.* This verb does not occur in *Kal*. The ת is doubled by the *Dāgēsh* after *Mak-káph* (118).

102. אֲנִכִּי *I, pers. pron. probably an Egyptian word* (153. 4).

103. אֵיפֹה *where, a compound from אֵי interrog. where, and פֹּה adv. here, ch. xl. 15.; so מֵנָּה whence, 106.* It is written אֵפֹה *ch. xliii. 11,* where it has the sense *now*. Another form of this interrogative is אֵין with ׀ *paragog. from which comes מֵאֵין xlii. 7, whence.*

104. הֵם *they, pron. pl. see ch. xl. 12, 18, where it supplies the place of the verb substantive, 14. Fem. הֵנָּה, (whence כִּהֵּנָּה like them, xli. 19.) xli. 26. הֵמָּה xlii. 35. the same.*

105. נִסְעוּ *they have removed, 3 p. pl. pret. נָסַע to strike a tent. וַיֵּסַע ch. xlvi. 1. 3 p. pres.*

106. מֵנָּה *hence, from this, ch. xxv. 48. See (251. 3).*

107. נֵלְכֵה *we go, i. e. let us go, 1 p. pl. pres. 86.*

108. אַחֲרֵי *after, properly a noun in constr. from אָחַר to be behind, whence אֶחָד ch. xlix. 17. backwards. See No. 70. Its plural אַחֲרֵי often occurs (179. 6.), as xlvi. 1. "followings after," and with*

affixes אַחֲרֵיהֶן xli. 3.; and with the particle כֵּן 321. for *afterwards*, xli. 32. It precedes a clause, l. 14.

109. מֵרֶחֶק *from a distance*, 95. רָחֵק n. form x. (161). רָחַק *to be far off*, whence הִרְחִיקוּ xliv. 4. *Hiph. pret. they had gotten to a distance.*

110. וּבְטָרִם *and before that*. וְ before a *Shēvā* or labial letter becomes וּ (181. 3. 4.) 148. טָרַם is a n. segolate (179. 5.) meaning *interruption* or *cutting off* (251. 8.), thus בְּטָרִם קִיץ “in abscissione æstatis.” Schræd. *Gr. Reg.* 95. *b. a. before the summer.* It is used also without the prefix בּ, as in Gen. ii. 5, and is found with the present and perfect tenses, as also with the infinitive mood. See ch. xli. 50. xlv. 28.

111. יִקְרַב *he approaches*, 3 p. s. pres. קָרַב *to be near*, 77. Hence קָרוֹב *near*, ch. xlv. 10. קֶרֶב n. segolate, *the inmost part, nearest to the center*. בְּקֶרֶב *in the midst*, xlv. 6. קִרְבָּנָה xli. 21. *their inward part*, for קִרְבָּן with הַ paragog.

112. וַיִּתְנַבְּלוּ *they plot against*. 3 p. pl. *Hith-pāhél* (209.) נָבַל.

Métheg (137.) 123.

113. לְהַמִּיתוּ *to put him to death*, inf. *Hiph.* מָוֵת *to die*, with ל 82.

The inf. is הַמִּית, which is changed as in No. 93. The perfect of this verb is מָתַת ch. xlii. 38. f. מִתָּה xlviii. 7. Part. מָתַת xlviii. 21. Inf. מָוֵת xlvii. 29. אָמַת 1 p. pres. xlv. 28. אָמַתָּה same with הַ xlv. 30. וַיָּמַת 3 p. with ו l. 26. נָמַת 1 p. pl. xlii. 2. תָּמַתוּ

2 p. pl. xlii. 20. תָּמִית 2 p. s. pres. *Hiph.* xlii. 37. *thou shalt kill*, used for imp.

114. אִישׁ אֶל-אָחִיו *each to his brother*, 97. 45. 12.

115. בָּעַל *lord or possessor*. This word followed by another noun is used simply to denote an attribute. Thus בָּעַל הַחֲלֻמֹּת *dreamer*. בְּעֵלֵי הַצִּים *archers*, ch. xlix. 23. (237. note 2).

116. וְעַתָּה *and now*. עַתָּה n. defective from עֲתַת and עֲתָה f. *time*, used adverbially. See 25.

117. וְנִהְרָגְהוּ *and let us kill him*. הָרַג *to kill*. 1 p. pl. pres. נִהָרֵג (225). נִהָרַג ver. 26. (113.) 38. נִהָרָגְהוּ No. 96. נִהָרְגָהוּ (112. 2. 224.) 158. 163.

ג does not take *Dāgēsh*, (117. 3).

118. וְנִשְׁלַכְהוּ *and let us cast him*, 1 p. pl. pres. *Hiph.* שָׁלַךְ, not used in *Kal*, ch. xxxviii. 117. If this verb meant *to fall*, as is probable, the *Hiphhîl* would have the usual causative sense. הִשְׁלִיכוּ 2 p. pl. imp. ver. 22. יִשְׁלֹכוּ 3 p. pl. pres. ver. 25.

119. הַבְּרוֹת *of the pits*, pl. fem. 2 with הָ. בּוֹר for בְּאוֹר (78, 79).

120. וְאָמַרְנוּ *and say*, 44. 1 p. pl. pret. used in a future sense in consequence of its dependence upon the preceding verb (246. 3. 249. 1, 2).

121. חַיָּה *a beast*, n. f. *life*, *an animal*, *a wild beast*, see No. 383.

122. אָכַלְתָּהּ *hath eaten him*, 3 p. s. f. pret. אָכַל, אָכְלָה, אָכַלְתָּהּ in pause (222) (105. 112. 3). תֹּאכַלְנָה 2 p. pres. f. pl. ch. xli. 4. אוֹכַל part. xxxix. 6.

No. 141. Hence מֵאֵכָל *food*, n. form v. (169.) in constr. xl. 17. אֵכָל same, xli. 35. אֵכְלֶם xlvii. 24.

123. מַה-יְהִי *what are, what will become of*, lxxviii. 9. יְהִי 3 p. pl. pres. for יִהְיֶה (215. 2).

Métheg (137.) 112. On the discrepancy of gender, see (229. 2).

124. וַיַּצִּלְהוּ *and delivers him*, 3 p. pres. *Hiph.* נָצַל, not used in *Kal*, ch. xxv. 96. הִצִּיל inf. ver. 22.

125. מִיָּדָם *from their hand*, יָד n. defective *hand*. pl. f. יָדוֹת ch. xliii. 34. *portions*, xlvii. 24. בְּיָדָם xliii. 12. יָדָיו xxxvii. 27.

126. נִכְנּוּ *we strike*, i. e. *let us*. נָכָה not used in *Kal*. pres. *Hiph.* 1 p. pl. נִכְּה for נִנְכְּה. The affix נִי is for נָהוּ having Nun epenthetic (222. 2). On assuming it the final letter of the verb is excluded. 156.

127. נִפְּשׁ (as to) *the life, mortally*, εἰς ψυχὴν, LXX. נִפָּשׁ 1st form segolate, see (130. 5). נִפְּשׁוּ ch. xlii. 21.

128. אַל-תִּשְׁפֹּךְ-דָּם *do not shed blood*. אַל a particle used to deprecate, 132.

תִּשְׁפֹּךְ 2 p. pres. pl. שָׁפַךְ. Prohibitions are always expressed by this tense, the imperative being reserved for commands, ch. xliii. 23. xlix. 4, 6.

דָּם n. m. defective, with affix. דָּמוֹ in pause דָּמוֹ ver. 26.

129. בַּמִּדְבָּר *in the desert*, 13. מִדְּבָר an Heemanti noun (164.) from דָּבַר (165. 17.) having this signification, as some suppose “quod eo pecudes in

pascua ducantur," the primary meaning of the verb being *to lead*. See 36.

130. וַיִּדְּאֶל-תְּשַׁלְּחוּ-בּוֹ and *put not forth a hand against him*, 125. 128, 91. This phrase is imitated in the New Test. κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, Acts xii. 1. So we have πέμψον σου τὸ δρέπανον, Rev. xiv. 18.

131. לְמַעַן *for the purpose of, in order to*, see (179, 7. 253).

132. וַיְהִי and *it was*, 9. 3 p. pres. *Kal* apocopated form. The cause of the apocope is, that Vau draws back the accent (125, 3, 7).

This expression is commonly used to introduce a narrative, see ch. xlii. 35, and is the origin of the phrase καὶ ἐγένετο, so frequent in the New Test. See No. 134. (234, 7). The distinctive accent separates it from the context. וַיְהִי ver. 27. after אֵל (125, 8).

133. כַּאֲשֶׁר *according to that which, when*. 49. 222. כִּי a particle denoting similitude (182, 2, 3, 4.), see ch. xli. 13. In which case it is often repeated, as in xliv. 18. This particle with an infinitive must often be rendered *when*, as כִּי יִבְרָךְ xxxix. 10. כַּאֲשֶׁר xliv. 30. See vers. 13, 15.

134. וַיִּפְשְׁטוּ *that they strip*, 3 p. pl. pres. *Hiph.* פָּשַׁט. The illative Vau must often be rendered in English by this particle. See ch. xxxix. 11, 18.

The Greek Test. exhibits the same idiom, καὶ

ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχομένων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν, Luke xiv. 1, where our Version has correctly rendered the particle *that*. Sometimes in this formula the second καὶ is omitted, which gives rise to a construction quite peculiar to the sacred writers, thus καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ελισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος, κ.τ.λ. Luke i. 41. Sometimes ἔσται is used in the same way. καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται, Acts ii. 21. See No. 132. 208. In ch. xlii. 10. this particle must be rendered *but*. In xliv. 9. *then*. xliv. 22. *if*, and *then* in the apodosis. See Ep. James ii. 4. It does in fact only mark the connexion of ideas without entering into the nicer shades of difference, which other particles were subsequently invented to express.

135. כְּתָנָיו cut, ton, tó, *his tunic*, No. 29. כְּתָנִת another form of the same word. The *Kāméts* here is the short one, the mixed syllable having no accent (58).

136. וַיִּקְחֵהוּ *and they take him*. 3 p. pl. pres. לָקַח for וַיִּלְקַח. For the conjugation of this verb see (82. 211, 16). Its first radical is lost by assimilation like Nún, No. 25. As the word ends with a vowel, the asyllabic affix is used. וַיִּקְחֵהוּ ver. 31. same without the affix. וַיִּקַּח 1 p. ch. xxxix. 20. וַיִּקַּח 1 p. s. xl. 11. וַיִּקְחֵהוּ xlii. 36. 2 p. pl. in pause. וַיִּקְחֵהוּ xlviii. 9. imp. with affix. וַיִּקְחֵהוּ xlii. 33. 2 p. pl. וַיִּקְחֵהוּ xliii. 19. inf. with לָ.

The *Šākēf kātón* is here the tone accent. The other, *Kadmá*, is used for *Métheg* (135. 138).

137. רֶק (was) *empty*, n. defective. Sometimes written רִיק, pl. f. רִקוֹת ch. xli. 27. רִיק *to be empty*, whence *Hiph.* part. pl. מְרִיקִים xlii. 35. *were emptying*.

138. אֵין *want*, n. segolate 1st form (156, 12.) in constr. with what follows (251, 5.) to express a negation. *There was no water*. It is found with affixes as אֵינָּךְ xliii. 5. followed by a participle, *thou art not*. See ver. 29. and 169.

139. מַיִם *water*, pl. n. of dual form (146.), supposed to be contracted for מַיִּים from sing. מַי, like שָׁמַיִם *the heavens*.

The penult being pure and imperfect except in a pause, this form of word is *Milhél* (123, 1).

140. וַיֵּשְׁבוּ *and they sit*. יָשַׁב *to sit, to dwell, to remain*, 3 p. pl. pres. No. 86. יֹשֵׁב before *Makkáph*, ch. xliv. 33. הַיּוֹשֵׁב xlvii. 6. יוֹשֵׁב xlvii. 10. 3 p. pres. *Hiph*.

141. לֶאֱכֹל *to eat*, 82. 122. 100. *i* is changed into (*+*) *Kāméts khātúph*, by *Makkáph*.

142. לֶחֶם *bread*, n. segolate 1 f. whence בֵּית־לֶחֶם ch. xlviii. 7. *Bethlehem, house of bread*.

The *Sěgoltá* does not mark the tone (73).

143. וַיִּשְׂאוּ *and they lift up*, 3 p. pl. pres. נָשָׂא for נִשְׂאוּ 25, having *Dāgēsh* omitted, 84. The verb also means *to bear, take away, forgive*.

נִשְׂאוּ 2 p. pret. ch. xlvii. 30. נִשְׂאתֶם pl. xlv. 19.

נְשָׂאִים part. pl. xxxvii. 25. f. נְשָׂאת xlv. 23. Inf. שָׂא xlv. 1, and with לְ שָׂאת xlv. 27. (79). Imp. שֶׂא l. 17. תִּשָּׂא xxxix. 7. 3. p. f. pres. יִשָּׂא 3 p. m. xl. 13. Hence מְשָׂאת pl. מְשָׂאוֹת xliii. 34. *a gift*, in constr. מְשָׂאת.

144. עֵינֵיהֶם *their eyes*. עֵין n. m. in constr. עֵין an *eye* or *fountain*, ch. xlix. 22. dual עֵינִים in constr. עֵינֵי xli. 37. segolate י. (156. 12). עֵינֶיהָ xxxix. 7. *her eyes*. בְּעֵינָיו xxxix. 4. *in his eyes*. לְעֵינֵיהֶם xlii. 24. *before their eyes*.

The phrase here used is imitated in the Gr. Test. ἐπαρὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, Luke vi. 20. and elsewhere, see xxxix. 7. The affix is grave, (153, 14), 148.

145. אָרָהּ *a travelling company* or *caravan*. ἡ συνὸδία, Luke ii. 24. n. f. m. constr. from אָרָהּ. אָרָהּ *to travel*. אָרַח *a way*, xlix. 17.

146. יִשְׁמַעְאֵלִים *of Ishmaelites*. לִישְׁמַעְאֵלִים ver. 28. *to the*, where ל excludes the article, and takes its vowel, 13.

147. מִגִּלְעָד *from Gilead*, 25.

148. וּבִמְלִיָּהֶם *and their camels*, 110. בִּמְלִיָּה *a camel*, the same word. In the plur. it takes *Dāgēsh*, as though it were for בִּמְלִיָּהִים from a form בִּמְלִיָּהִים.

149. נִבְאֹת וְצָרִי וְלֵט *various kinds of spice*. There are different opinions as to the particular interpretation of the words. נִבְאֹת is generally understood to be a gum called *styrax*. לֵט that called *ladanum*. צָרִי *the balsam*.

150. הוֹלֵךְ going, part. pl. הֹלֵךְ, same as הֹלֵךְ
86. The student will do well to notice the affinity between verbs having one or other of the letters אהוי among their radicals. See (216, 3). הִתְהַלֵּךְ 3 p. pl. pres. *Hithp.* ch. xlviii. 15. This word is repeatedly used to denote *a habit of mind*, as of Enoch, ch. v. 22, which is frequent in the New Test. with verbs of motion, as περιπατέω. See Coloss. ii. 6.

151. לְהוֹרִיד *to bring down*, 82. inf. *Hiph.* יָרַד *to descend*.

יָרַד ch. xliii. 20. 1 p. pl. pret. יָרַד xliii. 20. inf. abs. מִרְדָּה inf. with מ xlv. 3. לָרֶדֶת inf. const. with ל xlv. 26. רָדָה imp. with ה paragog. xlv. 9. (184, 3). רָדָה imp. pl. xlii. 2. אָרַד 1 p. pres. xlv. 4. יָרַד 3 p. xlii. 38. נָרַד 1 p. pl. xliii. 5. גָּרַדָה xliii. 5. יָרַדָה xlii. 3. הוֹרִיד 3 p. pret. *Hiph.* xlv. 31. הוֹרִידָם xlii. 38. 2 p. pl. הוֹרִידוּ 1 p. pl. xliii. 22. הוֹרִידוּ imp. 2 p. pl. xliii. 11. יוֹרִידוּ 3 p. pl. pres. xlv. 11. הוֹרִיד 3 p. s. pret. *Hoph.* xxxix. 1.

152. מִצְרַיִם *to Egypt*, 83. 196. מִצְרַיִם ch. xl. 1.

153. יְהוּדָה *Judah*, derived from יָדָה *to praise* and *confess*, (as ἐξομολογέομαι in the New Test.) and יָה *Jah*. יוֹדִי ch. xlix. 8. *Hiph.* pres.

154. בָּצַע *profit*, n. segolate. Rei segmentum, minutum frustulum (argenti), nummulus, lucrum. Simonis. בָּצַע *to cut*.

155. וּבָסִינוּ *and cover*, i. e. let us. 1 p. pl. בָּסָה *Pihél*, irregular for בָּסִינוּ (216, 12.) 275.

156. וְנִמְכַּרְנוּ *and let us sell him*, 126. מָכַר *to sell*.

157. בִּשְׂרָנוּ *our flesh*. בָּשָׂר n. s. בְּשָׂרָךְ ch. xl. 19.

158. וַיַּעֲבְרוּ *and there pass by*. עָבַר *to pass*, ch. xli. 46, see No. 117; where the first radical being guttural, the vowels undergo a similar change. הָעֶבֶר *Hiph. pret.* xlvii. 21. Hence עָבַר *transition*. בָּעֶבֶר l. 10. *on the other side*.

159. אֲנָשִׁים *men*. This word is generally used as the pl. for אִישׁ, No. 97. Its singular is אָנָּשׁ, though it is formed as if from אָנָּשׁ. In const. אֲנָשִׁי xxxix. 11.

160. מְדִינִיטִים *Midianites*, “distinguuntur Ismaelitæ et Midianitæ ut genus et species ejusdem nationis, aliis in locis promiscue Ismaelitæ et Madianitæ dicuntur. Josephus Madianitas vocat Ἀραβας τοῦ Ισμαηλιτῶν γένους.” *Rosenmüller*.

161. סוֹחְרִים *merchants*. סוֹחֵר part. סָחַר *to go about* (for purposes of trade), see ch. xlii. 34. אֶת־הָאָרֶץ *trade in the land*.

162. וַיִּמְשְׁכוּ *and they draw up*. מָשַׁךְ 3 p. pl. pres.

163. וַיַּעֲלֵוּ *and make to ascend*, 3 p. pl. pres. *Hiph.* עָלָה, see No. 65. the variation from the paradigm of עָלָה (235) being in consequence of the guttural. See 270. 289. עָלָה part. f. ch. xli. 3. עָלָה xlv. 4. inf. abs. עָלָה xlv. 17. imp. 2. p. pl. עָלָה xlv. 24. עָלָה xlv. 33. apoc. pres. אֶעֱלֶה 1 p. pres. *Hiph.* with the affix.

164. כֶּסֶף (shekels of) *silver*, n. segolate. 1. in pause, taken for שֶׁקֶל כֶּסֶף ch. xlii. 25. (156, 7).

165. וַיָּשָׁב *and (he) returns*, 3 s. pres. *Kal* שׁוּב 93. The illative Vau drawing back the accent in the present, the penult. vowel י is changed into *Kā-méts khātúph* (135, 3. Coroll.), sometimes into (ֹ) 180. 203. 208. 231.

166. וַיִּקְרַע *and he rends*. יִקְרַע form of present, 77.

167. בְּגָדָיו *his garments*. בָּגַד n. segolate “perfidia, pannus latus, tegumentum, stragulum, in specie vestis laxa Orientalium.” Simonis. בִּבְגָדָיו ch. xxxix. 12.

The ד does not take *Dāgēsh* (117, 4).

168. הַיָּלָד *the young man*. יָלַד *to beget or bring forth*, 2. 294. יָלְדָה ch. xl. 50. נוֹלָדִים xlviii. 5. part. pl. *Niph*. הוֹלִידָתָ xlviii. 6. 2 p. pret. *Hiph*.

169. אֵינֶנִּי *is not, want of him*, 138. ch. xlii. 13. Matt. ii. 18. Παχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. The original, Jer. xxxi. 15. is אֵינֶנִּי כִּי.

170. אָנָּה *whither*, from אֵן, an interrogative particle, and local ה 83. *And as for me, whither do I go?*

171. יִשְׁחָטוּ *they kill*. 3 p. pres. שָׁחַט the guttural with (ֹ).

172. שְׂעִיר עִזִּים *a he-goat*. עָז f. n. *a goat*.

שְׁעִיר *hairy*, from שָׁעַר *to be rough, bristly*, whence in construction שְׁעִיר עֲזִים “*pilosus caprarum, i. e. caper.*” Simonis.

173. יִטְבְּלוּ *they tinge, immerse*, טָבַל.

174. זֹאת *this*, pron. demons. f. 48. with art. הַזֹּאת ch. xxxix. 9.

175. הִפָּרַח *recognise*, for הִנָּבַר 25. imp. *Hiph.* from נָבַר not used in *Kal*. הִפָּרַח ch. xlii. 8. 3 p. pret. with affix. יִפָּרַח xlii. 8. 3 p. pres. with affix. יִפָּרַח xlii. 7. פִּיֶּרָה xxxvii. 33. הִתְנַבֵּר xlii. 7. 3 p. pres. *Hithp.* *he makes himself strange, or dissembles*, the word having probably had a privative sense, as in the Arabic at present.

176. הַפְּתִינָה *whether (it is) the garment*. Interrogative הַ 63. 397. (192). It is very often followed by אִם (192. 3.) as in this clause. That it is not the definite article is evident from the noun being in construction. See 55.

177. הִוא *it*, f. pron. 14, antient form for הִיא (153, 3).

178. טָרַף טָרַף *is surely torn in pieces*, 64. See ch. xlix. 29. טָרַף is 3. p. pret. 4th species, called *Pūhál*, which is the passive of *Pīhél* (196, 6). The deviation from the regular form טָרַף is in consequence of the guttural (207, 12). From this verb we have טָרַף *that which is torn in pieces*, xlix. 9.

179. שְׂמֹלֶתוֹ *his garments*. שְׂמֹלָה f. “*vestis, proprie exterior, quâ corpus maxime vero latus sinistrum cingitur.*” Simonis. שְׂמֹלֶת ch. xlv. 22.

180. וַיִּשֶׁם *and places* 165. שָׁמוּ 3 p. pret. pl. ch. xl. 15. שָׁם xliii. 22. שָׁימוּ xlvii. 29. imp. xliii. 31. plur. יִשְׁמֹו 3 p. pres. xliii. 32. אֶשְׁימָה xlv. 21. לְשֹׁם inf. with ל xlv. 7. יִשְׁמְנִי xlv. 8. שְׁמָתָם xlvii. 6.

181. שֶׁק *sackcloth*, “saccus, tegumentum instar sacci asperum et vile, cilicium : dicitur pro שָׁנֶק ut אֶף pro אֶנְק” Simonis, see 187. Hence, when it is augmented, the ק is doubled, as שֶׁקוּ ch. xlii. 25. See (156, 12).

182. בְּמַתְנִין bēmoth, nāv, with the short (ַ). *On his loins*. מַתְנִים dual (146, 1, 3.) “a firmitate et robore.” Simonis. The root מָתַן is not found in Hebrew, but exists in Arabic in this sense.

183. וַיִּתְאַבֵּל *and he mourns*, 3 p. pres. *Hithp.* אָבַל. This verb takes עַל 65. or אֶל, to denote the object. אָבַל ver. 35. *mourning*, adj. אָבֵל ch. l. 11. *grief*.

184. יָמִים *days*. The singular in use is יוֹם 227. This is contracted from יוֹמִים by the general principle in (79). See ch. xl. 4, where some suppose it to mean *a year*, which it often does by ellipsis of the word שָׁנָה.

185. רַבִּים *many*. רַב and רַבּ ch. l. 20. defective form from רַבֵּב. רַב *it is enough*, xlv. 28. רַב *a multitude*, xlviii. 17.

186. יָקָמוּ *rise up*, 3. p. pres. for יִקְוּמוּ. קוּם 57. קָמוּ ch. xli. 30. קוּם imp. xlv. 4. נִקְוְמָה xliii. 8. יִקְמוּ xlv. 5. יִקְיֶנּוּ xlix. 9. pres. *Hiph.* with affix.

187. בְּנֹתָיו *his daughters*, as if from בָּנָה s. f. from בָּן 5. The singular in use is בָּת for בִּתּוֹ 187. ch. xli. 45.

188. לְנַחֲמוֹ *to console him*, 82. נָחַם inf. *Pīhél* with *Dāgēsh* implied. See No. 3. לְהִתְנַחֵם *to take comfort to himself*. יָנַחַם ch. l. 21.

189. וַיִּמָּאן *and he refuses*, *Dāgēsh* omitted, 203. 208. מָאָן not found in *Kal*.

190. שְׂאֵלָה *to the grave*, or place of the dead, 83. εἰς ᾄδου, LXX. It is commonly derived from שָׁאַל *to demand*, “quod omnes homines petat, sed invitâ formæ analogiâ,” Simonis: who seeks its origin in a Syriac root meaning *to withdraw*.

191. וַיִּבֶךְ *and weeps for*, apocopated present for יִבְכֶּה (49. 125, 9.) from בָּכָה ch. xlv. 14. בָּכֹת xliii. 30. inf. Hence בָּכִי *weeping*, xlv. 2. בְּכִית l. 4. *weeping for*.

The *Dāgēsh* here is said to denote emphasis.

In the next verse the English version has literally “*sold him into Egypt*,” for “*brought him down into Egypt and sold him*.” The verb מָכַר is here used in what is called technically *a pregnant sense*, partaking in a measure of the signification of another verb, a construction which we find also in Greek. Thus II. π. 574. εἰς Πηλῆϊ ἰκέτευσε, καὶ εἰς Θέτιν ἀργυρόπεζαν, where see Heyne. Thus in 1 John ii. 28. ἵνα, ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνοῦμεν ἀπ’ αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. See (242, 2.) ch. xlii. 28.

192. סָרִיס n. m. in const. from סָרַס *an eunuch*, or any officer about the court, see ch. xl. 2, where it is used of the cupbearer and baker. The pl. is סָרִיסִים, in constr. סָרִיסִי and סָרִיסִי, see ch. xl. 2, 7.

193. שָׂר *prince* or *chief*, n. m. constr. for שָׂר from שָׂר verb ע'ו, see ch. xl. 2. Hence שָׂרָה, the name of Abraham's wife.

194. הַטְּבָחִים *of the satellites*. טְבַח *to kill*. טְבַח *a cook, an executioner*. τῷ Πετεφρῇ τῷ σπάδοντι Φαραὼ ἀρχιμαγείρω, LXX. "aulico Pharaonis satellitum Principi." Dathe.

Hence טְבַח xliii. 16. *that which is killed*. טְבַח imp.

CHAP. XXXIX.

195. וַיִּקְנֶהוּ *and buys him*, 3 p. s. pres. with affix. קָנָה *to buy or acquire*. See Gen. iv. 1. The accent is called *Pāzér*.

From this verb comes מִקְנֶה n. m. *a possession*; hence applied to *cattle*, ch. xlv. 6; xlvii. 17; xlix. 33. מִקְנֶה imp. xlvii. 19. יָקַן apoc. pres. xlvii. 20.

196. מִצְרִי *an Egyptian*, 152. Nouns denoting country or relation generally have this termination (147. 178, 13.) 235. 585. as נִכְרִי *a stranger*. חֵתִי ch. xlix. 30. *a Hittite*.

197. שָׁמָּה *thither*. שָׁם "proprie remotum. שָׁמָּה Hebræis inusitatum *altus fuit et consequenter remotus*." Simonis. מִשָּׁם ch. xlii. 2. *thence*. See 258.

198. יְהוָה pronounced by the Jews יְהוָה, except where that word precedes it, in which case it is read אֱלֹהִים (167, 6). The antient pronunciation is unknown. *Jehovah*, the English pronunciation, is incorrect, (14), י having the sound of *y*.

199. מְצַלִּיחַ *prosperous, making to prosper*, (דַּרְכּוֹ *his way*), part. *Hiph.* צָלַח, with furtive *Pathákh*, (50). See next verse.

200. בְּבֵית in (the) house. בֵּית segolate i. (156, 12). The plural in use is בְּתֵימָם. בְּתֵימָם ch. xlii. 19.

201. אֲדֹנָיו of his lord. The affix shews it to be a plural noun (147, 6). So we have אֲדֹנָי יֹסֵף ver. 20. And Joseph himself is called אֲדֹנָי הָאָרֶץ ch. xlii. 30, the plural being emphatical (235, 3.) 226. The singular is אֲדֹנִי xlv. 8.; whence אֲדֹנִי xlii. 10. The language of this and the next verse appears to have been imitated in Ps. i. 3. לֹא־אֲדַנְיָהֶם xl. 1. with ל and affix pl.

202. חֵן *favor*, m. defective. חָנֵן *to be merciful, gracious*. Hence the phrase found in Acts vii. 46. and elsewhere, εὖρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. חֵן ch. xxxix. 21. has the force of חֵן לוֹ *favor to him*. See 36. 404.

203. וְיֹשְׁרֵת and ministers, 189. 165. שְׂרֵת not used in *Kal*.

204. וַיִּפְקְדֵהוּ and he appoints him to superintend, with עַל 3 p. pres. *Hiph.* פָּקַד *to visit*, ver. 34. ch. l. 24. הִפְקִיד 3 p. pret. ver. 5. See ch. xl. 3, where the *Kal* with אֵת has the same force, though some understand לְהִיָּת *to be*. Hence פֶּקִיד *a superintendant*, form v. (161.) pl. פִּקְדִים ver. 34. פִּקְדוֹן *a deposit*, xli. 36.

205. יֵשׁ-לּוֹ is his. יֵשׁ n. denoting *existence*, used for the verb substantive, see ch. xlii. 1. It takes affixes as יֵשֶׁךְ ch. xliii. 4. followed by a participle.

הִיִּשׁ *whether is*, xliii. 7. 63. There is an ellipsis here of אֲשֶׁר.

206 נָתַן *he gave or placed*, see vers. 20, 22. ch. xli. 41, 42. On the conjugation of this verb, see (202, 6). In imitation of this usage of it we have διδῶμι *to appoint*, Eph. iv. 11. καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, κ. τ. λ. It is used also for *uttering* a sound, as in xlv. 2.; as we have ἡχῶ διδοῦσα θόρυβον, Eurip. Hec. 1093. It is here construed with ב, as in John iii. 35. καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

יָתַן 3 p. pres. ch. xlvii. 11, with affix וַיִּתְּנָהּ *and he puts him*, xl. 3. אָתַן 1 p. xl. 12, and אֶתְּנָה with ה xlv. 18. Imperat. תִּתֵּן xlii. 37. for תֵּן xlvii. 19. (211. 8). Inf. with ל, לִתֵּן xlii. 25. וְנָתַתָּ xl. 13. (125.) *and thou shalt give*. נָתַתִּי xli. 41. נָתַתְּם xlvii. 23.

207. מֵאָז *from the time when*. אָן a particle of time. *then*, ch. xlix. 4.

208. וַיְבָרֶךְ *that he blesses*, 188. 165. 134. 3 p. pres. *Pihél* בָּרַךְ, having *Kāméts* for (-) with *Dāgēsh*, because of *Résh*. The first meaning of the verb is *to bend the knee*. בָּרַךְ *the knee*, dual בְּרָכִים ch. xlviii. 12. l. 23. בְּרָכִיו xlviii. 12. Hence בָּרַכָה *a blessing*, in const. בִּרְכָה, pl. in const. בִּרְכֹת xlix. 25.

209. בְּגִלָּל *on account of*, from גָּלַל, “*occasio, causa, q. d. rerum revolutio.*” Simonis. גָּלַל *to roll*.

210. וַיַּעֲזֹב *and he leaves*, 3 p. pres. עָזַב ver. 13.

211. יָדַע *he knows*. Hence נִדְעָה *it was* (or

could be) known, 3 p. pret. *Niph.* ch. xlii. 21. יָרַע xli. 31. 3 p. pres. יָרַע 3 p. pret. *Kal.* xlii. 23. אָרַע xlii. 33. 1 p. pres. With הַ paragog. אָרַע xlii. 34. יָרַע xliii. 7. imp. abs. הוֹרִיעַ xli. 39. 3 p. pret. *Hiph.* הִתְרַע xlv. 1. infin. *Hithp.* where we see that the first radical is ו (213).

212. מְאוּמָה *any thing*. “Compositum videtur ex וּמָה מָה quod aut quod, h. e. hoc vel illud.” Simonis. See ver. 32, where we have אֶת־כָּל־מְאוּמָה for *every thing*.

213. כִּי־אֵם ch. xxvi. 66. The two particles together have the force *but, except*, as in Ps. i. 2. See ver. 9. ch. xl. 14. xlii. 16. (253).

214. יָפָה *beautiful*, in constr. for יָפָה. יָפָה *to be beautiful*. pl. f. יָפָת ch. xli. 4.

215. תֵּאֵר (of) *form*. An instance of *distinctive construction* (230. 7.) καλὸς τῷ εἶδει, LXX. See ch. xli. 2, 3. 311.

216. מְרֹאֶה *aspect, a vision*, Heemanti noun (164.) m. רָאָה 31. pl. with affix מְרֹאֵיהֶן ch. xli. 21. pl. fem. מְרֹאֶת xlv. 2.

217. נִשְׁכַּב *lie*. Imp. שָׁכַב *with* הַ paragog. (184. 3.), which is often added also to the present. *Dāgēsh* omitted in ב (117, 2). לְשָׁכַב inf. of one of the rare forms (203, 6.) with לְ.

Hence מִשְׁכָּב *a bed*, xlix. 4.

218. עִמִּי *with me*. עָם a defective noun denoting

connection, from עִמָּם. עִמָּה ver. 10. *with her*. עִמָּכֶם
ch. xlii. 38. *with you*. מִעִם *from with, from*, xli. 32.

219. וַיִּמְאָן 189. The accent is called *Shalsheleth*, with *Pèsik* it is a subdistinctive, (258, 2).

220. גָּדוֹל *great*. גָּדַל *to be great*. Whence
אֶגְדֵּל ch. xli. 49. יִגְדֵּל xlvi. 19. On the use of מ, see No. 25. גָּדְלָה f.

221. חָשַׁךְ *he hath kept back*.

222. בְּאִשֶּׁר *because that, in that which*, 133.
Luke xix. 44. ἀνθ' ὧν οὐκ ἔργως τὸν καιρὸν τῆς επισκοπῆς σου. See (241, 3).

223. אַתָּ *thou*, pron. f. אַתָּה m. ch. xli. 40. אַתָּם
pl. xlii. 7.

224. אֵיךְ *how*, an apocopated form of אֵיכָה *particle interrogative*.

225. וַחֲטֵאתִי *and sin, in which case I sin*. חָטָא
to sin, with ל ch. xl. 1. חָטָא xl. 1. תִּחְטָא xlii. 22.

Hence חָטָא *a sin*. חָטָאתֶם l. 17. חָטָאִי *my sins*,
xli. 9. from חָטָא the same.

226. לְאֱלֹהִים *against God*, 100. in constr. לְאֱלֹהֵי
ch. xlvi. 1. אֱלֹהִים n. pl. 201. construed with singular
verb, xlv. 16. The sing. אֱלֹהֵי is sometimes used, as
also אֱלֵי xliii. 14. The pl. is emphatical, (235, 3).

227. יוֹם יוֹם *day after day*, 184. “Distribution,
diversity, comparison or the like” are usually expressed
by a repetition of this kind (234, 5). Thus Mark vi.
39, 40. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια

συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ· καὶ ἀνέπεσον πρᾶσαι
πρᾶσαι· κ. τ. λ. and elsewhere.

228. אֶצֶל *near her.* אֶצֶל n. m. *nearness*, ch.
xli. 3.

229. מְלֶאכֶתוֹ *his business.* מְלֶאכֶה an *embassy*,
business. Root לָאָץ, not found in Hebrew. 544.

230. וַתִּתְּפֶשֶׁהוּ *and she lays hold of him.* תִּתְּפֶשׂ.
96. 99.

231. וַיָּנֵם *and flies.* נָיַם 165.

232. וַיֵּצֵא *and goes out*, 3 s. p. יָצָא.

חָצֵאתִי ch. xlii. 16. 2 p. pl. הוֹצֵאתִנִי xl. 15. *bring
me out.* 2 p. pret. *Hiph.* וַיּוֹצֵא xliii. 23. הוֹצִיאוּ imp.
xliv. 1.

233. הַחוּצָה *to the door.* הַיּוֹץ *that which is
without*, 83.

234. וַתִּקְרָא *that she calls*, 134. קָרָא ch. xli. 52.
אֶקְרָא 1 p. ver. 14. יִקְרָא xli. 8. See 386.

235. עֵבְרִי *a Hebrew*, 196. a descendent of Heber,
or a person from beyond the Euphrates, from עֵבֶר
158. The name is first given to Abraham, ch. xiv.
13. pl. עֵבְרִים xl. 15.

236. לְצַחֵק *to mock*, with צַח. Inf. *Pi.* צָחַק *to
laugh.*

237. בְּקוֹל *with a voice.* קוֹל n. m. So ἐν de-
noting the instrument or mode is often found in the
New Testament. Luke xxii. 49. Κύριε, εἰ πατάξομεν
ἐν μαχαίρᾳ.

The expression קוֹל גָּדוֹל is also imitated. Luke xix. 37. ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνή, μεγάλη κ. τ. λ.

238. כִּשְׁמֵהוּ kēshom, ḥo, not kēsham, ḥo, (58.) 46. 133.

239. הִרִמְתִּי *I raised*. רִים *to be high*, 1 p. pret. *Hiph.* from 3d p. הִרִים. יִרים 3 p. pres. ch. xli. 44. בְּהִרְמִי *on my raising*, infin. ver. 18.

The *ḥ* is similarly inserted in the 1st and 2nd persons in the *Niphḥāl* of these verbs עָו (215, 6, 8).

240. וְתָנָה *and she deposits*, 3 p. f. pret. *Hiph.* irregularly formed from יָנָה ("procubuit, de camelo sidente," Simonis.) which is not used in *Kal*. 3d pret. הִנָּיָה. pres. without ו יִנָּיָה. הִנָּיָה ch. xlii. 33. *leave as a deposit*.

241. עָר *until*, with כִּי ch. xlix. 10. *until*, or *as long as*. On these compounds see (252, 3).

242. הָעֶבֶר *the servant*. עָבַר *to serve*. עָבַר in the pause, ch. xliv. 10. עָבַר, a segolate, form *י*, whence the first syllable takes (-), the word being augmented, as עָבְרָה ver. 19. (156, 7). עָבְרָה xliii. 18. עָבְרָה xl. 20. עָבְרָה xlii. 10.

243. The construction קוֹלִי וְאֶקְרָא exhibiting the present and infinitive united by ו to express the same time, though not unusual, is worth notice. Thus we have the participle and present in John v. 44. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβανόντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε for ζητοῦντες.

244. וַיִּחַר *that (his anger) is kindled*, 3 p. pres. apoc. חָרָה. This verb is often followed by ל or ב with the affix of the person angry, אָר being implied or expressed, as ch. iv. 5. וַיִּחַר לְקַיִן, see xliv. 18. Sometimes by בְּעֵינַי as xxxi. 35. On the construction of this verb, see (242, 3).

245. אָפוּ *his anger*. אָר for אָנַף (82.) *the nose, anger*. אָנַף *to breathe*. אַפַּיִם ch. xlii. 7. dual, *faces*. אַפָּיו xlvi. 12.

246. בֵּית הַקֶּהָר. This phrase only occurs in the history of Joseph. It is evident from the context, that it means *a prison*, but the origin of it is uncertain. By some קֶהָר is supposed to be an Egyptian word. See 303. Others think the expression equivalent to *domus rotunditatis* or *munimentum*. The LXX. have ἐν τῷ ὀχυρῶματι.

247. מְקוֹם (the) *place*, n. m. constr. from מָקוֹם. קוֹם 57. The sentence that follows here stands for the qualifying noun (236, 5). Notwithstanding it is in construction, the distinctive accent is used. See ch. xl. 3. and (259, 14).

248. אֲסוּרֵי (the) *prisoners*. אָסַר *to bind*. The circle informs us that the Kěrí or various reading is אֲסִירֵי from אָסִיר. The Chětív or reading in the text is from אָסוּר, which occurs ch. xl. 3. pl. אֲסִירִים ver. 5. 396.

249. וַיִּט *and he inclines*, by apocope and assimilation for וַיִּנְטָה, 3 p. pres. Hiph. נָטָה *to extend, to incline*, 532, 25.

250. חֶסֶד *kindness*, n. segolate, form 1. The verb עָשָׂה is often construed with this noun, see ch. xl. 14. whence Luke i. 72. ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, and elsewhere.

251. עָשִׂים *they were doing*, part. pl. עָשָׂה 28. i. e. *was done*, the active being used for the passive. The same idiom occurs Luke xvi. 9. ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς, i. e. *you may be received*, and elsewhere.

252. כֹּל . . . אֵין. This expresses a complete negative. Thus Ps. x. 4: אֵין אֱלֹהִים כֹּל-מַחְשַׁבֹתָיו *God is in none of his thoughts*, not, as in the English Version, *God is not in all his thoughts*. So in Eph. iv. 29. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, and elsewhere. On the grammatical principle of the negative see (231, 2. 251, 4).

CHAP. XL.

253. מַשְׁקֶה *one who makes to drink*. (The) *cupbearer*. Hiph. part. שָׁקָה *to drink*, in constr. In ver. 21. it is used to denote the office. Pl. מַשְׁקִים ver. 2.

254. הַאֲפֶה *the baker*, part. Kal אָפָה *to cook*. The previous word being in regimen did not take the article, 55.

255. יִקְצֹף *is angry*. קָצַף ch. xli. 10. construed with עַל.

256. שְׁנֵי *two*, constr. form of שְׁנַיִם ordinal. fem. שְׁתֵּים for שְׁנַתַּיִם, and contracted into שְׁתֵּים, see No. 7. (194, 2). With affix. שְׁנַיִהֶם ver. 5. *they two*. See 308.

257. מִשְׁמֶר *the custody*. מִשְׁמֶר n. m. form 1. (169), properly *place of custody*, Heemanti nouns beginning with מ having frequently this sense. שְׁמֶר 85. מִשְׁמֶרְכֶם with affix. ch. xlii. 19.

On the accentuation of this passage see 247.

258. נֶשֶׁם . . . אֲשֶׁר 49. 197. The mode of expressing *where*. In like manner בִּי . . . אֲשֶׁר ver. 38. *in whom*, which is imitated in the New Test. 1 Pet. ii. 24. οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰαθῆτε. See ch. xlii. 38. xliii. 5. xlv. 16. So אֲתִי . . . אֲשֶׁר xlv. 4. The construction is explained (229, 14).

259. לַיְלָה *night*, same as לַיִל, having ה paragogic, and preserving the accent in the original syllable (184, 7).

260. בְּפִתְרוֹן *according to (the) interpretation, i. e. according to the event*. “Unâ nocte somniant, sed diversæ sententiæ somnia.” Dathe. On this form of noun, which is considered intensitive, see (176.) 289. 387. 425. The root is פָּתַר *to explain*, used only of dreams, ch. xl. 22. pl. פִּתְרוֹנִים ver. 8. פָּתַר part. ver. 8. the *ὀνειροκρίτης* of the Greeks. פָּתַר n. *interpretation*, ver. 16. פָּתַר inf. ch. xli. 15. יִפְתָּר before *Makkâph*, xli. 12.

261. בֹּקֶר *morning*. Segolate v. (161.) 486.

262. זַעֲבִים *sad*, m. pl. part. זָעַק, see ver. 7.

263. מִדְּוַע *why*, supposed to be compounded of מָה and דָּוַע for יָדַע *knowledge* (82.) q. d. “quæ est scientia sive mens et ratio.”

264. פְּנֵיכֶם *your faces*. פָּנִים in pl. m. *the parts*

of a thing that are obvious, the countenance, from פָּנָה to turn, in constr. פָּנָי ch. xli. 56. with לְפָנַי before, v. 9. from which is derived the word ἐνώπιον, so frequent in the New Testament. מִלְפָּנָי xli. 46. from before. מִפָּנָי xli. 31. on account of. לְפָנָיו before him, xlv. 28. With affix פָּנִי xliii. 3.

265. חַיּוֹם this day, ch. xli. 9. See 336.

266. גֶּפֶן a vine, n. segolate i.

267. שְׁלֹשָׁה a triad, i. e. three, f. sing. (194, 2.) in apposition (238.) with the noun pl. masc. (238, 3). We have the constr. form שְׁלֹשֶׁת in ver. 12. שְׁלִישִׁי the ordinal, the third, ch. xlii. 18. שְׁלֹשִׁים thirty, xli. 46. The difference of construction may be noticed יָמִים שְׁלֹשֶׁת three days. שְׁלֹשֶׁת הַפִּלִּים the three baskets, ver. 18. שְׁלֹשִׁים 1. 23. the third generation.

268. שָׁרְיִים branches. שָׁרִיג an augmented n. of form III. (162.), and having (ר) immutable, the branch of the vine, from שָׁרַג to entwine, from the nature of the tendrils.

269 כְּפָרַחַת as one that was budding, part. f. for פָּרַחַת (205.), in consequence of the guttural, with פָּ 133. from פָּרַח to germinate.

270. עָלָה came forth, 3. p. pret. fem. עָלָה 163. from this sense of the verb we have עָלָה a leaf.

271. נִצָּה its fruit or blossom. נָץ n. defective from נָצַץ to shine, to blossom. "Vulgo flos, sed obstat series orationis tam Gen. xl. 12, quam Hiob. 15. 33. Jes. 18. 5." Simonis. "Magis est quam

פָּרַח, id enim est flos. וְזֶה autem, id quod flore discusso subnascitur, in vite est gemma, quæ proprie dicitur בָּקָר.” Rosenmüller.

272. הַבְּשִׁילוֹ *make ripe, i. e. produced ripe (grapes).* 3 p. pret. pl. *Hiph.* בָּשַׁל *to be cooked or to ripen.*

273. אֲשָׁכְלוֹתֶיהָ *the clusters of it.* אֲשָׁכָל n. m. form II. (166), see Num. xiii. 23, 24. “nomen generale, ut vitium, cypri, sive palmæ,” by some derived from שָׁכַל 420. by allusion to the dropping off of the berries after drought.

274. עֲנָבִים *grapes, s. עֵנֵב* often used to limit the foregoing word. In ch. xlix. 11. we have דַּם-עֲנָבִים *blood of grapes, i. e. wine.*

275. כּוֹס (the) *cup.* Simonis places it under כֶּסֶה 155.

276. וְאֶשְׁחַט *and I press out.* שָׁחַט only occurs here. Some critics give it the sense of *jugulo*, and assert that *jugulare vinum* is a common Orientalism for *to mix*. “Videtur tum moris fuisse, ut uvæ recentes in calicem regum exprimerentur. Ægyptii enim ante Psammetichi regis ætatem neque ipsi biberunt vinum, neque Diis libarunt, docti a sacerdotibus vino inesse pestiferi aliquid.” Rosenmüller.

277. כַּף (the) *hand, n. f.* from כָּפַף *to bend.* It signifies curvature or surface in general, and is applied to the palm of the hand, and sole of the foot by ellipsis of יָד or רֶגֶל.

278. רֹאשׁ *thy head*. רֹאשׁ for רֹאשׁ pl. ראשים (79. 160, 3), whence ראשית ch. xlix. 4. *beginning*, (150, 5.) for ראשית. הָרִאשׁוֹן *the former*, ver. 13. pl. ראשנות ch. xli. 20.

279. כֹּהֵן *thy office*. כֹּהֵן m. *a station, appointment*. כִּנֵּן *to appoint*.

280. בְּמִשְׁפָּט *according to the manner*, for בְּהַמְשָׁפֵט 13. מִשְׁפָּט n. m. from שָׁפַט *to judge*, form i. (169.) *the place of judgement, or judgement itself*. Also *custom, habitual method*.

281. זָכַרְתִּי *remember me*, 2 p. pret. זָכַר ver. 23. the affix having epenthetic Nun (222, 2.), and excluding the final vowel of the word (223, 7). On the use of the pret. for imperative, see (246, 2.), so וַעֲשִׂיתָ *and do*.

זָכַרְתִּי *mention me*. זָכַר ch. xlii. 9. מְזַכֵּר xli. 9. part. *Hiph*.

282. יֵטֵב *it is (shall be) well*. 3 p. pres. יָטַב 86. 285.

283. עִמָּרִי *with me*. עִמָּר particle used only with affix of first person.

284. גָּנַב גָּנַבְתִּי *I was indeed stolen*. κλοπῇ ἐκλάπην, LXX. Inf. *Pūhál* or passive verbal noun and 2 p. pret. גָּנַב, see 64. (234).

285. טוֹב *good*, f. טוֹבָה ch. xliv. 4, also verb *to be good*, see 282. טוֹבָה f. pl. xli. 5. טוֹב n. s. *the good*, xlv. 18. Hence מִיֵּטֵב *that which is good*, in constr. xlvii. 6.

286. אָף *also*, "Proprie accumulatonem, acces-

sionem, inclusionem, sive inclusum quid significat. אָפּקל inclusit." Simonis.

287. סָל a basket, pl. in constr. סָלִי. סָלִי to lift up.

288. הָרִי a relative noun; (174.) 235. It means "full of holes," as in the margin of the English Version. "Canistra foraminosi operis a דּוֹר foramen." Michaelis. Other critics render it *whiteness*, from הוֹר which occurs in this sense, Esther i. 6. The difference of signification in this and many other instances was probably marked by a different pronunciation of the guttural, when the language was spoken, (11. 12.) 291.

289. הָעֲלִיוֹן the topmost, n. m. intens. form 260. from עָלָה 163. a word often used κατ' ἑξοχὴν of the Deity, and rendered *Most High*.

290. הָעוֹף the birds, n. s. taken collectively. עוֹף to fly.

291. וַיַּעַן and answers, 3. p. pres. apocop. עָנָה to answer, full form יַעֲנֶה ch. xli. 16. where it is construed with אֶת, and means to bestow in answer.

עָנָה infin. ch. xlv. 3. It also signifies to suffer, see No. 288.; whence עָנִי affliction, with affix. עָנִי xli. 52. The construction וַיַּעַן . . . וַיֹּאמֶר has given rise to the frequent use of ἀποκρίνομαι in the New Testament, as Luke vi. 3. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

292. וְתָלָה and hangs, i. e. will hang, (246).

293. עֵץ a tree, n. m. wood, a cross. ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου, Gal. iii. 13.

294. הִלָּדָה (of Pharaoh's) *being born, or birth day*, a form of inf. *Hoph.* יִלָּד 2. 168. Upon the usage of אֵת see (241, 9, 10). יִלָּד pres. 3. p. ch. xli. 50.

295. מִשְׁתָּה *a feast*. שָׁתָה *to drink*. יִשְׁתֵּי 3. p. pres. ch. xliii. 34. Mark vi. 21. καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, κ. τ. λ.

296. יִשְׁכַּחְהוּ *but forgets him*. נִשְׁכַּח שָׁכָה ch. xli. 30. 1. p. pl. pres. *for he forgot*

CHAP. XLI.

297. מִמָּקַץ *from, i. e. after the end*, 25. קָץ n. *middle* defective קָצַץ *to cut*.

298. שְׁנַתַּיִם *two years*, 8. יָמִים is added by *pleonasm* to denote *two full years*. So חֹדֶשׁ יָמִים *a full month*, ch. xxix. 14. The two words are in immediate apposition, (232, 3. 233.). *year*

299. עֹמֵד *standing*, part. עָמַד ch. xlv. 1. תַּעֲמִידָה 2 p. pl. pres. f. בָּעֲמָדוֹ xli. 46. *in his standing*, infin. (117, 2). וַיַּעֲמִידָהּ xlvii. 7. *Hiph.* with affix. *Dāgēsh* inscribed.

300. יָאֵר *river*, an Egyptian word, applied generally to the Nile. It is sometimes found without the infinite article, (233, 13). *only*

301. פָּרוֹת *cows*. פָּר m. פָּרָה f. *paroth*

302. בְּרִיאַת *fat*, f. pl. בְּרִיאַ.

303. אָחוּ an Egyptian word denoting *every thing growing in a marsh*. It may be remarked that

the occurrence of those Egyptian words supplies an argument in favor of the authenticity of the book of Genesis, in the same manner as the Latinisms of the New Testament do in behalf of it.

304. רִקְרוֹר *thin*, pl. דָּק. דָּקָה *to be comminuted*, *thin*, 327. 329.

305. שֹׁפָה in constr. שִׁפְתָּה n. f. *brink, an extremity of any thing*.

306. יִיקֶץ *awakes*, 3. p. pres. יָקָץ 86. אִיקֶץ in pause, 1. p. ver. 21.

307. יִישָׁן *sleeps*, 3. p. pres. יָשָׁן 86. in pause.

308. שְׁנִייתָ *a second (time)*, ordinal f. (194, 2.) 256. by ellipsis of פָּעַם. שְׁנִי m. ch. xli. 52.

309. שְׁבָלִים *ears of corn*, pl. m. from s. f. שְׁבֶלֶת (149). In ver. 23. it is construed with a feminine adj. though the masculine affix is used with respect to it in the same; the same variety occurs in ver. 27. See (228. 233, 5, &c).

310. קִנְיָה *a stalk or reed*.

311. וַיִּשְׁדּוּקָתָהּ *and eaten up*, part. pass. pl. שָׁדָרָה, see 14. 215.

312. קָדִים *the east wind*. קָדָם *the east*, from קָדָם *to be before*. Hence Cadmus, *an eastern man*.

313. צִמְחֹתָ *were growing up*. צָמַח *to germinate, to flower*.

314. תִּבְלַעְנָה *swallow up*, 2. p. pres. בָּלַע. תִּבְלַעַן ver. 24. the same.

315. מָלֵא *full*, f. pl. מְלֵאוֹת. also a verb *to be*

full; whence מִלֵּא ch. xlii. 25. 3. p. pres. *Pihél, they fill.* מִלֵּא imp. xliv. 1. 549.

316. וַתִּפְּעַם *that (his spirit) was troubled.* ἐταράχθη. LXX. 3. p. pres. *Niph.* with accent drawn back on account of ו (125). פִּעַם is not used in *Kal*, “*plenus fuit, in specie curis, irâ, &c.*” Simonis.

317. רוּחוֹ *his spirit*, from רוּחַ ver. 38. n. with furtive *Pathákh.* 49.

318. חֲרָטְמִי pl. of חֲרָטִים *a diviner*, a word of uncertain origin, ἐξηγητὰς, LXX. “*hieroglyphicæ et eruditionis universæ apud Ægyptios peritus,*” Mill quoted by Simonis. The word occurs also in Daniel.

319. חֲכָמֵיהָ *wise men of it.* חָכֶם n. m. ver. 33. *wise.*

320. אוֹתָם *them*, 32, viz. *his dreams*, though the singular had preceded it.

321. כֵּן *so, thus*, (182, 2). כֵּן before *Makkáph*, ch. xliv. 10. Originally a verbal from כָּן 337, meaning *right*; whence בָּנִים xlii. 11. *upright men.* עַל כֵּן ch. xlii. 21. See (252, 3).

322. The *Hiphil* הִשִּׁיב, see 93. may either refer to Pharaoh, or to Joseph. In the latter case it must mean by a bold figure of speech, *declared that I should return.* See (165, 6).

323. וַיָּרֻצְהוּ *and they bring him hastily.* יָרַץ *Hiph.* from רוּץ *to run.* We have here short *Khīrik* and *Dāgēsh* for long *Khīrik*.

324. יִגְלַח *he shaves*, 3. p. pres. *Pihél*. גָּלַח does not occur in *Kal*.

325. יַחֲלֶה *he changes*. חָלַף *to come behind*, in *Pihél*, *to change*, or *make to succeed*. חֲלִיפָה ch. xlv. 22. *a change of garment*.

326. בְּלִעְדִּי *without me*, a particle compounded of בֹּל a negative, עֲדִים pl. in constr. of עָד, and affix, “q. d. defectus processionum ad,” Simonis. בְּלִעְדִּי ch. xli. 44.

327. דַּלּוֹת same as דַּקּוֹת *thin*. דָּל from דָּלַל *to be exhausted*, 304. 329.

328. מְאֹד *greatly, very*, n. of intensity, used as a particle. It is imitated in the New Test. by σφόδρα, Matt. ii. 10. ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, see below, ver. 32.

329. רַקּוֹת *tender, thin*. רַקָּה *to be delicate*, 304. 327. The singular רַק is taken as an adverb *only*, ver. 40.

330. בְּתַחֲלָה *in the beginning*, 13. תַּחֲלָה n. f. form iv. (171.) from חָלַל *to pierce, to loose*. *Pihél to profane*. *Hiph. to begin*, whence חָלַלְתָּ *thou profanest*, ch. xlix. 4. תַּחֲלִינָה *they began*, xli. 54. 2. pl. f. pres. *Hiph. החל* xlv. 12. construed with ל. From this verb is derived חָלַל *profane*, and with ה paragog. חָלַלְתָּ, a word expressive of indignant abhorrence, xlv. 7., “in profanum sit, nefas.” Simonis. μὴ γέ- νοιτο. LXX. construed with ל of the person, and מ of the thing. See (255).

331. צָנִיחַ this word is only found in this passage, and is of doubtful meaning, *thin, dry*, “*quales in lapidoso solo aut petrâ rarâ humo tectâ nasci solent.*” Michaelis in Simonis lex.

332. רָעַב *hunger, famine.* The intens. form רָעֲבֹן occurs ch. xlii. 19. רָעַב *to be hungry*, whence תִּרְעַב xli. 53. 3. p. f. pres.

333. וְכָלָה *and shall consume, make an end*, ch. xliv. 12. 292. *Pihél* from כָּלָה *to be completed*, (162, 7). תִּכְלֶינָה ver. 53. כָּלָה ch. xliii. 2. with ל. וַיִּכַּל apoc. pres. xlix. 33.

334. כָּבֵד *it shall be heavy*, adj. and verb. ch. xliii. 1, used of *dulness of vision*, xlviii. 10.; of *multitude*, l. 9. Hence comes כְּבוֹד *glory*, xlv. 13. xlix. 6. By the same association βάρος has a similar signification in the New Testament, as is probably the case 1 Thess. xi. 6. δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι. See Schleusner, in. v.

335. הִשְׁנֹת *the being repeated.* Inf. Niph. שִׁנָּה *to change.* Hence מְשִׁנָּה n. m. *repetition*, used as an adj. *double.* הַמְשִׁנָּה ch. xli. 43. *the second.*

336. פַּעַמִּים *two times*, dual in pause. פָּעַם *a foot or step.* הַפָּעַם *this time*, ch. xlvi. 30. See 265.

337. נָכוֹן *is established*, Niph. 3. p. pret. for נִכְוֶן (215. 2.) from כָּוֵן not used in *Kal.* יִכְיֶי xliii. 25.

338. מְהֵרָה *(is) making haste.* *Pihél* מָהָר *to hasten*, (162. 9.) construed with ל. יִמָּהָר ch. xliii. 30. מִהֲרֵי xlv. 9. *Dāgēsh* being omitted.

339. נָבוֹן *intelligent*. Part. Niph. from בָּן or בִּין originally to *separate*, metaph. to *understand*, 407.

340. וַיִּשִׁיתָהוּ *and place him*. יָשַׁת ch. xlv. 4. pres. from שָׁת or שִׁית (215, 11). יָשַׁת xlviii. 14. with ו.

341. חָמַשׁ *divide into fifths*, verb derived from the cardinal חָמֵשׁ *five*, ch. xliii. 34. f. חֲמִשָּׁה xlvii. 2. Hence חֲמִישִׁית xlvii. 24. *a fifth*. חֲמֵשׁ *a division into five*, xlvii. 26.

342. קָבַץ *to collect*. חָקַבְצִי ch. xlix. 2. Niph. imp. 2. p. pl.

343. צָבַר *to store up*.

344. בָּר *corn*, “frumentum a paleâ separatum et purgatum.” Simonis. בָּרַךְ *to cleanse*.

345. תַּחַת *under, in lieu of*, ch. xlv. 33. “proprie stratio et quasi inferioritas, locus inferior et substratus.” תַּתְּחַת 1. 19.

346. בָּעָרִים *in the cities*. ב with (·) the vowel of the article, (193, 11.) 13. עָרִים from sing. עִיר ch. xli. 48. for עִירִים (79). See (159, 2).

347. תִּבְרַת *is, i. e. shall be destroyed*. בָּרַת *to cut*, 2. p. pres. f. Niph.

348. כְּמוֹךָ *like thee*. כְּמוֹ and כְּמוֹ for כּ as, 133. with the affix. Simonis says “proprie nomen est, speciem, instar, significans, ut כְּמוֹנִי secundum speciem, i. e. instar mei, ch. xlv. 15.

349. פִּיךָ *thy mouth*. פִּי m. constr. for פִּיהָ, see (159, 2.) *a mouth*. פִּי ch. xlv. 12. *my mouth*.

בְּפִי xlii. 27. לְפִי xlvii. 13. עַל פִּי xliii. 7. *according to*, xlv. 21. *according to the saying*.

350. יִשָּׁק *shall depend*, or *dispose* (their affairs). pres. by assimilation from נִשָּׁק, generally *to unite*, then *to arrange*, *dispose* a thing, or one's self, in particular *to arm*, *to kiss*. יִנָּשֶׁק ch. xlv. 15. xlix. 1.

351. כִּסֵּא *a throne*, derived either from כָּסָה 155, in which case it will mean *a covered seat*, or put for כִּרְסָא (in which form it appears in the cognate dialects), the excluded letter being represented by *Dā-gésh*, (162).

352. וַיִּסֶּר *and he takes off*. *Hiph.* pres. סִיר *to recede*, for יִסֶּר, in consequence of final *Résh*, (215, 10). הִסִּיר ch. xlviii. 17. inf. יִסֵּר xlix. 10.

353. טַבָּעָתוֹ *his ring*. טָבַע *to be immersed*. טַבְּעָה n. f. “annulus obsignatorius, q. d. immersio, quod mergatur in lutum sigillare.” Simonis. “An-nulus regius omnibus temporibus apud Orientales signum regiæ potestatis fuit.” Rosenmüller.

354. וַיִּלְבֹּשׁ *and makes him put on*. *Hiph.* from לָבַשׁ *to clothe*. לְבוֹשׁ *clothing*, ch. xlix. 11.

355. יָשָׁשׁ *fine linen*. “Orta e voce Ægyptiacâ Shenseh, quæ byssum significat ex gossypio arbore vel frutice decerptam.” Rosenmüller. ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην. LXX. Thus, Luke xvi. 19. ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον.

356. רַבִּיד *a neck chain*, here in constr.

357. זָהָב *gold*. On the use of the definite article see (233, 11. 236, 4).

358. צוֹאֵר *the neck*. צִיָּאֲרִי ch. xlv. 14. pl. in constr.

359. וַיִּרְכֹּב *and makes to ride*. Hiph. רָכַב construed with עַל or בְּ. Hence רָכַבְו ch. xlix. 17. *his rider*, part. with affix. מִרְכָּבַת מִרְכָּבָה xlv. 29. *a chariot*. See Esth. vi. 11, where we read that the same honor was paid to Mordecai.

360. אֶבְרָךְ probably an Egyptian word. The two interpretations most commonly adopted are *bow the knee*, or, *adorned by the king*.

361. וְנָתַן *and he puts*, infinitive absolute, see No. 206. The Samaritan has וְנָתַן. “Potest lectio recepta defendi ex idiotismo, quo verbum finitum cum infinitivo constructum sæpe solet omitti. Plena constructio extat, Numb. xxi. 2. וְנָתַן תַּתֵּן.” Dathe. “Whenever the infinitive absolute stands alone, and is used in a definite sense, the expression is elliptical, the definite verb being omitted, which would complete the phrase.” M. Stuart’s Gram. §. 212.

362. רֶגֶל *the foot*, n. segol. 1. form. רִגְלֵיהֶם ch. xliii. 24. רִגְלָיו ch. xlix. 10.

363. שֵׁם *the name*, n. m. “signum eminens, nota distinguens, titulus.” Simonis. שָׁמָּה *to be high*.

364. כֹּהֵן *priest*. כָּהֵן in Pihél, *to act as a priest*.

365. בֶּן-שָׁלֹשִׁים שָׁנָה *thirty years old*, 5. 267, 8. This is the usual way of expressing age, and is adopted also when animals are spoken of, see Exod. xii. 5.

366. וַתַּעֲשֶׂ and *brings forth*, 28. Hence the use of ποιέω in the New Testament, as in Matt. vii. 17. οὕτω πάν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ. Luke xiii. 9. καὶ μὲν ποιήσῃ κάρπον, and elsewhere.

367. לְקַמְצִים *by handfuls*. δράγματα, LXX. קִמְצָא *to collect into the hand*. קִמְצָא *the fist*.

368. סְבִיבֵתֶיהָ *around it, the suburbs of it*, f. pl. from סָבַב *a circuit with affix*. סָבַב 59.

369. חֹל *sand*.

370. יָם *the sea*, n. defective.

371. הַרְבֵּה *much*, a form of infin. Hiph. from רָבָה *to be great*, 462. “*Multiplicari, multiplicatio, et adverbialiter multum, valde.*” Simonis.

372. הָרַל *he ceased*, taken impersonally, 23.

373. יִלְדֵּי 294. The apparent nominative בָּנִים שָׁנִי is here taken collectively in apposition with the real nominative implied, and has therefore only a logical agreement with the verb, (228. 229). See v. 57.

374. בְּכוֹר *the first born*. בְּכֹרָה *primogeniture*, n. f. ch. xliii. 33.

375. מְנַשֶּׂה Manasseh, part. Pihél נָשָׂה *to forget*, whence נִשְׁנִי *hath caused me to forget*, for נִשְׁנִי 3 pret. with affix. (225.) or infinitive by ellipsis, 361.

376. עֹמֶל *labor, sorrow*, n. m.

377. אֶפְרַיִם Ephraim, (ַ) for (-) in pause. פָּרָה *to bear fruit*. הִפְרֵנִי 3 p. pret. Hiph. *hath made me fruitful*. יִפְרֵי ch. xlvii. 27. מִפְרֵי xlviii. 4. Hiph. part. with affix.

378. צָעַק *to cry out*, pres. יִצְעַק.

379. הָעָם *the people*, ה with (ר) (193, 9). עָם n. defective, 218. for עַמָּם (83).

380. פָּתַח *to open*. יִפְתָּח ch. xlii. 27. 3 p. s. pres. Hence פֶּתַח *an opening*, or *door*, xliii. 19. by the idiom of the language *at the door* (233.), as בֵּית xlv. 16. *in the house*; a similar construction occurs xlii. 25. xlv. 1.

381. שָׁבַר commonly *to break*. Here, *to sell corn*, a signification which it draws from שָׁבַר *corn*, ch. xlii. 1, whence שִׁבְרָם xlii. 27.; also *to buy corn*. לִשְׁבֹּר ver. 57. שִׁבְרִי xlii. 2. imp. נִשְׁבְּרָה xliii. 4. 1 pl. pres. הַמְשַׁבֵּיר xlii. 6. *the person who sells corn*, part. *Hiph*.

382. וַיַּחֲזֶק *and is strong*. חָזַק ver. 57. originally *to bind*, *to strengthen*, and *to be strong*, 3 p. pres.

הִתְחַזֵּק *he strengthened himself*, 3 p. pret. *Hithp*. ch. xlviii. 2.

CHAP. XLII.

383. וְנָחִיָּה *and we live, that we may*, 1 p. pl. pres. חָיָה 121. חָיִי ch. xlv. 27. apoc. pres. חַיִּי xlii. 18. *and live*, i. e. *ye shall live*, imperat. 2. p. pl. חַיִּיתָנוּ *thou hast kept us alive*, xlvii. 25. 2 p. pret. *Hiph*. חַיִּיתָ xlv. 7. inf. Hence also חַיִּים n. pl. *life*, xlvii. 8. חַיִּי xlvii. 25. חַי adj. *alive*, xliii. 7. in pause חַי xliii. 27.; also *life*, used by ellipsis of חַי in adjuration as in xlii. 15. *by the life of Pharaoh*, where it is in

constr. Before the word יְרֹחַ it is always pointed חַי. *מַחִיָּה* xlv. 5. n. f. *food, preservation of life*.

384. בְּנִימִין *Benjamin, son of right hand*, 5. יָמִין *the right hand*, ch. xlviii. 13.

385. פֶּן *lest perhaps*, for its derivation see (252, 5).

386. יִקְרָאֵנוּ *happen to him*. קָרָא is here used, as is frequently the case, for קָרָה, see (216, 4.), so ch. xlix. 1, xlii. 29, where it is construed with אֵת; מִקְרָאָהוּ ver. 38. and לִמְקָרָאת xlv. 29. for לִקְרָאת. See 418.

387. אֶסֶן *a great calamity*, n. intens. 260. The root אָסַה is not found in Hebrew.

388. כְּנָעַן *Canaan*, with (ך) in pause.

389. שֵׁלִיט *Lord*, augmented noun, form III. (162, 11.) from שָׁלַט *to be powerful*; whence *Sultan*.

390. קָשׁוֹת *hard things*, קָשָׁה adj. Verb of same form *to be hard*. קָשְׁתָּה ch. xlix. 7. 3 p. pret. f.

391. מְרַגְּלִים *spies*, part. *Pihél*. רָגַל from רָגַל 262. *to move the foot, to explore*, in a bad sense; *to calumniate*.

392. עֲרוֹת *nakedness*, n. f. constr. עָרָה from עָרָה *to be naked*, the last radical assuming its original form ו, (216, 9).

393. הַקָּטָן *the youngest*. קָטָן adj. *small*, also קָטַן ch. xlv. 20.

394. תִּבְהֶנּוּ *ye are (shall be) proved*. 2 p. pl. *Niph*. בָּהֵן *to prove*. The (· ·) used in pause for (·) (127, 4). יִבְהֶנּוּ ver. 16.

395. הֵנָּה *hither*. עַד הֵנָּה ch. xlv. 28. *up to this time*. On the construction of this passage see (378, 9).

396. הֵאָסְרוּ *be bound*. Niph. imp. 2 p. pl. אָסַר

348. with (·) because of א. וַיֵּאָסֶר ch. xlvi. 29. pres. used of yoking horses in a chariot. אָסַרְי xlix. 11. *binding*, part. with י paragog. יֵאָסֶר ver. 19. pres. Niph.

The accent *Mūnakh* is here used for the euphonic (138), in the 3d place, (134, 2).

397. הֲאֵמֶת *whether truth*, 176. from אָמֵן 400. comes אֱמֶת, and by contraction אֵמֶת n. *truth*, (82).

398. וַיֵּאָסֶף *and he puts (them) all*. אָסַף *to collect*. הֵאָסְפוּ ch. xlix. 1. imp. Niph.

399. יִרָא *one that fears*. Also verb of same form, whence וַיִּירָא ver. 35. 3 p. pl. pres. in pause. תִּירָא ch. xlvi. 3. 2 p. s. תִּירָאוּ xliii. 23. construed with מ xlv. 3.

400. יֵאָמֵן *shall be established*, Niph. 3 p. pl. pres. אָמֵן in its first sense *to be firm*, then *to be true*, also *to nourish*. In Hiph. *to believe*. הֵאָמִין 3 p. pret. ch. xlv. 26. (208, 2.) 476.

401. אֲבָל *truly*, particle.

402. אָשָׁם *guilty*, n.

403. צָרָה *affliction*. צָר *to compress, afflict*, with נָפַשׁ, see 127. 419. So Matt. ch. xxvi. 38. περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ὡς θανάτου.

404. בְּהִתְחַנֵּנוּ *in his seeking favor*, i. e. *when he was*, Hithp. 202. “Continuo et enixe ad misericordiam commovere conatus est, deprecatus est.” Si-

monis. יִחַנֶּה ch. xliii. 29. *be gracious unto thee*, for יִחַנֶּה by a transposition of points, though Schultens considers it as present *Hoph.* from הִנָּה *to incline*, *be inclined unto thee*.

405. נִדְרָשׁ *is required*. דָּרַשׁ *to seek*, *Niph.*

406. מְלִיץ *an interpreter*, *Hiph.* part. of לִיצַּח *to speak a foreign tongue, to mock*.

407. בֵּינֵתָם *between them*. בֵּין a noun denoting *distinction*, 339. in constr. On its use see (251, 14). מִבֵּין ch. xlix. 10. *from between*. We have here its pl. used as a particle. The dual also occurs, as 1 Sam. xvii. 4. אִישׁ הַבָּנִים *a champion, or man between the two parties*.

408. וַיִּצַּו *and he orders*. צִוָּה does not occur in *Kal*. apocopated pres. לִצְוֹת ch. xlix. 32. infin. with ל. יִצְוֶה 1. 16. 3. p. pl. where it is construed with אֶל *they deputed or commissioned one*. צִוִּיתָה xlv. 19. *Pūhāl*.

409. בָּלִיהֶם *their sacks*. בָּלִי pl. בָּלִים from בָּלָה 333. “quicquid usu quotidiano consumitur et attritur,” *furniture, vessels in general, a garment, warlike instrument*, as ch. xlix. 5.

410. צֹדָה *food, viaticum*, properly that which is caught in hunting. צָוַד *to hunt*.

411. לְדֶרֶךְ *for the way*, הֵ being excluded, 13. דֶּרֶךְ n. segolate. בִּדְרֶךְ ver. 33.

412. חֲמֹר *an ass*, n. f. see (142, 3.) note. Ver. 27. לַחֲמֹרֵיהֶם ch. xliii. 24.

413. מִסְכָּוָא *fodder*, n. derived from סָכַף in the sense of סָפַה *to consume*. See 386.

414. מִלֵּון *an inn, or place of lodging*, לֵן *to sojourn*. The LXX. have οὐ κατέλυσαν. Luke ii. 7. διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. See 13. 411.

415. אֶמְתַּחַת *a sack*, n. from מָתַח *to extend*, augmented by א (166.) “continuitatis et firmæ consistentiæ indice.” Simonis.

416. לִבָּם *their heart*. לֵב n. defective for לִבָּב, which also occurs. לָבוּ ch. xlv. 26. (83). The phrase לֵב דִּבֶּר עַל לֵב l. 21. means *to comfort*. It occurs Isaiah xl. 1.

417. וַיִּחַרְדּוּ *and they tremble*. חָרַד 3 p. pres. pl. (112, 2).

418. הַקְּרוֹת *the things that happen*, part. f. pl. קָרָה *to meet, to happen*, 386. וַיִּקְרְהוּ ch. xlv. 29.

419. צִרְוֹר *a purse, or bag*, n. m. צָרָר same as צִוֵּר 403. “*The bag of his silver, for his bag of silver*, (236, 8). pl. צִרְרוֹת (149).

420. שָׁבַלְתֶּם *ye have deprived*, 2 p. Pihél שָׁבַל or שָׁבַל *to be deprived*, whence the two forms, ch. xliii. 14.

421. עָלַי 65. The emphasis is not marked in the English Version. Against *me* are all these things. LXX. ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα πάντα.

422. לְבַדּוֹ *alone, by himself*, a particle compounded of לְ, בָדַד n. denoting *separation*, from בָּדַד *to be separate*, and the affix: so לְבָדָם ch. xliii. 32. xlvii. 26.

423. נִשְׁאַר *is left*. שָׁאַר *to survive*, Niph. pret. whence נִשְׁאַרִית ch. xlv. 7. *a remnant*, n. f. See (144, 2).

424. שֵׁיבִי *my grey hairs*. שֵׁיבָה *greyness*, n. f. שׁוּב *to be grey*.

425. יָגוֹן *great sorrow*, n. intens. יָגַה *to be grieved*, 260.

CHAP. XLIII.

426. שָׁבוּ שִׁבְרוּ *return, buy*, i. e. *go again and buy*, 165. 381. On this idiom see (234, 4.), ch. xlv. 4.

427. מְעַט *a little, smallness, few*, from מָעַט *to be small*, see ch. xlvii. 9.

428. עֹד in Hiph. *to testify*, construed with ב, does not occur in Kal. On this idiom see 64. and ver. 7.

429. בְּלֹתִי *except*, particle formed by the addition of י paragog. to the segolate n. בָּלַת *cutting off, separation*, followed by אִם ch. xlvii. 18. See (251, 10).

430. הִרְעַתֶּם *did ye act ill*, Hiph. רָע 21. (215, 10). הִרְעָה ch. xlviii. 17. is formed as from יָרַע in the same sense, *it was evil*. See (216, 3).

431. טַפֵּינוּ *our little ones*. טַף *a little child*. Root טָפַף not found in Hebrew, (83.) see (150).

432. אֶעֱרֹבָנוּ *is usually rendered will be surety for him*. עָרַב *is to mix, to trade, to undertake for another*, whence ἀρράβων in the New Test. Some give to it the sense *to bring down*, here and xlv. 32. LXX. ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν.

433. נָצַג not used in *Kal*. In *Hiph.* to place. נִצְּגִים ch. xlvii. 2.

434. לֹא־לֵא unless, a compound particle from לֵא if, perhaps, ch. l. 15, and לֵא for לֹא not.

435. מָרַה not used in *Kal*, from which is formed the species הִתְמַרְמַר to delay (197.), with the first radical doubled. The point in the ה called *Mappík* (53) shews that it is radical, 460. 512.

There is an aposiopesis here, as in Luke xiii. 9. καὶ μέν ποιήσῃ καρπόν.

436. שָׁבְנוּ 93. The force of the preterite here should be noticed. *We should have returned*, see (248).

437. זָמְרָה a song, n. f. *that which is celebrated in song*, from זָמַר to prune, to modulate, whence מְזֹמֶר a psalm.

438. מָנָה an oblation or gift. The Root מָנָה to give is not found in Hebrew, but in Arabic.

439. דְּבַשׁ honey.

440. בִּטְנִים Pistachio nuts.

441. שָׁקַד the Almond, from שָׁקַד to be diligent, this tree being the first to put forth fruit, which derivation explains a remarkable instance of paronomasia in Jer. i. 11, 12.

442. אֹלִי perhaps.

443. מִשְׁגָּה an error, n. m. שָׁגָה to err.

444. יִשְׁרִי the Almighty, n. pl. (147, 6.) which is

variously derived. “Ex significatione radicis Arab. שָׁרַר quæ sensum habet roboris et eminentiæ.” Simonis.

445. רָחַם n. pl. רַחֲמִים *pity*, “proprie commotiones viscerum et uteri. τὰ σπλάγχνα.” Simonis. ver. 30. רַחֲמָיו *his bowels*. ch. xlix. 25. *the womb*. δὲν χάριν. LXX.

446. צַהֲרִים *mid-day*, a dual form from צָהַר *light*, “quod relationem habet ad duo diversa tempora.” Simonis. (145, 3).

447. גָּלַל *to roll*. *Hithp. to roll himself*. “Clericus metaphoram esse putat e luctâ deductam. Sensum LXX. ita expresserunt. τοῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν, eosque secutus Hieronymus, ut devolvat in nos calumniam.” Rosenmüller.

448. נָפַל *to fall*. *Hithp. to rush upon with violence*. וַיִּפֹּל ch. xlix. 17. present with ו. וַיִּפֹּל xlv. 14.

449. נִגַּשׁ *to approach*. יִגַּשׁ ch. xlvi. 14. *Hiph. pres.* גָּשׁוּ imp. xlv. 4. יִגַּשׁ 3 p. pres. in pause, xlv. 4.

450. בִּי אֶדְרִי. The same phrase occurs ch. xlv. 18. Exod. iv. 10, 13. The LXX. render it δεόμεθα Κύριε. Simonis considers בִּי as a particle of entreaty derived from the imperat. *Hiph.* דָּרַי of a verb *to pray*, and agreeing with εἶα, Marc. i. 24. and elsewhere. Many other interpretations are proposed, some taking it for the inseparable ב with the affix. Gesenius considers it to be contracted for בָּעִי *entreaty*. See (255. 2.) and the note upon it.

451. מִשְׁקָל *weight*, n. m. שָׁקַל *to weigh*.
452. מִטְמוֹן *hidden treasure*, n. m. טָמַן *to hide*.
453. רָחַץ *to wash*.
454. וַיִּקְדּוּ *they fix their eyes reverently on the ground*. 3. p. pres. pl. נִקְדּוּ.
455. כָּמַר not used in *Kal*. *Niph.* *to be warmed*.
456. חֲדָרָה *to the inner part of the house*. חָדַר
n. segol. 83.
457. יִתְאַפֵּק *strengthens himself*. אָפַק only occurs in *Hithp*.
458. תועֵבָה *an abomination*, n. f. תָּעַב in *Pihél* *to abominate*. Rosenmüller cites Herod. xi. 41. τῶν εἵνεκα οὗτ' ἀνὴρ Αἰγύπτιος οὔτε γυνή . . . μαχαίρῃ ἀνδρὸς Ἕλληνος χρήσεται, οὔδε κρέως καθαρῷ βοὸς διατετμημένου Ἑλληνικῇ μαχαίρῃ γεύσεται.
459. הַצֶּעִיר *the younger*. צָעִיר *little*. צָעַר *to be small*. צָעִירָה *minority*, n. f. see ch. xlviii. 14.
460. תִּמָּה *to be astonished*. 435.
461. רֵעַ *a friend*, n. m. אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ has the same force as אִישׁ אֶל-אֶחָיו ch. xlii. 28. *one with the other*.
462. וַתִּרְבַּ *and it was great*, pres. apoc. from רָבָה 371. יָרָבִי ch. xlvii. 27. הִרְבִּיתָהּ xlviii. 4. Herod. vi. 57. ἦν θυσίην τις δημοτελὴς ποιέηται, πρῶτους ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἵζειν τοὺς βασιλῆας, καὶ ἀπὸ τούτων πρῶτον ἄρχεσθαι διπλήσια νέμοντας ἑκατέρῳ τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτύμονεσι. Xenophon de Repub. Lac. 15. 4. mentions the same circumstance, and adds οὐκ ἵνα

διπλάσια καταφάγοιεν, ἄλλ' ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦδε τιμῆσαι ἔχοιεν εἴτινα βούλονται.

463. שָׂבַר *to drink plentifully*. Hence σίκερα, Luke i. 15. שָׂבַר *inebriating liquor*.

CHAP. XLIV.

464. גָּבַיעַ *a cup*, n. m.

465. אָזַר *shone*, pret. for אָזַר (215, 2). On the construction of ver. 4. see note on (241, 10).

466. רָדַף *to pursue*.

467. נִשַּׁג not used in *Kal*. *Hiph.* *to reach, to overtake*.

468. שָׁלַם *to be whole*, *Pihél* *to make whole, to perfect, to return, to compensate*, see 37.

469. נָחַשׁ *to dig*, 2, *to divine*, from נָחַשׁ *a serpent*, ch. xlix. 16, “nam multa exempla ὄφιομαντείας occurrunt apud veteres. Alii statuunt verba fodiendi etiam sensum habere hariolandi et explorandi.” Simonis. Κναθομαντείαν recentioribus adhuc temporibus in Ægypto notam fuisse patet.” Rosenmüller.

470. אוּ or, particle.

471. נָקִי and נָקִיא *guiltless*. נָקָה *to be pure*.

472. חָפַשׁ *to search*, *Pihél* same with intense signification.

473. עָמַס *to lade*.

474. נִצְטָרֵק *do we (shall we) justify ourselves*. *Hithp.* צָרַק *to be just*. The preformant letter ת being transposed with צ and changed into ט (89).

475. עֲוֹן *iniquity*. עָוָה *to be perverse*.

476. אֵזֶן *the ear*, dual אֵזִינִים with short (ַ) (58). Hence the verb in *Hiph.* הִאֲזִין 400. *to give ear, to listen*.

477. יָתַר not used in *Kal.* *Niph.* *to survive, to be left*. On its formation see (214, 3). *Hiph.* *to excel.* תוֹתַר ch. xlix. 4. 2 p. pres. see 556.

478. אָךְ *surely, particle*.

479. קָשַׁר *to bind*. קָשְׁרָה part. pass. f. On the force of this participle see (165, 19). The same phrase occurs 1 Sam. xviii. 1. In other words, *whom he loves as himself*.

CHAP. XLV.

480. בָּהֵל not used in *Kal.* *Niph.* *to be disturbed*.

481. עָצַב *to grieve*. יַתְעַצְבּוּ *Niph.* 2 p. pl. pres. with *Mūnakh* for *Métheg*, (138).

482. חָרַשׁ *ploughing*, n. m. חָרַשׁ *to plough, to fabricate*.

483. קָצִיר *harvest*, n. m. קָצַר *to cut, to mow*.

484. פְּלִיטָה *a refuge, an escape*, n. f. פָּלַט *to escape*. On the force of the particles in ver. 8. see (251, 10).

485. כֹּה *thus*, a particle of similitude, place, or time.

486. בָּקָר *cattle*, n. m. “quod terram aratro

findat." Simonis. who supposes the primary signification of בָּקַר to be *to cleanse*. 261.

487. וְכִלְכַּלְתִּי and *I will sustain*, 1 p. s. a form of verb derived from כִּיל by dropping the medial ו, and doubling the second radical, (210, 5). יְכַלְכֵּל ch. xlvii. 12. 3 p. pres. יִכְלִיכֵנִי l. 21.

The Vau removes the tone to the ult. (125).

488. תִּהְיֶה רָשָׁה *thou be made poor*. Niph. יִרָשׁ in the signification of רָשָׁה *to be poor*, (216, 6).

489. טָעַן *to load*.

490. בָּעִיר *cattle*, n. m.

491. חֶלֶב *fat, the best of any thing*, n. m. segolate, in pause חֶלֶב ch. xlix. 11.

492. עֲנָלָה *a chariot*, n. f.

493. הָוֶס *to spare*.

494. מֵאָה *a hundred*, n. f. in constr. מֵאָת ch. xlvii. 2.

495. אֶתָּן *a she ass*, n. f. In ch. xlix. 11. we have אֶתָּן בְּנֵי *his foal*, parallel with עֵירוֹ, בְּנֵי being put for בָּן with י paragogic.

496. מֶזֶן *aliment*. וָן *to nourish*.

497. רָגַז *to be agitated with fear or anger*. On ver. 25. see-note to (241, 10).

498. פָּוַג *to become cold*. "Verba לְבָו פִּלְגֵּי ple-rique reddunt animi deliquium passus est, scil. præ nimiâ lætitiâ. Sed hoc verbis quæ sequuntur, parum aptum est. Igitur melius פָּוַג ex significatione verbi Syriaci frigere vertitur, ut sensus sit, *verum ille hoc parum commovebatur*." Rosenmüller after Dathe.

CHAP. XLVI.

499. בְּאֶרֶה שִׁבְעַ to Beer, sheba, (83). בְּאֶר a well, n. f. see note to (142, 3). שִׁבְעַ the number seven, an oath ratified by the sacrifice of seven victims, see ch. xxi. 28—31.

500. זָבַח to slay, to sacrifice. זֶבַח n. slaying, that which is slain, a sacrifice.

501. יִצְחָק Isaac. צָחַק 236. ch. xviii. 12.

502. גִּוִּי n. m. a people, a nation. The custom here alluded to of pressing the eyes of the dying is frequently mentioned in the classical writers. “Antiquissimus non solum Hebræorum verum et Græcorum mos erat, ut morituro carissimus quisque clauderet oculos. Ita apud Homerum Laertes dolet, quod Ulyssi ab uxore oculi non clausi essent. Od. xxiv. 294.” Rosenmüller.

503. רָכַשׁ to acquire. רֶכֶשׁ substance acquired.

504. זָרַע seed, n. segolate. זָרַע to sow, xlvii. 23.

The clause 8 ... 27. containing the genealogy is omitted.

505. יָרָה to cast. Hiph. הִוָּרָה to instruct. “Ad monstrandum ante eum Goshenam, i. e. dirigendum et præparandum omnia.” Rosenmüller. Dathe thinks the local ה in גִּוִּיָּה opposes this interpretation, and following the reading of the Syriac and Samaritan, renders it “Qui eum rogaret, ut Gosenem veniret.”

506. בְּעִבּוֹר that, in order that, on account of, particle comp. from ב and עִבּוֹר n. m. denoting *transit*ion, from עָבַר 158.

“Ratio cur Ægyptii pastores Israelitas et in universum peregrinos detestarentur, hæc est. Peregrini gregum pastores a moribus Ægyptiorum alieni animalia cujuscunque generis sic pascebant et nutriebant, ut ea promiscue etiam jugularent, eorumque carne vescerentur. Id vero Ægyptii, animalium cultores superstitiosissimi, toto pectore abominabantur, et nullo modo ferendum esse censebant.” Jablonsky ap. Rosenmüller.

CHAP. XLVII.

507. קֶצֶה *extremity*, n. m. from קָצַח *to cut off*. Hence מִקְצֵה *from the extremity*, i. e. *the sum or whole body*. “Ad unum omnes, nam hæc summa est eorum, qui inter extrema continentur. Videtur phrasis esse truncata pro קֶצֶח וְעַר מִקְצֵה.” Rosenmüller on ch. xix. 4. See v. 21.

508. Ver. 3. The construction רֵעָה . . . עֲבָדֶיהָ *each of thy servants is a shepherd*, is to be noticed as an instance of logical agreement. So in ver. 18. we have נִבְחַר מֵאֲדָנִי. Ep. Gal. vi. 1. ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. On the repetition in this verse and ver. 19. see (234, 5).

509. גֹּר *to dwell*. מְגֹר m. *a place of dwelling*, pl. in constr. מְגֹרֵי ver. 9. Hence גֹּר *a whelp*, ch. xlix. 9. “adhuc in hospitio et sub tutelâ matris.” Simonis.

510. חֵיל *strength, excellence*, n. segolate i. אֲנִשֵּׁי-חֵיל so אֲנִשֵּׁי מְקִנָּה ch. xlvi. 34. אֲנִשֵּׁי הַשֵּׁם vi. 5. (237, 2).

511. אָחַז *to take hold of, to possess.* יִאָחֲזוּ ch. xlvii. 27. *Niph. They possessed themselves of,* (165, 20). אֲחֻזָּה n. f. *a possession.*

512. וַתֵּלֶה. This is by some considered as an apocopated present from לָהָה used for לָאָה *to be weary, or spent with fatigue*; by others it is derived from יָלַה in the same signification, which verb however does not elsewhere occur. 435.

513. לָקַט *to collect,* in *Pihél* same with intens. signif.

514. תָּמַם *to be perfect,* often in a moral sense. יָתַם pres. “media radicalis deficiens more Chaldæorum in primâ compensatur.” Simonis. תָּם ver. 18.

515. יָהַב *to give.* Imp. with הַ paragog. הָבָה pl. הָבִי ch. xlvii. 16.

516. אָפַס *has ceased.*

517. סוּס *a horse,* n. m.

518. נָהַל not used in *Kal.* *To lead the herd to water, to feed, to nourish.*

519. כָּחַד not used in *Kal.* *To deny, to conceal.*

520. בְּהֵמָה *cattle,* n. f. used in opposition to חֵיָה *the wild beast,* 121.

521. גּוּיָה *the body,* n. f.

522. אֲדָמָה *earth,* from אָדָם *to be red,* whence also אָדָם *man.* In constr. אֲדָמַת.

523. יָשַׁם *to be desolate.* The more common form of this verb is שָׁמַם.

524. גְּבוּל *a limit*. גָּבַל *to determine, or define*.

525. חָקַק *to cut or engrave, to decree*. חֶק *that which is decreed or defined, a statute, usage, or privilege*. מְחַקֵּק ch. xlix. 10. part. *Pihél, one that makes decrees*.

526. הֵא *behold*. “*Proprie res, quam tanquam præsentem digito quasi monstramus.*” Simonis.

527. תְּבוּאָה n. f. *produce of the earth*, from בּוֹא 19.

528. אַרְבַּע *four*, in constr. with the thing numbered. אַרְבָּעִים ver. 28. *forty*, (194, 5).

529. יָרֵךְ *the thigh*. To put the hand under the thigh was a mode of adjuration, the origin of which is uncertain. The same phrase occurs ch. xxiv. 2. יֶרֶכָה n. f. the same, also *the side*. יֶרֶכְתּוֹ xlix. 12. *his border*.

530. קָבַר *to bury*. קְבֻרָה n. f. *a place of burial*. קָבַר ch. xlix. 30. אֶקְבְּרָה xlvi. 7.

531. שָׁבַע not used in *Kal*. *Niph. to bind oneself by an oath*.

532. מִטָּה *a bed*, n. f. from נָטָה 249. “*Sensus est, Jacobum, quum jusjurandum et promissionem a filio accepisset, præ senectutis imbecillitate super lectum cubantem cervicali suo se incubuisse, ut Deo de ea re gratias ageret. LXX. verterunt προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ, pro מִטָּה legentes מִטָּה. Hanc lectionem secutus est Apostolus. Heb. xi. 21.*” Rosenmüller.

CHAP. XLVIII.

533. חָלָה *to be sick*. חֵלָה *part*.

534. קָהָל *a company*.

535. עוֹלָם *an age, an indefinite period, endless duration*. עָלַם *to hide*. It corresponds with the word *αἰών*. The LXX. have here *εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον*. See ch. xlix. 26.

536. נָחַל *to inherit*. נַחְלָה *an inheritance*, n. f.

537. עָלִי 65. “Plures exponunt *apud me*. Sed videtur potius dolor ejus indicari, q. d. *magno meo damno, quod ægerrime tuli*.” Rosenmüller.

538. כַּבְרָה *a measure of uncertain length*. It occurs Gen. xxxv. 16. 2 Kings v. 19.

539. אֶפְרַת the place spoken of in the New Test. as Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας, comp. Micah v. 2. with Matt. ii. 5.

540. חָבַק *to embrace*, in *Kal* and *Pihél*.

541. פָּלַל *to judge, to expect*. “Proprie secuit, spec. diremit lites, judicavit. In sensu latiore æstimavit, existimavit, arbitratus est (judicio quasi facto), adeoque ominatus est. In *Kal* non occurrit.” Simonis.

542. שְׁמָאל *the left hand*, written also שְׁמֹאל.

543. שָׁבַל *Pihél* pret. “transversim posuit manus.” Simonis, who considers the original notion of the verb to be *to bind*. In *Hiph*. it means *to understand* or *cause to understand*; whence in the inscriptions to the Psalms we so often have the word מְשָׁבֵל.

a didactic song. Rosenmüller considers this as a prosopopeia. “Intelligere fecit manus, i. e. de industriâ sic imposuit eis manus, quasi ipsæ scirent quid agerent.”

544 מַלְאָךְ *a messenger*, 229. “Intelligitur idem ille angelus, qui luctatus cum Israele narratur supra xxxii. 24. Quum autem angelo hic tribuatur, quod Dei solius proprium sit, nostri angelum increatum, sive Messiam hic indicari fere putant, quem passim patribus angeli specie apparuisse volunt.” Rosenmüller. The truth of this interpretation appears amongst other passages from Exod. iii. 2—6. compared with Acts vii. 30—35. Hosea xii. 3, 4, 5.

545. הַנֶּאֱלָל *who delivereth*. “נֶאֱלָל polluit. unde נֶאֱלָל assumptâ significatione passivâ, pollutus, inquinatus sanguine, vindex sanguinis, quod sanguine cognati pollutus et infamis haberetur, donec ulcisceretur. Hinc 2. Goelis jure usus est, vindicavit, redemit, liberavit, sp. jure cognationis.” Simonis from Michaelis.

546. רָבָה *to multiply*.

547. תָּמַךְ *to lay hold of*.

548 אֵלֶּם *a particle of affirmation and opposition, nevertheless*.

549. מְלֵא *fulness*, 315. From this expression is taken the phrase πληρώμα τῶν ἐθνῶν used by St. Paul, Rom. xi. 25. Our translators have given its proper meaning *a multitude of nations*. So Isaiah xxxi. 4. רְעִים מְלֵא *many shepherds*.

550. שֵׁכָם *the shoulder, 2. a part.* “In nomine שֵׁכָם est ἀμφοβολία. Nam quum proprie humerum seu partem notet, est et nomen proprium urbis, cujus mentio facta supra xxxiii. 18, quam Simeon et Levi diripuerunt. Hoc itaque loco, quod alius sermo assequi nequeat, sub nomine שֵׁכָם, *partis unius*, significat Jacobus simul se Josepho dare urbem Sichem, ut postea Ephraim eam in suâ sorte nactus est (Jos. xxi. 21.) et in eo sunt relata Josephi ossa.” Rosenmüller. שֵׁכָמוֹ xlix. 15.

551. הָרֵב *a sword, n. f.* see note to (142, 3).
segol. i. הָרֵב *to be desolate.*

352. קֶשֶׁת *a bow, n. segol. i.*

CHAP. XLIX.

553. אַחֲרֵית *that which follows, 108, a form of noun denoting a state of things, (150, 5).* אַחֲרֵית הַיָּמִים *the days to come.* This expression is often used by the Prophets to denote the Gospel dispensation, as in Isaiah ii. 1. It is imitated in the New Test. by the phrase ἐν ἐσχάταις ἡμέραις as in Ep. James v. 3. Heb. i. 1.

This chapter will afford many instances of parallelism, or that studied correspondence or antithesis of the several clauses that make up a sentence, which is the chief characteristic of Hebrew poetry and the higher species of composition.

554. כֹּחַ *strength.*

555. אֵוֶן *grief, Gen. xxxv. 18, also strength, wealth.*

556. יִתְרֹ *excellence*. יִתְרֹ 477.

557. עֹ *strength*. עָץ *to be strong*. עָץ ver. 7.

558. פָּחוּ *incontinence, swelling*.

559. יָצוּעַ *that which is spread, a couch*. יָצַע *to strew*.

560. חָמָס *violence*. חָמָס *to be cruel*.

561. מִבְּרָה occurs only in this place, and is of doubtful signification and origin. By some it is supposed to be the same with the Greek μάχαυρα, by others to mean *consultation, betrothing a bride, or a place of habitation*.

562. סוֹד *a secret counsel*.

563. יָחַד *to be one, or united*. יִתְחַד 2 s. pres. fem. construed with the masculine מִבְּרָה, a reference being made to the thing implied, viz. נִפְשֵׁי.

564. רָצוֹן *that which pleases*. רָצָה *to take delight in*, the force of which is imitated in the New Test. by the verb εὐδοκέω.

565. עָקַר *to cut the nerve, or hamstring*, so in Pihél. “Syriace etiam evertere ædificia.” Dathe.

566. שׁוֹר *an ox*, taken collectively for the cattle of Shechem, which they were unable to drive away, see ch. xxxiv. 8. Others point it שׁוֹר *a wall*, ver. 22.

567. אָרַר *to curse*.

568. עִבְרָה *wrath*. עָבַר 158. “Proprie impetus effusior torrentis.” Simonis.

569. חָלַק *to divide*. “Cum Simeonitarum tum

Levitarum agri sparsi per Israelitarum reliquorum sedes fuere." Rosenmüller.

570. פּוֹץ *to overflow. Hiph. to scatter.*

571. עֶרֶךְ *the neck.*

572. אוֹיֵב *an enemy, part. אֹיֵב.*

573. אֲרִיָּה *a lion. אָרַח to gather, or cull.*

574. כָּרַע *he hath bent himself, properly, to the knees.*

575. רָבַץ *to crouch, "proprie de animalibus, quæ complicatis pedibus pectori incumbunt, sed de hominibus etiam obtinet." Simonis. See ver. 14. רָבַצַת ver. 25. part. fem.*

576. לִבְיָא *a lioness.*

577. שֵׁבֶט *a rod, a sceptre, also a tribe, ver. 16. The expression יָסַד . . . שֵׁבֶט occurs also Zech. x. 11.*

578. שִׁלָּה. The meaning of this word has been the subject of much discussion. By almost all commentators the words are supposed to be prophetic of the Messiah, but upon the explanation of the terms, in which the prophecy is conveyed, they are far from unanimous. "Nos quidem non dubitamus esse nomen appellativum a שִׁלָּה *tranquillus fuit. Erit igitur tranquillitas, i. e. tranquillitatis auctor, qui turbata omnia ad pacem feliciter revocabit, nec sensu diversum a שִׁר-שָׁלוֹם (prince of peace), Isai. ix. 5."* Rosenmüller. Some consider the true reading to be שָׁלוֹ for לוֹ אֲשֶׁר *whose it (viz. the kingdom) is, or שִׁלָּה his offspring, from שָׁל a noun of the same form as*

גָּו. Among the latter is Dathe, who renders it thus: "non deerunt reges Judæ, nec legislatores. Quamdiu prolem habebit, ei gentes obedient."

579. יִקְהָה *obedience*, from יָקַה *to obey*. By some it is taken to mean *collection*, or *expectation*, as from קָהָה *to expect*, whence קִיִּיתִי ver. 18.

580. עֵיר *a young ass*, n. segolate.

581. שִׁרְקָה and m. שִׁרְק *a vine of excellent quality*.

582. בָּבַס *to wash*, used properly of garments, see 453.

583. יֵין *wine*, n. segolate, (150, 2). The figure implies that the wine shall be so abundant, as to be used for the commonest purposes.

584. קוֹת is by some supposed to be by aphæresis from בָּסוֹת *covering*, from בָּסָה 155. We have instances of other initial letters with (:) being so cut off (82). Simonis rather derives it from יָקַה, a root not now found.

585. חֲבִלִּילִי *very red*, a form of noun denoting *kind*, 196. The substantive חֲבִלִּילִית *redness*, denoting the condition, (150, 5.) occurs Prov. xxiii. 29.

586. לָבָן and לָבֵן *white*, in distinctive construction. לָבֵן *to be white*.

587. נֶשֶׁן dual נֶשְׁנִים *the (double row of) teeth*, (146, 3.) 621. שָׁנָן *to whet*.

588. חֹרֶף *the shore*. The portion of the tribe of Zebulun extended from the lake of Tiberias to the Mediterranean Sea. Jos. xix. 10, &c. Rosenmüller.

589. יָשָׁן *to dwell*.

590. אֶנִּי pl. אֶנִּית *a ship*. Hence the name Βηθάνια, John i. 28. of a place upon the Jordan, בֵּית אֶנִּיה called also Βηθαβαρά or *place of the ford*, from בֵּית יַעְבָּרָה.

591. גֶּרֶם *bone*. חֲמֹר גֶּרֶם *a bony or strong ass*.

592. מְשַׁפְּתִים dual of מְשַׁפֵּת, from root שָׁפַת *to place*, of uncertain signification. By some it is supposed to be *canals of water* for the use of cattle in the field. By others *boundaries* or *land marks*, or *the divisions of the stalls in the stables*. “Hæc hominis cum asino comparatio minus habet offensionis in Orientis regionibus, in quibus . . . non tam vilia animalia habentur quam apud nos.” Rosenmüller.

593. מְנוּחָה *rest*. נִיחָ *to rest*, used of an animal lying on its breast.

594. נָעֵם *to be pleasant*, f. in pause נִעְמָה.

595. סָבַל *to bear a burden*.

596. מָס *tribute*, “q. d. maceratio, dissolutio virium subditorum. מָסִם liquefactus est. Frequenter magis de tributo quod labore et servitiis absolvitur, quam quod ære penditur.” Simonis.

597. דִּין or דִּין *to judge*.

598. נִשְׁבִּיפֹן *a viper*, “cerastes.” Vulgate.

599. נִשֵּׁךְ *to bite.*

600. עֲקֵב n. m. See note to (142, 5.). *the end of a thing, the heel*, and taken as a particle, *at last*, ver.

19. עֲקֵב 3.

601. יִשׁוּעָה *help, deliverance.* The σωτηρία of the New Test. יִשָּׁע not used in *Kal*, in *Hiph.* *to save.*

602. גִּדְּרִיר *a troop.* גָּדַר *to attack with a troop.* Also גִּידַר.

603. שֶׁמֶן f. שְׂמִנָּה *fat.* Root the same form. *His bread shall be good.*

604. מְעַדֵּן pl. with דָּגֵשׁ מְעַדִּים, *that in which one delights, a dainty.* Root עָדַן occurs in *Hithp.* *to act delicately.*

605. אֵילָה *a stag*, m. אֵיל. Many commentators adopting the opinion of Bochart, think it should be pointed אֵילָה *a terebinthus.*

606. אִמָּר pl. אִמָּרִים in reg. אִמָּרִי *words*, 44. Bochart points it אִמָּרִי from אִמָּר *a branch.*

607. נִשְׁפָּר *beauty.* שָׁפַר *to be beautiful.* “Naphthali instar cervæ emissæ sese manibus hostium, multum licet luctando, extricabit, et lætorum carminum materiam in laudes suas uberrimam tum sibi tum reliquis contribulibus relinquet.” Rosenmüller. Those who adopt the other pointing render it “Naphthali est terebinthus patula, ramos edens pulcherrimos.”

608. פָּרָה 377. Part. פָּרָה f. פָּרִיָּה and פָּרַת, having a reference to the signification of בֶּן, which is here put for *a bough*, not to its gender, “ut Jud.

xviii. 7. masculino העם subjungitur f. יושבת, quia illud notionem חבריה societatis habet.” Rosenmüller. We have the same image in Ps. i. 3. On the use of עלי see (251, 11).

609. צעד to advance, to climb. Rosenmüller compares Ps. cxxviii. 3.

610. מרר to be bitter. Pihél to make bitter, to mal-treat.

611. רבב to be many, 185. רבי 3 p. pl. pret. is supposed here to borrow the sense of the cognate verb רבה to shoot at.

612. שטם to hate, ch. l. 15.

613. חץ an arrow, see 115.

614. איתן firmness, consistency, supposed to be from יתן to be firm, with א Heemanti. “Sedet in robore arcus ejus, arcum suum in illos fortiter instruit.” Rosenmüller.

615. פזז to be agile.

616. זרוע an arm. זרעי ידיו for זרעיו.

617. אביר strong. “Originatio dubia. Semper de Deo adhibetur, ideoque semper in regimine occurrit.” Simonis.

618. אבן a stone. Thence was the shepherd, the defender of Israel. “Ab illo inde tempore, quo rebus tam duris est eluctatus, sustinuit me cum tota familiâ.” Rosenmüller. Some critics read משם comparing it by the parallelisim with מידי. So Dathe.

“Per eum qui custodiebat lapidem Israelis,” as if an allusion were intended to the history, xxviii. 12, 13.

619. עֲזַר *to help*. וַיֵּעֲזֶרָהּ for אֲשֶׁר, *who helpeth thee*. The affix has the Nun Epenthetic, (222, 2).

620. תַּתּוֹם *the abyss*, ch. i. 2.

621. שְׁדִים *breasts*, dual (145, 3). שָׁד “q. d. effusio lactis,” Simonis, from שָׁדָה, which however does not occur.

622. נָבַר *to be strong*, with עַל *to prevail over*.

623. הוֹרִי *of my progenitors*, part. art. from הָרָה *to conceive*. As this verb is commonly used of the female sex, some critics think the word should be דָּרִי. The LXX. render it ὀρέωσιν μόνιμωσιν, as though they read דָּרִי and took עָר in the sense of *duration*, as in Isai. ix. 5. אֲבִי-עָר “*the everlasting Father*.” According to the common punctuation the two are separated by the *Zākéf kātón*.

624. תִּאֲוָה *desire*. אָוָה *to desire*. By some it is here derived from תִּאֲחָה *to determine*, and supposed to mean *a boundary*.

625. גִּבְעָה *a hill*.

626. קִדְקֹד *the crown of the head*. ל has the force of *upon*. It is often used in *mediate construction*, and must be construed according to the nature of the relation, (251, 13).

627. נָזִיר *separate, egregious*. נָזַר *to separate*, whence the term Nazarite, Numb. vi. 2, 13, 18.

628. זֶאֵב *a wolf*.

629. עַד *booty*, in which sense it occurs, Isai. xxxiii. 23. Zeph. iii. 8.

630. עֶרֶב *evening*, whence perhaps the word ἑρπυλος, n. f. see note (142, 3).

631. שָׁלַל *prey*, "spolium hosti detractum. שָׁלַל proprie traxit." Simonis.

632. מְעָרָה *a cave*.

633. גָּנָע *to expire*.

CHAP. L.

634. רָפָא *to heal*. הַרְפְּאִים *the physicians*.

635. חָנַט *to embalm*. חֲנֻטִּים pl. *embalmings*.

636. כָּדָה *to dig*.

637. פָּרָשׁ *a horseman*. The (פ) being immutable remains in the antepenult. of the pl. (162, 14).

638. מַחֲנֶה *a camp, a company forming a camp*. "חָנָה in genere inclinavit, deflexit, spec. ad commodum, castrametatus est." Simonis. Hence the name Mahanaim *two camps*, xxxiii. 3.

639. גֶּרֶן *a smooth and level place, a threshing floor*.

640. הַיַּרְדֵּן *the Jordan*. The article is here used with a proper name, (333, 13).

641. סָפַד *to bewail*. מְסַפֵּד *lamentation*.

642. אֶבֶל which is often prefixed to proper names is supposed originally to have meant *a plain*.

The LXX. have πένθος Αιγύπτου, as though it had the same signification as אֲבֵל. Possibly it may be an instance of the paronomasia so common in the Old Test. 183.

643. נָמַל to make a return, to confer a benefit, or the reverse.

644. אֲנִי a particle of entreaty. “The same perhaps with נָא” (255, 2).

645. פָּשַׁע transgression, prevarication. “פָּשַׁע erupit contra aliquem tanquam jumentum ferociens. In sensu morali exorbitavit, defecit, prævaricatus est.”

646. חָשַׁב to think.

647. עֵצֶם a bone.

648. אָרוֹן a chest, coffin, ark.

INDEX.

א

אב 18.
 אבות *ibid.*
 אביאני 19.
 אביהם 22.
 אביר 617.
 אבל 183. 401. 642.
 אבן 618.
 אברך 360.
 אגדל 220.
 אגידה 40.
 אדון 201.
 אדני *ibid.*
 אדני *ibid.*
 אדם 522.
 אדמה *ibid.*
 אדע 211.
 אהב 24.
 אהבו *ibid.*
 או 470.
 אוה 624.
 אוכל 122.
 אולי 442.
 אולם 548.
 און 555.
 אור 465.
 אז 207.
 און 476.
 אח 12.
 אחי *ibid.*
 אחיו *ibid.*

אחינו 12.
 אחיד *ibid.*
 אחיכם *ibid.*
 אחד 74.
 אחד עשה 7.
 אחו 303.
 אחו 511.
 אחזה *ibid.*
 אחר 70. 108.
 אחור *ibid.*
 אחרי *ibid.*
 אחיהן *ibid.*
 אחרי כן *ibid.*
 אחרות 70.
 אחרית 553.
 אי 103.
 אי מזה *ibid.*
 איב 572.
 איד 224.
 אילה 605.
 אין 103. 138.
 אינד *ibid.*
 אינו 169.
 אין כל 252.
 איפה 103.
 איקע 306.
 איש 97.
 אישה *ibid.*
 איתן 614.
 אך 478.

אכל 122.
 אכלכם *ibid.*
 אכלתהו *ibid.*
 אכלכל 487.
 אל 45. 128. 226.
 אלה 1.
 אלחים 226.
 אליהם 45.
 אליו *ibid.*
 אליה *ibid.*
 אלם 53.
 אלמות 54.
 אלמים *ibid.*
 אלמתי *ibid.*
 אם 66. 81.
 אמו *ibid.*
 אמות 113.
 אותה *ibid.*
 אמן 400.
 אמר 44. 606.
 אמרה 44.
 אמרים *ibid.*
 אמת 397.
 אמתחת 415.
 אנא 644.
 אנה 170.
 אנחנו 52.
 אני 80. 590.
 אנית *ibid.*
 אנכי 102.

אנשים 159.
 אסון 387.
 אסף 398.
 אסר 248. 396.
 אסור 248.
 אעלך 163.
 אעשה 28.
 אף 245. 286.
 אפים 245.
 אפו *ibid.*
 אפה 254.
 אפוא 103.
 אפס 516.
 אפק 457.

אפרים 377.
 אפרת 539.
 אצל 228.
 אקה 136.
 אראה 31.
 אראנו *ibid.*
 ארבע 528.
 ארבעים *ibid.*
 ארד 151.
 ארה 573.
 ארון 648.
 אריה *ibid.*
 ארה 145.
 ארץ 83.

ארר 567.
 אשיבנו 93.
 אשימה 180.
 אשכול 273.
 אשם 402.
 אשר 49. 258.
 אשת 97.
 אשתו *ibid.*
 את xi. 228.
 אתו xi. 32.
 אתנו xi.
 אתך 32.
 אתון 495.

ב

ב 13. 68. 87. 237.
 בא 19.
 באה *ibid.*
 באי *ibid.*
 באים *ibid.*
 באן *ibid.*
 באות *ibid.*
 באתם *ibid.*
 באר 499.
 באשר 222.
 בבוא 19.
 בבור 13.
 בגד 167.
 בגלל 209.
 בוד 422.
 בדם 13.
 בהל 480.
 בהמה 520.
 בוא 19.
 בון 349.
 בור 119.
 ברות *ibid.*
 בזה 48.

בחן 394.
 בטנים 440.
 בטרם 110.
 בי אדני 450.
 בידכם 125.
 בין 407.
 בית 200.
 בכה 191.
 בכית *ibid.*
 בכי *ibid.*
 בכית *ibid.*
 בכור 374.
 בלע 314.
 בלעדי 326.
 בלתי 429.
 במתניו 182.
 בן 5.
 בן *ibid.*
 בני *ibid.*
 בניך *ibid.*
 בניו *ibid.*
 בנים *ibid.*
 בנימין 384.

בנתיו 187.
 בסל 13.
 בעבור 506.
 בעוד 42.
 בעיר 490.
 בעל 115.
 בעלי *ibid.*
 בצאן 13.
 בצע 154.
 בקר 261. 486.
 בר 344.
 בריא 302.
 ברך 208.
 ברכה *ibid.*
 בשדה 56.
 בשל 272.
 בשר 157.
 בשרנו *ibid.*
 בת 187.
 בתוך 55.
 בתוכה *ibid.*
 בתיכם 200.

ג

- גאל 545.
 גביע 464.
 גבל 524.
 גבול *ibid.*
 גבעה 625.
 גבר 622.
 גדל 220
 גדול *ibid.*
- גדוד 602.
 גוי 502.
 גוייה 521.
 גוע 633.
 גור 509.
 גלח 324.
 גלל 447.
 גם 58.
- גמל 148. 643.
 גנב 284.
 גער 77.
 גפן 266.
 גרם 591.
 גרן 639.
 גשו 449.

ד

- דבה 20.
 דבר 36. 69.
 דברה 36.
 דברתי *ibid.*
 דברו *ibid.*
 דברם *ibid.*
- דברים 69.
 דבריכם *ibid.*
 דבש 439.
 דגה 546.
 דין 597.
 דלל 327.
- דם 128.
 דקק 304.
 דרך 411.
 דרש 405.
 דתינה 83.

ה

- ה initial, 63. 176.
 ה final, 13. 40.
 הא 526.
 האזין 476.
 האלה 1.
 האמין 400.
 האספו 398.
 הביא 19.
 הבאת *ibid.*
 הביאתיו *ibid.*
 הביאו *ibid.*
 הבא *ibid.*
 הביאן *ibid.*
 הובאן *ibid.*
 הברה 83.
 הגדתם 40.
 הגידה *ibid.*
 הורה 14. 177.
- הודויע 201.
 הולדת 168.
 הלך 150.
 הולכים *ibid.*
 הוצאתני 232.
 הוציאו *ibid.*
 הורד 151.
 הורדו *ibid.*
 הורדנו *ibid.*
 הורדתם *ibid.*
 הושב 93. 140.
 הזה 48.
 הזכרתני 281.
 החיתנו 383.
 החיות *ibid.*
 החל 330.
 היה 9.
 היו *ibid.*
- היות 9.
 היינו *ibid.*
 הייתה *ibid.*
 היש 205.
 הכר 175.
 הכרותו *ibid.*
 הולדת 294.
 הלוא 34.
 הלזה 48.
 הם 104.
 המה *ibid.*
 הן 51.
 הנם *ibid.*
 הננו *ibid.*
 הנני *ibid.*
 הנה 104.
 הנח 395.
 הניחו 240.

הנמצא 96.
הסיר 352.
העביר 158.
העוד 42.
העודנו *ibid.*
הפעם 265.
הפקיד 204.
הפרני 377.

הקבצו 343.
הראה 31.
הרבה 371.
הרביתך 462.
הרג 117.
הרחיקו 109.
השיב 93.

השיבנו 93.
השליכו 118.
התהלכו 150.
התודע 211.
התחזק 382.
התנכם 188.
התנכר 175.

ו

ו 14. 134. 165.
וארא 31.
ויהי 132.
ויוספו 41.
ויכל 333.
וימת 113.
ויסע 106.
ויעש 28.

ויפשיטו 134.
ויצלחו 124.
ויקח 136.
ויקחו *ibid.*
וירא 31.
וישב 93.
ונאמר 44.
ונגד 40.

ונהרגו 117.
ונחלמה 38.
ונראה 31.
ונשב 93.
ונשלכחו 118.
ותאמר 44.
ותלה 512.
ותעש 28.

ז

זאב 628.
זאת 175.
זבח 500.
זה 48.

זהב 357.
זון 496.
זכר 281.
זמר 437.

זקן 27.
זקנים *ibid.*
זרע 504.

ח

חבק 540.
חדל 372.
חול 369.
חוס 493.
חוף 588.
חוץ 233.
חזק 382.
חטא 225.
חטאתם *ibid.*
חיה 121. 383.
חיו *ibid.*
חי *ibid.*
חייו *ibid.*

חיים 121. 383.
חכלילי 585.
חכם 319.
חלב 491.
חלה 533.
חלל 330.
חלילה *ibid.*
חלם 38.
חלמת *ibid.*
חלמנו *ibid.*
חלום 39.
חלמתי *ibid.*
חלף 325.

חליפה 325.
חלק 569.
חמור 412.
חמם 560.
חמש 341.
חמישית *ibid.*
חן 202.
חנו *ibid.*
חנן 404.
הנה 638.
חנט 635.
חסד 250.
חפש 472.

חץ 613.
חק 525.
חקק *ibid.*
חרב 551.
חרד 417. 456.

חרה 244.
חרטם 318.
חרי 288.
חרש 482.

חריש 482.
חשב 646.
חשך 221.
חתי 196.

ט

טבח 194.
טבל 176.
טבע 353.

טוב 285.
טבות *ibid.*
טמוז 452.

טען 489.
טף 452.
טרף 178.

י

יאר 300.
יבא 19.
יבוא *ibid.*
יבואו *ibid.*
יגד 40.
יגדו *ibid.*
יגדל 220.
יגה 425.
יגון *ibid.*
יד 125.
ידות *ibid.*
ידנו *ibid.*
ידבר 36.
ידברו *ibid.*
ידה 153.
ידע 211.
ידוע *ibid.*
יהב 515.
יהודה 153.
יהוה 198.
יהיו 9.
יודו 150.
יודע 211.
יוכל 35.
יוכלון *ibid.*
יום 184.
יוסף 4.

יוצא 232.
יירדו 151.
יושב 140.
יחד 563.
יחלמו 38.
יחנך 404.
יחר 244.
יטב 282.
יין 583.
יכינו 337.
יכל 35.
יכלו *ibid.*
יכלכל 487.
יכר 157.
יכירם *ibid.*
ילד 2. 168. 294.
ילך 86.
ים 370.
ימים 184.
ימין 384.
ימצאהו 96.
ימצאם *ibid.*
יניה 240.
ינס 231.
יסב 59.
יסור 352.
יסף 41.

יעברו 158.
יעל 163.
יעמידהו 299.
יעקב 3.
יעשה 28.
יעשו *ibid.*
יפה 214.
יפת *ibid.*
יפרו 377.
יצא 232.
יצו 408.
יצחק 501.
יצע 559.
יצוע *ibid.*
יקה 579.
יקהה *ibid.*
יקם 186.
יקומו *ibid.*
יקימונו *ibid.*
יקן 195.
יקץ 306.
ירא 31. 399.
יראו 31.
ירבו 462.
ירד 151.
ירדן 640.
ירה 505.

ירח 73.
 ירך 529.
 ירכתו *ibid.*
 ירץ 430.
 ירש 480.
 יש 205.
 ישך *ibid.*
 ישא 143.
 ישאלהו 99.
 ישב 140.
 ישימו 180.

ישית 340.
 ישלח 91.
 ישלחהו *ibid.*
 ישלחו *ibid.*
 ישליכו 118.
 ישם 523.
 ישמע 46.
 ישמעו *ibid.*
 ישמעאלים 146.
 ישן 307.
 ישע 601.

ישועה 601.
 ישראל 23.
 ישת 340.
 ישתו 295.
 ישתחוו 61.
 ישתחו *ibid.*
 יתאבל 183.
 יתן 206.
 יתנהו *ibid.*
 יתנכלו 112.
 יתר 477. 556.

כ

כ 133.
 כאשר *ibid.*
 כבאי *ibid.*
 כבד 334.
 כבוד *ibid.*
 כברה 538.
 כבס 582.
 כדברה 133.
 כהן 364.
 כהנה 104.
 כוח 554.
 כוכב 75.
 כון 337.
 כוס 275.

כזה 48.
 כחד 519.
 כי 26.
 כי אם 213.
 כל 25.
 כלנה *ibid.*
 כלנו *ibid.*
 כלה 333.
 כלן *ibid.*
 כליהם 409.
 כמה 78.
 כמו 348.
 כמוך *ibid.*
 כמוני *ibid.*

כמר 455.
 כן 279. 321.
 כנען 388.
 כסא 351.
 כסה 155.
 כסינו *ibid.*
 כסף 164.
 כספיהם 1.
 כף 277.
 כראותו 31.
 כרה 636.
 כרע 574.
 כרת 347.
 כתנת 29. 135.

ל

ל 27. 82.
 לא 34.
 לאכל 122.
 לאמר 100.
 לב 416.
 לבו *ibid.*
 לבדו 422.
 לבוא 19.
 לביא 576.

לבן 586.
 לבש 354.
 לבוש *ibid.*
 להגיד 40.
 להם 27.
 לו 27. 434.
 לולא *ibid.*
 לון 414.
 לץ 406.

לחם 142.
 לט 149.
 לי 27.
 ליל 259.
 לך 27.
 לכה 90.
 לכו *ibid.*
 למה 78.
 למען 131.

לנו 27.
לספר 71.
לערים 27.
לעשותו 28.
לפניו 264.

לקח 136.
לקחת *ibid.*
לחט 513.
לקראת 386.
לראות 31.

לרדת 151.
לרע 21.
לשאת 143.
לתת 206.

מ

מ 25, 95.
מאד 328.
מאה 494.
מאומה 212.
מאז 207.
מאין 103.
מאכל 122.
מאלמים 53.
מאן 189.
מאת xi.
מאתם *ibid.*
מבין 407.
מבקש 101.
מגור 509.
מגיד 40.
מדבר 36, 129.
מדוע 263.
מדינים 160.
מה 78.
מהה 435.
מהר 338.
מובאים 19.
מולדת 2.
מושל 67.
מות 113.
מזה 48, 106.
מזון 496.
מזכיר 281.
מזמור 437.
מחחק 525.
מחיה 383.
מחנה 638.
מטה 532.

מטמון 452.
מי 78.
מידם 125.
מיטב 285.
מים 139.
מכל 25.
מכם *ibid.*
מכר 156.
מכרה 561.
מלא 315, 549.
מלאך 544.
מלאכה 229.
מלון 414.
מליץ 406.
מלך 63, 64.
מן 25.
מנוחה 593.
מנח 438.
מנחה *ibid.*
מנשה 375.
מס 596.
מסס *ibid.*
מספך 641.
מספר 71.
מעדנים 604.
מעודי 42.
מעט 427.
מעל 65.
מעליהם *ibid.*
מעליך *ibid.*
מעם 218.
מעה 632.
מעשה 28.

מפני 264.
מספוא 413.
מפרך 377.
מצא 96.
מצאנו *ibid.*
מצרי 196.
מצרים 152.
מקום 247.
מקנה 195.
מקצה 507.
מראה 216.
מרדה 151.
מריקים 137.
מרכבה 359.
מרעה 10.
מרר 610.
משאת 143.
משביר 381.
משגה 443.
משך 162.
משכב 217.
משל 67.
משלח 91.
משם 197.
משמר 257.
משנה 335.
משפט 280.
משפתים 592.
משקה 253.
משקל 451.
משתחווים 61.
מת 113.
מתה *ibid.*

נ

נא 47.
 נבוא 19.
 נגדך 40.
 נגש 449.
 נדבר 36.
 נהל 518.
 נוח 593.
 נוכל 35.
 נוס 231.
 נזר 627.
 נזיר *ibid.*
 נחש 469.
 נחל 536.
 נחם 188.
 נטה 249.
 נכאת 149.
 נכנו 126.
 נכר 175.
 נכרי 196.
 נלכה 107.

נמות 113.
 נמכרנו 156.
 נסעו 105.
 נספר 71.
 נעם 594.
 נער 15.
 נערים *ibid.*
 נפל 448.
 נפש 127.
 נע 27.
 נצץ *ibid.*
 נצבה 58.
 נצבים *ibid.*
 נצג 433.
 נצטדק 474.
 נצל 124.
 נקד 454.
 נקה 471.
 נקי *ibid.*

נקומה 186.
 נראה 31.
 נרד 151.
 נרדה *ibid.*
 נשא 143.
 נשאים *ibid.*
 נשאתני *ibid.*
 נשאת *ibid.*
 נשאתם *ibid.*
 נשברה 381.
 נשג 467.
 נשה 375.
 נשי 17.
 נשים *ibid.*
 נשך 599.
 נשק 350.
 נתן 206.
 נתתי *ibid.*
 נתתם *ibid.*

ס

סבב 59.
 סביבתי 368.
 סבל 595.
 סוד 562.
 סוס 517.

סור 352.
 סות 584.
 סחר 161.
 סל 287.
 סלל *ibid.*

ספד 641.
 ספר 71.
 ספרו *ibid.*
 סרים 192.

ע

עבד 242.
 עבדיו *ibid.*
 עבר 158.
 עברה 568.
 עברי 235.
 עגלה 492.
 עד 629.
 עד הנה 395.
 עד כי 241.

עדן 604.
 עוד 42. 428.
 עודך 42.
 עוה 474.
 עולם 535.
 עון 474.
 עוף 290.
 עז 557.
 עזו *ibid.*

עזב 210.
 עזים 172.
 עזר 619.
 עין 144.
 עיני *ibid.*
 עיניה *ibid.*
 עניהם *ibid.*
 עיר 346. 480.
 על 65.

על כל 65.
עלי *ibid.*
עלינו *ibid.*
עליו *ibid.*
על דבר 69.
על פי 349.
עלה 163. 270.
עלו 163.
עלינו *ibid.*
עלת *ibid.*
עליון 289.
עלם 535.
עם 218. 379.
עמה 218.

עמי 218.
עמכם *ibid.*
עמד 299.
עמדי 283.
עמל 376.
עמס 473.
עמק 95.
ענב 274.
ענה 291.
ענות *ibid.*
עני *ibid.*
עץ 293.
עצב 481.
עצם 647.

עקב 604.
עקר 565.
ערב 432. 630.
ערות 392.
ערים 346.
ערף 571.
עשה 28. 366.
עשו *ibid.*
עשית *ibid.*
עשיתם *ibid.*
עשים *ibid.*
עשרה 7.
עשרים *ibid.*
עתה 116.

פ

פה 103.
פוג 498.
פוץ 570.
פוז 615.
פחז 558.
פי 349.
פלט 484.
פליטה *ibid.*
פלל 541.

פן 385.
פנה 264.
פני *ibid.*
פנים *ibid.*
פס 30.
פעם 316. 336.
פקד 204.
פקדון *ibid.*
פקדים *ibid.*

פר 301.
פרה 377. 608.
פרח 269.
פרש 637.
פשט 134.
פשע 645.
פתח 380.
פתר 260.
פתרון *ibid.*

צ

צאן 13.
צבר 343.
צדה 410.
צדק 474.
צחרים 446.
צואר 358.
צוה 408.

צוייתה *ibid.*
צור 403.
צלה 199.
צמח 313.
צנס 331.
צעד 609.

צעיר 459.
צעק 378.
צקה 236.
צרה 403.
צרור 409.
צרי 149.

ק

קבץ 343.
קבר 530.
קדם 312.

קדים 312.
קדקד 626.
קהל 534.

קוה 579.
קוייתי *ibid.*
קול 237.

קום 57, 186.
קחו 136.
קחם *ibid.*
קטן 393.
קמה 57.
קמו *ibid.*
קמץ 367.
קנא 84.

קנה 195. 311.
קץ 297.
קצץ *ibid.*
קצה 507.
קצר 483.
קציר *ibid.*
קרא 234. 386.
קרב 111.

קרוב 111.
קרבנה *ibid.*
קרה 418.
קרץ 166.
קשה 390.
קשתה *ibid.*
קשר 479.
קשת 552.

ר

ראה 31.
ראו *ibid.*
ראות *ibid.*
ראותי *ibid.*
ראינו *ibid.*
ראתי *ibid.*
ראיתיו *ibid.*
ראיתם *ibid.*
ראש 278.
ראשון *ibid.*
ראשים *ibid.*
ראשית *ibid.*
רב 185.
רבב 611.
רבה 371.
רביד 356.

רבים 185.
רבץ 575.
רגז 497.
רגל 362. 391.
רגליו 362.
רדה 151.
רדו *ibid.*
רדף 466.
רוח 317.
רום 239.
רוע 430.
רוץ 323.
רחם 405.
רחמיו *ibid.*
רחץ 453.
רחק 109.

ריק 137.
רכב 359.
רכש 503.
רכוש *ibid.*
רע 461.
רעב 332.
רעה 10, 21.
רעים *ibid.*
רעות 21.
רעי 10.
רפא 634.
רצה 564.
ראון *ibid.*
רק 137.
רקות *ibid.*
רקק 329.

ש

שא 143.
שאת *ibid.*
שאל 99.
שאל *ibid.*
שאלה 190.
שאר 423.
שארית *ibid.*
שב 93.
שבט 577.
שבלים 309.

שבע 6. 499. 531.
שעת 6.
שבעים *ibid.*
שבר 381.
שגה 443.
שדה 56.
שדי 444.
שדים 621.
שדף 311.
שוב 93. 424.

שום 180.
שור 566.
שות 340.
שחה 61.
שחט 171. 276.
שטם 612.
שילה 578.
שיבה 424.
שים 180.
שכב 217.

שכח 296.
 שכל 273. 420. 543.
 שכם 550.
 שכמה 83.
 שכן 589.
 שכר 463.
 שלט 389.
 שליט *ibid.*
 שלל 631.
 שלם 468.
 שלום 37.
 שלח 91.
 שלחה *ibid.*
 שלש 267.
 שלישי *ibid.*
 שם 180. 197. 363.
 שמו 180.
 שמתם *ibid.*
 שמאל 541.
 שמה 197. 363.

שמלה 180.
 שמלת *ibid.*
 שמן 603.
 שמע 46.
 שמעו *ibid.*
 שמענו *ibid.*
 שמעתי *ibid.*
 שמעתם *ibid.*
 שמר 85.
 שמש 72.
 שן 587.
 שן *ibid.*
 שנא 33. 43.
 שנה 8. 335.
 שנות 8.
 שנת *ibid.*
 שנתים *ibid.*
 שנים *ibid.*
 שני 256. 308.
 שנים 256.

7 שנים עשר
 שניהם 256.
 שנית 308.
 שעיר 172.
 שפה 305.
 שפט 280.
 שפיפון 598.
 שפך 128.
 שפר 607.
 שפת 592.
 שק 181.
 שקד 441.
 שקה 253.
 שקל 451.
 שר 193.
 שריג 268.
 שרק 581.
 שרת 203.
 שש 355.
 שתה 295.

ת

תאוד 624.
 תאכלנה 122.
 תאר 215.
 תבוא 19.
 תבאנה *ibid.*
 תביאו *ibid.*
 תבואה 527.
 תבקש 101.
 תדבר 36.
 תהום 620.
 תהי 132.
 תהיה 9.
 תהיין *ibid.*
 תוך 55.
 תולדות 2.
 תותר 556.

תחי 383.
 תחלה 330.
 תחלינה *ibid.*
 תהת 345.
 תירא 399.
 תכלינה 333.
 תלה 292.
 תלכו 86.
 תמה 460.
 תמותו 113.
 תמך 547.
 תמס 514.
 תמית 113.
 תן 206.
 תנה *ibid.*
 תסבינה 59.

תסחרו 161.
 תעב 458.
 תעה 98.
 תעמדנה 299.
 תעצבו 481.
 תעשו 28.
 תפש 230.
 תצאו 232.
 תראו 31.
 תרעינה 10.
 תשא 143.
 תשלתו 91.
 תשמע 46.
 תשתחווין 61.
 תתראו 31.

ERRATA.

Page	Line	Erratum.
2.	14.	(134, 2). 35.
	23.	תולדה .
	28.	xliii. 7. xlviii. 6.
4.	21.	<i>dele</i> ()
11.	20.	<i>dele</i> ()
12.	23.	עשה .
14.	13.	infitatus est.
17.	5.	vai, yómer.
20.	11.	thěsub, bé, nah.
21.	16.	השתחין .
25.	4.	hävó.
32.	4.	78.
36.	15.	in constr.
40.	27.	שמלתיו .
57.	24.	definite.

It is hoped that the few others which may occur, will not prove of much importance.

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: June 2005

PreservationTechnologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 014 381 283 2